

เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

Freedom in Jean-Paul Sartre's philosophy : A case study of Social Media in Thailand

ชมขวัญ มาป่าเค็ด

มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาทร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย

ชมขวัญ มาป่าเค็ด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

FREEDOM IN JEAN-PAUL SARTRE'S PHILOSOPHY : A CASE STUDY OF SOCIAL
MEDIA IN THAILAND

CHOMKHWAN MAPADERD

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER OF ARTS
IN PHILOSOPHY
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
BURAPHA UNIVERSITY

2018

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ชมขวัญ มาปาเด็ค ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร. สกฤต อ้นมา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. ชัยณรงค์ ศรีมันตะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ดร. พระมหาสมพงษ์ คุณากโร)

..... กรรมการ
(ดร. สกฤต อ้นมา)

..... กรรมการ
(ดร. ชัยณรงค์ ศรีมันตะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพพร มั่งธานี)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะ
มนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญรอด บุญเกิด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

59920476: สาขาวิชา: ปรัชญา; ศศ.ม. (ปรัชญา)

คำสำคัญ: เสรีภาพของของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ /การแสดงความคิดเห็น/สื่อสังคมออนไลน์/
พรบ.คอมพิวเตอร์

ชมขวัญ มาปาเด็ค : เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย. (Freedom in Jean-Paul Sartre's philosophy : A case study of Social Media in Thailand) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สกฤต อ้นมา, ชัยณรงค์ ศรีมันตะ ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีเสรีภาพ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ ตามแนวคิดของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ (Jean Paul Satre) ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในสังคมไทยสามารถใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีขอบเขตจำกัด เพราะประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 (ฉบับที่ 2) คอยควบคุมทุกการกระทำที่เกี่ยวกับกิจการทางคอมพิวเตอร์ ถึงแม้รัฐบาลไทยจะยืนยันว่าไม่ได้ลิดรอนเสรีภาพของประชาชนในสังคม แต่การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ก็เท่ากับว่าเป็นการลิดรอนเสรีภาพของประชาชนในสังคม

ตามที่สละของฌอง ปอล ซาร์ตร์ แก่นแท้ของมนุษย์คือเสรีภาพ และเป็นเสรีภาพที่ไม่ มีขอบเขตจำกัด การตัดสินใจกระทำทุกอย่างต้องเป็น ไปด้วยการมีอิสระเสรีภาพอย่างแท้จริง การกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกจะต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบเสมอ การวางรากฐานที่ดีให้สังคม และการพัฒนาคนในสังคม คือสิ่งที่ควรกระทำมากที่สุด เพราะการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมเสรีภาพในทางปฏิบัติ และรัฐที่ดี ไม่ควรแทรกแซงการใช้เสรีภาพของคนในสังคม ควรจะให้ความสำคัญด้านการศึกษาทางด้านสังคม และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้คนในสังคมสามารถพัฒนาตนเองตามหลักการเสรีภาพได้อย่างแท้จริง และไม่ควรลิดรอนเสรีภาพที่ประชาชนพึงมี รัฐบาลไม่ควรมีขอบเขตการใช้เสรีภาพที่จำกัดมากเกินไป เพราะการกระทำที่จำกัดขอบเขตมากเกินไป เปรียบเสมือนรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเป็นรัฐบาลหรือบุคคลสาธารณะ ควรมีความอดทน อดกลั้น ต่อการวิพากษ์วิจารณ์ และต้องมีการทำงานที่สุจริตพร้อมให้ประชาชนหรือสื่อมวลชนตรวจสอบเสมอ เพราะประชาชนคือเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยแท้จริง

59920476: MAJOR: PHILOSOPHY; M.A. (PHILOSOPHY)

KEYWORDS: Freedom of Jean-Paul Sartre / Commenting / Social media / Computer Act

CHOMKHWAN MAPADERD : FREEDOM IN JEAN-PAUL SARTRE'S
PHILOSOPHY : A CASE STUDY OF SOCIAL MEDIA IN THAILAND . ADVISORY
COMMITTEE: SAKUN ONMA, , CHAINARONG SRIMANTA 2018.

The objectives of this research were to study the status of freedom in the Computer-related Crime Act, and to propose Jean-Paul Sartre's Concept of Freedom for a solution for the application of people's freedom on social media. The results of this study revealed that people in Thai society can exercise their freedom to express opinions on social media in a limited amount, because Thailand has the Computer Crime Act, 2017 (No. 2) to control all actions related to computer affairs, although the Thai government insists that it does not deprive the freedom of people in society, but the enforcement of this law is equal to disenfranchising the freedom of the people in society.

According to Jean-Paul Sartre, the essence of man is freedom, and it is an absolute freedom; all decisions must be made with true freedom. The actions that result from the decision to choose must always be accompanied by responsibility. Because living together in society should be for promoting practical freedom, therefore, a good state should not interfere freedom of people in society, and instead it should focus on social and scientific education for people in society so that they can truly develop themselves on the principle of freedom and should not deprive freedom of people. The government should also not have too much scope of limiting their freedom, as so doing is amount to not giving an importance to the expression of opinions under the Democratic rule. As a government of the state as well as a public, it should tolerate to criticism, be honest and be always ready for the public or the media to check for its transparency, because in Democratic society people are the real owners of sovereignty.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ ตามแนวคิดเสรีภาพของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ สำเร็จโดยสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ ดร. อ.สกุล อันมา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร. อ.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และแนะแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง และผู้วิจัยขอขอบพระคุณภาควิชาศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาต่อในภาควิชานี้ จนทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง จนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้นมาได้ ซึ่งถือว่าเป็นความโชคดีของผู้วิจัย ที่ได้มีโอกาสได้พบเจอสิ่งดี ๆ คณาจารย์ที่ดี กัลยาณมิตรที่ดี รวมถึงได้รับความรัก ความเมตตา และความอบอุ่น จากครอบครัวศาสนาและปรัชญามาเสมอ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกแหล่งข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนครอบครัวของผู้วิจัยเอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้งทางด้านข้อมูล และทุนทรัพย์ในการศึกษา ค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมไปถึงกำลังใจจากครอบครัวและเพื่อน ๆ ที่ดีทุกท่าน ที่เป็นแรงผลักดันที่ดีในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณตนเอง ที่มีความมุ่งมั่น และสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ และหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจสืบต่อไป

ชมขวัญ มาปาเดิด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ขอบเขตงานวิจัย	3
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2	6
แนวคิดเรื่องเสรีภาพ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเรื่องเสรีภาพของบุคคล.....	6
เสรีภาพในการสื่อสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของบุคคล	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3	26
แนวคิดเรื่องเสรีภาพในทัศนะของฌอง-ปอล ซาร์ตร์	26
ชีวิตของฌอง-ปอล ซาร์ตร์.....	26
ภววิทยาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์	28

ความเป็นมนุษย์ในทัศนะของฅอง-ปอด ฅาร์ต	31
ข้อจำกัดการใช้เสรีภาพของบุคคล	37
บทที่ 4	41
แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์	41
การมีเสรีภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	41
ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์	42
การแก้ไขปัญหาต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์	55
บทที่ 5	61
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการศึกษา	63
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ประวัติย่อของผู้วิจัย	70

สารบัญภาพ

	หน้า
ตัวอย่างภาพที่ 1 ข่าวนาย‘พิชัย’ ส่งนายขอเลื่อนคดีโพสต์เฟซบุ๊กห้ามขายนิตยสารไทม์ปก บิ๊กตุ๋ 43	
ตัวอย่างภาพที่ 2 ข่าวการแจ้งข้อหา นศ.มหาวิทยาลัยชื่อดัง แพร่คลิปจากกลางสระว่ายน้ำ44	
ตัวอย่างภาพที่ 3 ข่าวการแชร์ภาพตึกผีด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์46	
ตัวอย่างภาพที่ 4 ข่าวเช็คก่อนแชร์.....47	
ตัวอย่างภาพที่ 5 ข่าวการโพสต์ไม่คิดเสียงติดลูก.....48	
ตัวอย่างภาพที่ 6 การหาเรือที่จู่พา ๆ ครั้งที่ 3.....53	
ตัวอย่างภาพที่ 7 ตารางการจัดอันดับเสรีภาพของสื่อประจำปี 2553 ของฟรีดอม เฮาส์56	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม และการเมือง เป็นต้น ทำให้คนในสังคมจำเป็นต้องตระหนักถึงสถานการณ์การใช้ชีวิตให้อยู่รอดในสังคม การได้รับความคุ้มครองจากรัฐ และสิทธิ เสรีภาพในด้านต่าง ๆ ที่ตนเองพึงมี ซึ่งเสรีภาพที่สำคัญที่ควรได้รับ คือ เสรีภาพในการที่จะมีชีวิตอยู่ และเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย ทรัพย์สิน การเลือกกระทำ และการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข มนุษย์ทุกคนสามารถมีเสรีภาพที่จะไม่ถูกบังคับ จำกัด การกำหนดด้วยเงื่อนไข การครอบงำจิตใจ การแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยเฉพาะเสรีภาพในการแสดงออก และแสดงความคิดเห็น

การแสดงออก และการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนสภาพสังคมให้เดินหน้าต่อไปได้ เพราะสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ทั้งสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร และสื่อที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร การสื่อสารใน โลกปัจจุบัน มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ช่องทางของการสื่อสารจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบริบทของสิ่งที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารที่ดีนั้น ผู้ส่งสารจะต้องส่งสาร ไปยังผู้รับสาร ได้ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่ดีและถูกต้อง จึงจะทำให้การสื่อสารนั้น ๆ มีประสิทธิภาพมากที่สุด มนุษย์ใช้การสื่อสารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมของตนเองและเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือหลักที่จะทำให้มนุษย์เข้าใจซึ่งกันและกันได้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสื่อสารได้รับความสนใจที่จะทำการศึกษาจากนักวิชาการหลายด้าน ทั้งนักวิชาการจากด้านสื่อสารมวลชน ศิลปะ ปรัชญา จิตวิทยา การเมือง และอื่น ๆ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร คือ กิจกรรมที่มุ่งสร้างความร่วมกันหรือความคล้ายคลึงกัน ให้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นความพยายามของมนุษย์ที่ต้องการถ่ายทอด (Transmit) เพื่อแลกเปลี่ยน (Share) ข่าวสาร (Information) ความคิด (Ideas) ทักษะคติ (Attitudes) ระหว่างกัน (สุกัญญา บุรณเดชาชัย, 2545, หน้า 1 - 4) การสื่อสารในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ได้แก่ การสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook โดยสถิติเมื่อปี พ.ศ. 2560 ระบุว่า เมืองที่ใช้งาน Facebook มากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร ที่จำนวน 24 ล้านคน และประเทศไทยอยู่อันดับที่ 8 ของประเทศที่

ใช้งาน Facebook มากที่สุดในโลก ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโต มาจากลักษณะของการใช้งาน คือ (1) การพูดคุยกันปากต่อปาก (2) การเล่นเกม (Game) ออนไลน์ (3) การโฆษณา (4) รูปแบบการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถืออย่างสะดวกสบาย (5) Facebook Fans Page ที่มีการขายสินค้าและบริการที่เชิญชวนให้ผู้ที่ชื่นชอบและสนใจเข้าร่วมกลุ่ม รวมไปถึงกลุ่มศิลปิน นักแสดง นักร้อง และบุคคลสาธารณะ เป็นต้น ทั้งหมดนี้เป็นไปเพื่อแจ้งข่าวสารสำคัญและรายละเอียดต่าง ๆ ให้ทุกคนในกลุ่มได้รับรู้ซึ่งอาจจะเผยแพร่แบบส่วนตัวหรือสาธารณะก็ได้ (Marketing Oops, 2011) ผู้ใช้งาน Facebook สามารถเข้าใช้งานได้ตามความต้องการของตนเอง ไม่จำกัดลักษณะของการแสดงออกผ่าน Facebook จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมีเสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ เพราะทุกคนสามารถแสดงออกและแสดงความคิดเห็นต่อกันได้อย่างเสรี แต่ในประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 โดยที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้มาตลอดระยะเวลาสิบปีย้อนหลัง (ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2550) จนถึงปัจจุบัน

ฌอง-ปอล ซาร์ตร์ (Jean Paul Sartre) นักปรัชญาอัตถิภาวนิยม ได้เสนอว่าการแสดงความคิดเห็นและการใช้เสรีภาพถือว่าเป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้อย่างมีอิสระ และเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ซาร์ตร์ไม่เห็นด้วยกับหลักการที่มีความคิดหรือรูปแบบทางความคิดที่ตายตัว เพราะจะทำให้มนุษย์ขาดเสรีภาพ ซาร์ตร์เชื่อว่ามนุษย์กับเสรีภาพเป็นของคู่กัน ไม่มีสิ่งใดสามารถแยกมนุษย์และเสรีภาพออกจากกันได้ตราบเท่าที่ยังมีมนุษย์อยู่บนโลกใบนี้ หรือแม้แต่การกระทำที่แสดงออกว่ามนุษย์สูญเสียเสรีภาพ การเลือกที่ได้มาซึ่งการสูญเสียเสรีภาพก็คือการใช้เสรีภาพของมนุษย์ เช่นเดียวกัน มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกกระทำ และเป็นการเลือกของตนเอง มนุษย์จึงต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง คนอื่น และสังคม เพราะการเลือกแต่ละครั้ง คือการต้องยอมรับคุณค่าในสิ่งที่ตนเองได้เลือกแล้ว ด้วยเหตุนี้ซาร์ตร์จึงให้ความสำคัญกับเสรีภาพของมนุษย์ และตราบใดที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ การมีเสรีภาพและความรับผิดชอบจะอยู่คู่กันไปเสมอ เพราะการมีเสรีภาพเป็นแก่นแท้หรือเป็นสาร์ตละของมนุษย์ (น. ชญานุตม์, 2523, หน้า 69 - 76) เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทในสังคมไทย ทำให้การมีเสรีภาพในการเลือกกระทำ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์มีปัญหา เพราะการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่พึงมี กับการกระทำให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไม่สามารถกระทำได้อย่างอิสระเสรี เมื่อสังคมเกิดการกระทำที่ไม่เป็นไปอย่างอิสระ สังคมนั้นย่อมเกิดปัญหา และ

จะต้องหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อทำให้เกิดความเป็นธรรม และการมีจุดยืนร่วมกันได้ระหว่างประชาชน และรัฐของสังคมนั้น ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาค้นคว้าเรื่อง เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์กับลักษณะของกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น บุคคลจะสามารถมีเสรีภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างไร และการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นปัญหา เมื่อนำแนวทางการแก้ไขปัญหาเสรีภาพตามทัศนะของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ มาพิจารณา จะสามารถทำให้คนในสังคมปรับตัว หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีเสรีภาพ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
2. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขการใช้เสรีภาพของบุคคลบน สื่อสังคมออนไลน์ ตามแนวคิดของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ (Jean Paul Sartre)

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา จำกัดขอบเขตการศึกษาทางปรัชญาเกี่ยวกับเรื่อง เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ ในผลงานเรื่อง Being and Nothingness รวมถึงงานเขียนที่เกี่ยวข้อง และศึกษาการมีเสรีภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ได้แก่ มาตรา14 มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 20

ขอบเขตด้านเวลา จำกัดขอบเขตการศึกษาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2550 จนถึงปี พ.ศ. 2561 เพราะพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ถึงแม้จะยกเลิกไปแล้ว แต่ก็มีผลต่อเนื่องของการบังคับใช้มาถึง พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560

ขอบเขตด้านสื่อ สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ในการหาข้อมูลทั้งหมด ได้แก่ Facebook เพราะมีความหลากหลายของการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก

วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้ จะดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ

1.1 ศึกษาแนวคิดเรื่องเสรีภาพ ตามแนวคิดการใช้เสรีภาพของฌอง-ปอล ซาทร์ จากผลงานเรื่อง Being and Nothingness และงานเขียนที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตราที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 และ มาตรา 20

2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ

2.1 ศึกษาข้อมูลการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถอธิบายได้โดยนักวิชาการ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ วารสาร บทความ ข่าว และงานวิจัย

2.2 ศึกษาการวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการใช้เสรีภาพในสื่อสังคมออนไลน์ของ นักวิชาการ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ วารสาร บทความ และงานวิจัย

2.3 ศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบต่อข้อจำกัดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ (1.1),(1.2),(2.1) และ (2.2) มาเป็นฐานในการวิพากษ์ข้อ (2.3) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและนำไปสู่บทสรุป

4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ (3) มาทำการประเมินถึงผลลัพธ์ที่ได้ โดยอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมจากนักวิชาการ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์

เสรีภาพ คือ ความมีอิสระที่จะคิดหรือทำอะไรก็ตามโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียม ในที่นี้เป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ คือ การสื่อสารถ้อยคำ ข้อความ เสียง วิดีโอ ผ่านสื่อ โดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการส่งสารผ่านเข้าไปตาม Application ซึ่งในวิจัยเล่มนี้ขอกกล่าวถึง สื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของ Facebook เท่านั้น

Facebook คือ สื่อสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง ที่มีความหลากหลายของการแสดงออกซึ่งการมีเสรีภาพของบุคคล ทั้งข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ และสามารถสื่อสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อส่งเสริมการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ไปในแนวทางที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาความรู้และความเข้าใจต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์
3. เพื่อให้สามารถนำการศึกษาที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 2

แนวคิดเรื่องเสรีภาพ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ จำเป็นที่จะต้องรู้ถึงองค์ประกอบของการใช้เสรีภาพ เนื้อหาในส่วนนี้ มีทั้งที่เป็นแนวคิด สื่อ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมรายละเอียดด้านต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องเสรีภาพของบุคคล
2. เสรีภาพในการสื่อสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของบุคคล
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องเสรีภาพของบุคคล

1.1 แนวคิดเรื่องเสรีภาพในทางปรัชญา

1.1.1 ความหมายของเสรีภาพในทางปรัชญา

ตามพจนานุกรมศัพท์ปรัชญา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายคำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง อิสระภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีหลายนัย คือ

1.1.1.1 สภาพที่บุคคลมีสิทธิ์ที่จะกระทำการใด ๆ ตามที่ตนปรารถนา โดยไม่มีอุปสรรคมาขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การนับถือศาสนา เป็นต้น

1.1.1.2 สภาพที่เป็นอิสระจากสิ่งไม่พึงปรารถนา เช่น อิสระจากความอึดคักขัดสน อิสระจากโรคภัยไข้เจ็บ

1.1.1.3 สภาพที่พ้นจากอุปสรรคขัดขวางไม่ใ้บุคคลพัฒนาตนเองไปสู่ภาวะที่สมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ เช่น ในทางพุทธศาสนาถือว่า เมื่อจิตหลุดพ้นจากกิเลสตัณหาเข้าสู่ภาวะนิพพาน เสรีภาพตามนัยนี้ทางพุทธศาสนาเรียกว่า วิมุตติ หรือ การหลุดพ้น จากความหมายข้างต้น เราสามารถแบ่งเสรีภาพออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เสรีภาพระดับสัญชาตญาณ หมายถึง การมีเสรีภาพที่จะกระทำการใดก็ได้ แต่ยังไม่ประกอบด้วยปัญญา เป็นเพียงการใช้เสรีภาพตามสิทธิที่ตนเองพึงมี จัดเป็นการใช้เสรีภาพระดับแรก หรือ ระดับเบื้องต้น

2. เสรีภาพระดับเหตุผล หมายถึง การใช้เสรีภาพที่อยู่ในขอบเขตที่จะไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เป็นการใช้เสรีภาพที่ประกอบด้วยเหตุผล จัดเป็นการใช้เสรีภาพระดับกลาง

3. **เสรีภาพระดับปัญญา** หมายถึง การมีเสรีภาพระดับสูงที่บุคคลจะไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกิเลสตัณหาใด ๆ เป็นเสรีภาพทางศาสนาที่หมายเอาจิตใจของผู้ที่เข้าถึงภาวะสูงสุด เช่น ภาวะนิพพาน ซึ่งอรหัตตบุคคลจะมีจิตใจที่เป็นอิสระจากอำนาจของกิเลสและตัณหา ไม่ตกอยู่ในอำนาจของความอยากได้ อยากมี มีเสรีภาพสูงสุดในการดำเนินชีวิตด้วยปัญญา จัดเป็นการใช้เสรีภาพระดับสูง

1.1.2 ประเภทของเสรีภาพ

เราสามารถพิจารณาตามกรอบของประเภทเสรีภาพได้ 2 ประเภท คือเสรีภาพทางกาย และเสรีภาพทางใจ ซึ่งเสรีภาพทางกาย สามารถแบ่งได้เป็น ก.เสรีภาพทางร่างกาย (Physical Freedom) ได้แก่ การไม่ถูกบีบคั้นจากการขาดแคลนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และการมีสุขภาพที่ดี จากลักษณะดังกล่าว เราจะมองว่ามนุษย์มีเสรีภาพที่จะแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมาเพื่อบำบัดความต้องการของเราลงได้ แต่ผู้วิจัยมองว่า การมีเสรีภาพลักษณะนี้เป็นเสรีภาพชั่วคราว เพราะไม่มีมนุษย์คนใดที่จะสามารถอดทนต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนเองได้ เช่น เมื่อเราหิว เราจำเป็นต้องหาอาหารมาเพื่อรับประทาน หรือเราเจ็บป่วย เราจำเป็นต้องได้รับการรักษาหรือได้รับยารักษาโรคมารักษาเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยลง เป็นต้น จะเห็นว่าเราไม่ได้มีเสรีภาพทางร่างกายอย่างแท้จริง ข.เสรีภาพทางสังคม (Social Freedom) ได้แก่ ความเป็นอิสระจากการถูกบีบคั้นทางสังคม การไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน อยู่รอดปลอดภัยจากภัยสังคมทุกกรณี ในประเด็นนี้ จะมองว่าเรามีเสรีภาพอย่างเสรีคงไม่ได้ เพราะเมื่อเราอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สังคมนั้น ๆ ย่อมมีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของสังคมด้วย เรามีเสรีภาพที่จะกระทำการใดก็ได้ แต่การใช้เสรีภาพของเรานั้นต้องไม่ขัดต่อหลักศาสนา กฎหมาย ศีลธรรม และความสงบสุขของทุกคนในสังคม อาจกล่าวได้ว่า เราไม่ได้มีเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขต แต่เรามีเสรีภาพโดยถูกจำกัดขอบเขต ซึ่งคือ กฎหมายบ้านเมือง และกฎศีลธรรม สิ่งเหล่านี้จะถือว่าเป็นอุปสรรคที่คอยขัดขวางการใช้เสรีภาพในสังคมก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเราจะสามารถใช้เสรีภาพของเราได้อย่างถูกต้องหรือไม่ และเสรีภาพทางใจ เป็นการพิจารณาถึงความมีเสรีภาพหรืออิสระในการตัดสินใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ในทางอภิปรัชญา สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1.2.1 **ลัทธิเหตุวิสัย (Determinism)** เป็นลักษณะสากลของจักรวาล ชาวเหตุวิสัยเชื่อว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรที่เกิดขึ้นโดยปราศจากสาเหตุ และเชื่อต่อไปว่าด้วยสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งในอดีตย่อมกำหนดสภาพในลำดับเวลาต่อมาอย่างแน่นอนว่าเป็นอย่างนั้นโดยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นหมายความว่า ไม่มีอะไรในจักรวาลนี้มีอิสรภาพ ไม่มีอะไรเป็นตัวของตัวเอง มนุษย์ไม่ได้มีอิสรภาพและเสรีภาพอย่างแท้จริง สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดว่ามีเสรีภาพ เป็นเพียงเหตุและผลที่

เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ เท่านั้น เกี่ยวกับประเด็นนี้ เราสามารถพิจารณาโดยแยกตามความเป็นไปของมนุษย์ได้ 2 ประเภท คือ

-**สิ่งที่เกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์** ได้แก่ ความเป็นไปที่เกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์ จะตกอยู่ภายใต้ระบบจักรวาล การเกิดขึ้นของสิ่งต่าง ๆ มักมีสาเหตุเสมอ เช่น ถ้าตากแดดนาน ๆ ก็ย่อมปวดศีรษะ ถ้าดื่มเหล้ามาก ๆ ก็จะซึมหรือเมา เป็นต้น

-**การกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์** การตัดสินใจเลือกกระทำของเรานั้น เราอาจเข้าใจผิดคิดว่าเราสามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ แต่ชาวเหตุวิสัยเชื่อว่า แท้ที่จริงแล้ว การตัดสินใจเลือกกระทำใดการหนึ่งขึ้นอยู่กับอุปนิสัยใจคอของคนคนนั้น รวมไปถึงรสนิยม ค่านิยม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดมาจากสภาพแวดล้อมเป็นตัวกล่อมเกลายในการตัดสินใจ มนุษย์เป็นเพียงที่รวมของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

จอห์น โบรคัส วัตสัน (John Broadus Watson) นักจิตวิทยาคนสำคัญของสำนักพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เชื่อว่าปัจจัยที่กำหนดคน ๆ หนึ่งนั้นมี 2 ประการ คือกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม แต่วัตสันให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากกว่า เพราะสำหรับชาวพฤติกรรมนิยม มนุษย์ไม่ได้เป็นนายของตัวเอง ล้วนแต่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นตัวกำหนดด้วยทั้งสิ้น

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เชื่อว่า การกระทำของมนุษย์ต้องมีสาเหตุ ไม่เกิดขึ้นลอย ๆ และไม่ได้เกิดขึ้นเพราะการเลือกอย่างอิสระ การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ย่อมเกิดจากการสะสมของเหตุการณ์ในอดีต ถ้าเป็นอดีตอันใกล้เราจะนึกออก แต่ถ้าเป็นอดีตที่นานเราจะนึกไม่ออก

สกินเนอร์ (Burrhus Frederic Skinner) ได้ให้เหตุผลไว้ว่า คนเราไม่เป็นอิสระ บางครั้งเราอาจคิดว่าเรามีอิสระที่จะเลือกกระทำ แต่นั่นเป็นเพียงภาพลวงตา ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีสาเหตุของการกระทำ เช่น เมื่อเราถูกคนร้ายจี้กระเป๋ เราจะทำอะไรที่เราส่งกระเป๋านั้นไม่ไปอย่างอิสระ เมื่อเขานี้เราถูกทวงหนี้ ตกป่วยเราเฝ้าตะโรกับเพื่อร่วมงาน เราก็เชื่อว่าการเฝ้าตะโรของเราถูกผลักดันโดยความไม่สบายใจ เป็นต้น แต่เมื่อเราสืบทาสเหตุของการกระทำไม่ได้ เราจึงนึกว่าเรามีอิสระในการตัดสินใจกระทำ ความไม่รู้ทำให้เราคิดว่าเรามีอิสระ

ดาร์โรว์ (Darrow) ทนายความชาวอเมริกัน มักใช้แนวคิดของเหตุวิสัยขอร้องต่อศาลเพื่อสู้คดีให้ลูกความ เช่นที่เขากล่าวไว้ว่า “ลูกความของเขาช่วยตัวเองไม่ได้ ทุกสิ่งเป็นไปอย่างมีคบบอด ต้องมีสาเหตุที่ทำให้ลูกความของเขากระทำการอย่างนั้นแน่นอน ธรรมชาติมีพลังและไร้ความปราณี มันทำงานของมันอย่างลึกลับ และลูกความของเขาก็ตกเป็นเหยื่อของธรรมชาตินั้น (ไกรฤกษ์ ศิลาคม, 2555, หน้า 2 - 3)

สำหรับชาวเหนือวิสัย มนุษย์ไม่ได้มีบทบาทในความเป็นตัวของตัวเอง มนุษย์เป็นเพียงที่รวมของปัจจัยทั้งหลาย เป็นเพียงผลผลิตของกรรมพันธุ์และสภาพแวดล้อม ไม่มีเสรีภาพในตนเองอย่างแท้จริง

1.1.2.2 ลัทธิอัตถิภาวนิยม (Existentialism) แนวคิดเรื่องเสรีภาพ ในหลักปรัชญาอัตถิภาวนิยมมีลักษณะของการคิดแบบมีเหตุและผล เป็นแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพอย่างไม่มีข้อจำกัด มีนักปรัชญาหลายท่านอธิบายเกี่ยวกับแนวคิดนี้ไว้อย่างเข้าใจง่าย ซึ่งผู้วิจัยจะขออธิบายโดยสังเขปตามแนวคิดของแต่ละท่าน ดังนี้

ซอเรน คีร์เคกอร์ด (Soren Kierkegaard) มีแนวคิดที่ว่า บั๊จเจกชนมีเสรีภาพในการเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองมิใช่ให้คนส่วนใหญ่เป็นผู้กำหนดตามวิถีของสังคม การเลือกกระทำของมนุษย์เป็นตัวสร้างวิถีชีวิตของตนเอง การตัดสินใจเลือกกระทำต้องมาจากภายในของคนๆ นั้น

มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) กล่าวว่า มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกอยู่ตลอดเวลาเพราะมนุษย์ไม่สามารถหยุดเคลื่อนตัวไปข้างหน้าได้ โดยเขาคิดว่า สาระดะที่สำคัญของมนุษย์ (Dasein) คือ การที่ดาซาซทำให้ความเป็นไปได้ต่างๆ (possibility) ในชีวิตเป็นจริงและสมบูรณ์ขึ้นมา แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนจะไม่มีขีดจำกัดในความเป็นไปได้ต่าง ๆ แต่มนุษย์ทุกคนก็สามารถที่จะเลือกความเป็นไปได้บางอย่าง โดยเฉพาะการเลือกและตัดสินใจที่สำคัญ คือ การที่จะมีชีวิตที่แท้จริง หรือ จะมีชีวิตที่ไม่แท้จริงนั่นเอง อย่างไรก็ตาม การเลือกของมนุษย์ไม่ได้เป็นการเลือกออกมาจากความว่างเปล่า แต่การเลือกเหล่านี้ เป็นการเลือกของคนมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ดังนั้น มนุษย์ที่แท้จริงจะมีชีวิตอยู่ด้วยการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ และให้ความหมายและคุณค่าแก่โลกด้วยตัวของเขาเอง

ฌอง -ปอล ซาร์ตร์ (Jean-Paul Sartre) กล่าวว่า มนุษย์ถูกสาปให้มีเสรีภาพ (Man is condemned to be free) และเสรีภาพของมนุษย์มีมาก่อนสารัตถะในมนุษย์ และทำให้เสรีภาพนั้นเป็นไปได้ สิ่งที่เราเรียกว่า เสรีภาพนั้น ไม่สามารถแยกออกจากภาวะแห่งความเป็นจริงของมนุษย์ มนุษย์มิได้มีอยู่ก่อนเพื่อที่จะมีเสรีภาพในภายหลัง ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความเป็นมนุษย์และการมีเสรีภาพของมนุษย์ (บุญมี แผ่นแก้ว, 2540, หน้า 168 - 179)

จากทัศนะที่มีต่อเสรีภาพของนักปรัชญาอัตถิภาวนิยมที่แสดงมานั้น สามารถสรุปได้ว่า แม้นักปรัชญาอัตถิภาวนิยมจะมีแนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพที่หลากหลาย แต่โดยภาพรวมของการอธิบายถึงเสรีภาพแล้วนั้น นักปรัชญาอัตถิภาวนิยมแสดงให้เห็นว่า แก่นแท้ของมนุษย์ คือ เสรีภาพ เสรีภาพเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด มนุษย์แต่ละคนมีอิสระที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิตของตัวเองได้โดยไม่ต้องทำตามคนอื่น ๆ หรือ สังคม เรามีเสรีภาพที่กระทำ พูด

และคิดได้อย่างเสรี แต่เสรีภาพในทัศนะของปรัชญาอรรถิภาวนิยมเป็นสิ่งที่แยกไม่ออกจากความรับผิดชอบ เสรีภาพของมนุษย์ย่อมมาพร้อมกับความรับผิดชอบเสมอ รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคม และเสรีภาพที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อเป็นเสรีภาพในทางสร้างสรรค์ไม่ใช่ในทางทำลาย

1.2 ความหมายเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

เสรีภาพ หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน จึงรวมถึงการใช้อำนาจในการกำหนดตนเองได้อย่างอิสระของบุคคลที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดอันเป็นอำนาจที่มีเหนือตนเอง แต่ในบริบทของการใช้เสรีภาพส่วนใหญ่แล้ว หากกล่าวถึงเสรีภาพก็จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงคำว่า “สิทธิ” ด้วย ซึ่งความแตกต่างระหว่าง “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” จึงอยู่ที่ว่า “สิทธิ” เป็นอำนาจที่บุคคลมีเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดการหนึ่ง แต่ในขณะที่ “เสรีภาพ” เป็นอำนาจที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด โดยปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลอื่น เสรีภาพจึงไม่ก่อให้เกิดหน้าที่ต่อบุคคลอื่นแต่อย่างใด

ความหมายของสิทธิและเสรีภาพต่างมีลักษณะร่วมและมีข้อแตกต่างกันตามแนวคิดของกฎหมายธรรมชาติ เพราะเสรีภาพและความเสมอภาคมีอยู่ก่อนที่จะมีสังคมและรัฐ แต่ไม่ได้หมายความว่ามนุษย์จะไม่สามารถอยู่ได้หากปราศจากรัฐ แต่การมีอยู่ก่อนของสิทธิและเสรีภาพนั้นเป็นการอธิบายถึงความจำเป็นที่รัฐจะให้เหตุผลในการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าว การที่สิทธิขั้นพื้นฐานมีอยู่ก่อนรัฐย่อมหมายความว่า การใช้สิทธิดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอธิบายให้เหตุผลต่อรัฐแต่อย่างใด แต่ในทางกลับกัน หากรัฐจะใช้ประโยชน์จากสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล รัฐจะต้องอธิบายเหตุผลของการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานนั้น ได้อย่างถูกต้อง

1.3 การใช้สิทธิและเสรีภาพจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ

สิทธิและเสรีภาพในลักษณะนี้ หมายถึง การห้ามกระทำการใดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บุคคลจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อสิทธิ เสรีภาพ และหลักของกฎหมาย แต่ในกรณีของการใช้สิทธิและเสรีภาพที่เป็นการไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะบังคับให้กระทำตาม เช่น การบัญญัติให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ หากบุคคลนั้นไม่ไปเลือกตั้ง กรณีนี้ยังไม่ถือเป็นการใช้สิทธิที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หากเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ซึ่งอาจถูกตัดสิทธิ์ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้งได้ กรณีที่เข้าข่ายการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ เช่น บุคคลหนึ่งได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ความเห็นของตนต่อสาธารณะเพื่อเรียกร้องไม่ให้บุคคลไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเห็นว่า ระบบ

การเลือกตั้ง ไม่เอื้อให้คนดีเข้าสู่สภา กรณีนี้อาจเป็นการใช้เสรีภาพซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญได้ (กมลพล สวัสดิ์เวช, 2553, หน้า 44 - 63)

1.4 การรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลทางกฎหมาย

อาจแบ่งได้ 2 ประการ ได้แก่

1.4.1 การรับรองสิทธิเสรีภาพของสำนักกฎหมายธรรมชาติ

แนวคิดนี้เกิดขึ้นโดยนักปรัชญากรีกโบราณในศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล และมีการปรับเปลี่ยนผ่านยุคสมัยไปเรื่อย ๆ จนถึงในยุคกลาง แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติถูกแสดงออกในรูปแบบความเชื่อทางศาสนาคริสต์ กล่าวคือ เป็นกฎหมายที่สืบเนื่องมาจากเจตจำนงของพระเจ้าเป็นเจ้า กฎหมายใดที่พระเจ้าบัญญัติขึ้นย่อมศักดิ์สิทธิ์และอยู่เหนือกฎหมายที่รัฐบัญญัติ ความเชื่อของนักปรัชญาในยุคกลาง เชื่อว่าพระเจ้าทรงเป็นผู้สร้างทั้ง โลก รวมถึงกฎหมาย เมื่อพระเจ้าสร้างกฎหมาย กฎหมายก่อให้เกิดรัฐ กฎหมายจึงมีอำนาจเหนือรัฐ จะเห็นว่าแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติที่เป็นที่มาของการรับรองสิทธิและเสรีภาพมีมานานแล้ว ซึ่งปรากฏขึ้นตามหลักสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษยชน และเป็นหลักนิติธรรม และกฎหมายธรรมชาติที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้รับจากธรรมชาติ รัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

1.4.2 การรับรองสิทธิเสรีภาพของสำนักกฎหมายบ้านเมือง

การรับรองสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ให้เป็นสิทธิตามธรรมชาติ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมี ผู้ปกครองจะต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพนั้นอย่างเคร่งครัด และต้องมีการรับรองด้วยการนำมาทำเป็นลายลักษณ์อักษร และบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศ

เสรีภาพในการสื่อสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของบุคคล

การสื่อสาร มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์อย่างมาก และเพราะการสื่อสารที่เป็นระบบนี้เองที่ทำให้สังคมมนุษย์มีการพัฒนาไปอย่างไม่รู้จบสิ้น ซึ่งก่อนจะกล่าวถึงเสรีภาพของการสื่อสาร ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสื่อสารดังต่อไปนี้

2.1 การสื่อสาร

2.1.1 ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การสื่อความหมายในทางใดทางหนึ่งที่มีลักษณะของการส่งและการรับสาร ที่ผ่านกระบวนการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

หรือ เป็นการถ่ายทอดภายในตัวเอง โดยมีลักษณะเป็นถ้อยคำ ข้อความ หนังสือ เสียง และลักษณะท่าทางของการสื่อให้รับรู้ เป็นต้น

2.1.2 ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์หลัก ๆ 5 ประการ คือ 1. ความสำคัญต่อความเป็นสังคม เพราะการที่มนุษย์จะอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุขนั้น จำเป็นต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารมีบทบาทหน้าที่เพื่อให้มนุษย์สามารถเข้าใจกันได้ 2. ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน เพราะกิจกรรมที่เราดำเนินชีวิตประจำวันนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น จึงต้องมีการสื่อสารเพื่อสื่อถึงความเข้าใจในลักษณะต่าง ๆ เช่น เราพูด เราอ่าน เราฟัง เราเขียน เราแสดงท่าทาง เป็นต้น เพื่อแสดงวัตถุประสงค์ที่เราต้องการจะสื่อให้บุคคลนั้น ๆ เข้าใจได้รับรู้ 3. ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ เพราะการสื่อสารจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของทุกฝ่ายในองค์กร และภายนอกองค์กร รวมถึงเป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางการขายเพื่อการขยายตัวทางธุรกิจ การสื่อสารมีความสำคัญในด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การแถลงข่าว โฆษณา การส่งจดหมายข่าว จดหมายเวียน ฯลฯ 4. ความสำคัญต่อการปกครอง เพราะรัฐที่ดีจะต้องเป็นรัฐที่มีระเบียบเรียบร้อย มีความร่วมมือของคนในสังคม ความเข้าใจในกฎเกณฑ์และบทบาทหน้าที่ของตนเอง รัฐไม่ควรลิดรอนสิทธิและเสรีภาพ การสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐจะสื่อไปถึงประชาชนทุกคนให้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเป็นไปของประเทศ รวมถึงระเบียบข้อบังคับของรัฐที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน 5. ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ เพราะการสื่อสารมีความสำคัญต่อการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ เป็นไปเพื่อความสัมพันธ์อันดี สงบเรียบร้อย ไม่รุกรานกัน และยังเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสำคัญ เพื่อแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศสืบต่อไป

2.1.3 วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (To Inform) เป็นการบอกกล่าวให้ผู้รับสารรับทราบข้อมูลข่าวสารทั่วไป อาจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนก็ได้
2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (To Teach or To Educate) เป็นการสื่อสารที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารมากกว่าข้อแรก เช่น รู้และเข้าใจขั้นตอน เข้าใจกระบวนการเข้าใจวิธีทำ ฯลฯ ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญรวมอยู่ด้วย
3. เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (To Please or To Entertain) มุ่งเน้นให้เกิดความผ่อนคลาย สบายใจ ไม่เน้นเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดความเครียด

4. เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (To Propose or To Persuade) เป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดความคิดเห็นในทางคล้อยตามเห็นด้วย หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เปลี่ยนความคิด ทศนคติ ฯลฯ

ดังนั้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือการสื่อสารที่ทั้งฝ่ายผู้ส่งสารและผู้รับสารมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกัน เพื่อความเข้าใจอันดีและทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.1.4 องค์ประกอบของการสื่อสาร

ในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ มีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร (Sender) คือผู้ที่เริ่มต้นการติดต่อสื่อสาร อาจเป็นบุคคลเดี่ยว กลุ่ม หรือองค์กร/สถาบัน ก็ได้

2. ข้อความ (Message) คือเนื้อหาสาระที่ต้องการจะสื่อสารออกไป อาจเป็นภาษา หรือสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่าง ๆ ที่สามารถเข้าใจได้

3. ช่องทาง (Chanel) คือ หนทางหรือวิถีทางที่จะนำเอาข้อมูลข่าวสารนั้นไปส่งถึงผู้รับสาร ซึ่งในปัจจุบันมีหลากหลายช่องทาง เช่น สื่อสังคมออนไลน์ หนังสือ จดหมาย เป็นต้น

4. ผู้รับสาร (Receiver) คือบุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นเป้าหมายของการส่งสารนั้น ๆ (กิติมา สุรสุนธิ, 2548, หน้า 8-32)

จะเห็นว่าการสื่อสารมีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน เพราะเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ มนุษย์สื่อสารกันด้วยวัตถุประสงค์ต่างกัน แต่การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจที่ตรงกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่า กระบวนการสื่อสารของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารภายในตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารในระบบสังคม วัฒนธรรมนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์แทบแยกไม่ออก เพราะมนุษย์เริ่มจากการสื่อสารกับตนเอง และพัฒนาการสื่อสารนั้น ไปสู่บุคคลอื่น เมื่อถึงขั้นสูงสุด การสื่อสารนั้นจะกลายเป็นการสื่อสารระดับสังคม วัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ผู้ส่งสารนั้น ๆ คาดหวังไว้ ซึ่งการสื่อสารที่ดีต้องเป็นการสื่อสารที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1.5 คุณธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการใช้เสรีภาพบน Facebook

2.1.5.1 คุณธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต

คุณธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง หลักศีลธรรมจรรยาที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรือควบคุมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ในทางปฏิบัติแล้วการระบุว่ากระทำสิ่งใดผิดจริยธรรมนั้น อาจกล่าวได้ไม่ชัดเจนมากนัก ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคมในแต่ละประเทศด้วย การกระทำที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการกระทำที่ผิด

จริยธรรม ได้แก่ การใช้กิจกรรมทางคอมพิวเตอร์ทำร้ายผู้อื่น และทำให้เกิดความเสียหายหรือก่อความรำคาญ เช่น การนำภาพหรือข้อมูลส่วนตัวของบุคคลไปลงบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาต การใช้คอมพิวเตอร์ในการขโมยข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลหรือคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต การละเมิดลิขสิทธิ์ โดยทั่วไป เมื่อพิจารณาถึงจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศแล้ว จะกล่าวถึงใน 4 ประเด็น ที่รู้จักกันในลักษณะตัวย่อว่า PAPA ประกอบด้วย

1. ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy)
2. ความถูกต้อง (Information Accuracy)
- 3 ความเป็นเจ้าของ (Information Property)
4. การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy)

ลินดา เฮอร์นดอน (Linda Herndon) ได้กล่าวถึงบัญญัติ 10 ประการ ของการใช้คอมพิวเตอร์ไว้ดังนี้

1. ไม่ใช่คอมพิวเตอร์ทำร้ายผู้อื่น
2. ไม่รบกวนในงานคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น
3. ไม่แอบดูแฟ้มข้อมูลของผู้อื่น
4. ไม่ใช่คอมพิวเตอร์เพื่อลักขโมย
5. ไม่ใช่คอมพิวเตอร์เพื่อเป็นพยานเท็จ
6. ไม่ใช่หรือทำสำเนาซอฟต์แวร์ที่ตนไม่ได้ซื้อสิทธิ์
7. ไม่ใช่คอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจหน้าที่
8. ไม่ฉวยเอาทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นมาเป็นของตน
9. คิดถึงผลต่อเนื่องทางสังคมของโปรแกรมที่เขียน
10. ใช้คอมพิวเตอร์ในทางที่แสดงถึงความใคร่ครวญและเคารพ

การทำงานบนสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม จะทำให้โลกของอินเทอร์เน็ตน่าค้นหา และสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น การเคารพถึงสิทธิ และเสรีภาพของกันและกัน คือหลักการของการอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันบนโลกออนไลน์ได้อย่างสงบสุข

2.1.5.2 การใช้เสรีภาพบน Facebook

Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มีลักษณะคล้าย Blog เป็นชื่อเรียกสั้น ๆ ของ Weblog ซึ่งมาจากคำว่า “Web” รวมกับคำว่า “Log” ที่เป็นเสมือนบันทึกหรือรายละเอียดข้อมูลที่เก็บไว้ ดังนั้นบล็อกจึงเป็น โปรแกรมประยุกต์บนเว็บที่ใช้เก็บบันทึกเรื่องราวหรือเนื้อหาที่เขียนไว้โดยเจ้าของเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ โดยทั่วไปจะมีผู้ที่ทำหน้าที่หลัก

ที่เรียกว่า “Blogger” เขียนบันทึกหรือเล่าเหตุการณ์ที่อยากให้คนอื่นอ่าน ได้รับรู้ หรือเป็นการเสนอ มุมมองและแนวความคิดของตนเองใส่เข้าไปในบล็อกนั้น ซึ่งมีการใช้ประโยชน์จาก Facebook ในการเผยแพร่ด้านต่าง ๆ เช่น 1. ด้านการสื่อสาร (Communication) มนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้สามารถ สื่อสารถึงกันได้ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การสื่อสารผ่านช่องทางของสังคมออนไลน์ทำให้ ประหยัดเวลา เพิ่มความเร็วแบบทันต่อเหตุการณ์ มีความสะดวกสบายเพราะเป็นการสื่อสารที่ผู้ ส่งสารไม่จำเป็นต้องพบผู้รับสายโดยตรง แต่สามารถฝากสารไว้ในสื่อสังคมออนไลน์ข้างต้น ก็ สามารถทำให้ผู้รับสารได้รับสารนั้นจากทุกมุมโลก หรือในที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต 2. ด้าน การศึกษา (Education) ผู้คนส่วนมากใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์อย่างดีเยี่ยม หนึ่งในนั้นคือ เรื่องของการเผยแพร่การศึกษา เช่น ในอดีต การส่งการบ้าน หรือการตรวจงานของนักเรียน จะต้อง ส่งกับครูโดยตรงที่โรงเรียนเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน มีกลุ่มครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา จำนวนไม่ น้อย ที่เลือกช่องทางการส่งการบ้าน ส่งรายงาน หรือเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ การ แบนไฟล์ส่งผ่านและดาวน์โหลดงานส่งผ่าน Facebook 3. ด้านการตลาด (Marketing) เป็นสิ่งที่เกิด ขึ้นกับสังคมปัจจุบันค่อนข้างมาก เพราะในสื่อสังคมออนไลน์ มีกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า “แม่ค้า/พ่อค้า ออนไลน์” เป็นจำนวนมาก กลุ่มแม่ค้า/พ่อค้าเหล่านี้ จะใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่าง ดีเยี่ยม ไม่จำเป็นต้องมีร้านค้าเป็นหลักเป็นแหล่ง ก็สามารถขายของได้ ด้วยการนำสินค้าหรือบริการ ทางการค้ามาใส่ไว้ในสื่อต่าง ๆ ข้างต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ค้าและลูกค้า ประหยัดเวลาในการ ออกไปเลือกชมสินค้า เพียงแค่มีสื่อสังคมออนไลน์ในมือ ก็สามารถจับจ่ายใช้สอยได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว หรือ ในองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ สามารถใช้ช่องทางนี้ในการประชาสัมพันธ์สินค้าและ บริการ และเผยแพร่ออกไปได้ทั่วโลก ทำให้ช่องทางการขายสินค้าและบริการในลักษณะนี้เป็นที่ ต้องการอย่างมาก 4. ด้านบันเทิง (Entertainment) ถือว่าเป็นความสะดวกสบายและประหยัด ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อสื่อบันเทิงบางส่วน เพราะสื่อบันเทิงแทบทุกชนิดที่มีอยู่บนโลกใบนี้ เช่น หนังสือพิมพ์ ข่าว นิตยสาร ละคร สามารถส่งข้อมูลบางส่วนให้ผู้คนรับทราบผ่านทางสื่อสังคม ออนไลน์ ตามความเหมาะสมของรูปแบบของสื่อ ไม่จำเป็นที่ผู้คนจะต้องไปเลือกซื้อสื่อเหล่านั้น หากไม่ต้องการเก็บสะสมสื่อ ในบางกรณี มีรายการโทรทัศน์ หรือรายการบันเทิง ที่ทำรายการผ่าน สื่อสังคมออนไลน์แบบไม่มีฉายในโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้คนติดตามสื่อเหล่านั้นผ่านทางช่องทางเฉพาะของ สื่อหลัก สื่อทางด้านบันเทิงดูเหมือนจะได้รับประโยชน์และใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ได้ คุ่มค่าที่สุด 5. ด้านสื่อสารการเมือง (Communication Political) ในมุมมองของการเมือง การใช้สื่อ สังคมออนไลน์ถือว่าทำให้ภาพลักษณ์ของกฎหมาย การปกครอง สามารถจับต้องได้ง่ายและใกล้ชิดตัว รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถสื่อสารข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วย รูปแบบของ ข้อความและการทำรูปภาพเพื่อประกอบความเข้าใจ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึง

ข้อมูลข่าวสารสำคัญได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ก่อนที่จะมีประกาศอย่างเป็นทางการออกมา การสื่อสารทางการเมืองถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะข้อมูลจะเกิดความผิดพลาดไม่ได้ ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารทางการเมืองจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ ก่อนจะสื่อให้ประชาชนได้รับทราบ จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ข่าวสารทางการเมืองได้รับความสนใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

2.2 เสรีภาพในการสื่อสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญไทยรับรองเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน ในทางที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลมาโดยตลอด การตรวจ การกักหรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการทำด้วยประการอื่นเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลติดต่อกันจะทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเพื่อความเข้าใจอันดี ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ได้แก่

2.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์

2.2.1.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งได้ยกเลิกใช้ไปแล้ว เนื่องจากกฎหมายมีปัญหาในการตีความจนกระทบต่อการบังคับใช้ เช่น การนำฐานความผิดที่ใช้กับเรื่องนอกระบบไปใช้กับการหมิ่นประมาท ทำให้กระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จนเกิดการโจมตีจากประชาคมโลก และเกิดกระแสเรียกร้องหลักประกันสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นขึ้น และเพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันเทคโนโลยีและภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงแม้ว่าจะยกเลิกใช้ไปแล้ว แต่ผลสืบเนื่องจากการกระทำความผิดยังส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้จำเป็นต้องมีการกล่าวถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องด้วย

2.2.1.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งสามารถสรุปมาตราที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพได้ดังนี้

มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1)(2)(3) หรือ (4)

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง ความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทั่วไป

ในหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อัน ได้แก่ (ก) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (มาตรา 107-112) (ข) ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (มาตรา 113-118) (ค) ความผิดต่อความมั่นคงภายนอกราชอาณาจักร (มาตรา 119-129)

มาตรา 15 ผู้ให้บริการผู้ใดจงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า (1) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ตหรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเอง หรือในนามเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น (2) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

ส่วนคำว่า “ยินยอม” ในกฎหมายฉบับนี้หมายถึง ยินยอมโดยชัดเจนและยินยอมโดยปริยาย ซึ่งในการปรับใช้กฎหมายอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์องค์ประกอบเรื่องเจตนาว่า (ก) หากนาย ก. ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัท Z ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม ภายในองค์กรของตนเอง ผู้บริหารบริษัท Z จะมีความผิดตามมาตรา 15 หรือไม่ (ข) เว็บไซต์ท่า (Portal Website) หรือเว็บไซต์ทั่วไปที่ให้บริการพื้นที่แก่ผู้ใช้บริการ (User) ในการแสดงความคิดเห็น แต่ปรากฏว่านาย ข. มาโพสต์ถกพาลลามก อนาจาร เว็บไซต์นั้นต้องรับผิดตามมาตรา 15 หรือไม่

ในทางปฏิบัติการพิสูจน์เรื่องเจตนาเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวในแต่ละองค์กรควรจัดทำนโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับพนักงานในองค์กรของตน หรือกรณีเว็บไซต์ก็ควรมีการระบุข้อกำหนด เงื่อนไข โดยระบุห้ามมิให้ใช้ข้อมูลที่ผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันการพิสูจน์เรื่องเจตนาหรือการยินยอม โดยปริยายให้พนักงานในองค์กรกระทำความผิดตามมาตรา 14

มาตรา 16 ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อเติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการนี้น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำไม่มีความผิด

ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

มาตรานี้ถือเป็นมาตราเดียวในความผิดทั้งหมดที่สามารถยอมความได้ วัตถุประสงค์ของร่างกฎหมายมาตรา 16 คือแก้ไขปัญหาช่องว่างในกฎหมายอาญาเรื่องหมิ่นประมาท ในมาตรา 326 และ 328 เนื่องจากในปัจจุบันการใช้สื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้าง ตัดต่อ หรือดัดแปลงภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงไปในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีค่อนข้างมาก อาทิเช่น ตัดต่อภาพของบุคคลผู้มีชื่อเสียงในลักษณะภาพลามอนาจาร หรือตัดต่อเพื่อใส่ความให้เกิดความเสียหาย ซึ่งกฎหมายฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวได้

แต่ทั้งนี้ ความผิดตามมาตรานี้จะไม่ปรับใช้กับกรณีล้อเลียนชนตัดต่อหรือทำภาพล้อเลียนคาราหรือนักร้องเมืองในลักษณะรูปการ์ตูนเพื่อประกอบการเสนาข่าว (Parody)

มาตรา 20 ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการทำให้แพร่หลาย ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในภาคสองลักษณะ 1 หรือลักษณะ 1/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้อง พร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการระงับการทำให้แพร่หลายนั้นเอง หรือสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้

ตามมาตรานี้จะต้องมีลักษณะเป็นการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่

1. อาจกระทบต่อความมั่นคงในราชอาณาจักร เฉพาะที่บัญญัติไว้ในภาค 2 ลักษณะ 1 หรือลักษณะ 1/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาอันได้แก่ หมวดความผิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และหมวดความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(ก) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (มาตรา 107-112)

(ข) ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (มาตรา 113-118)

(ค) ความผิดต่อความมั่นคงภายนอกราชอาณาจักร (มาตรา 119-129)

(ง) ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ (มาตรา 130-138)

2. ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คำว่า “ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน” ซึ่งตามแนวคำพิพากษาฎีกา หมายถึง

(ก) เว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลลามกอนาจาร

(ข) เว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพนัน

(ค) เว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ค้าทาส (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 24-35)

ทั้งนี้แล้วการปิดบล็อกตามมาตรา 20 นั้น ศาลเท่านั้นที่มีอำนาจในการปิดบล็อกเว็บไซต์ โดยในชั้นกรรมาธิการฯ มีข้อตกลงร่วมกันว่า การปรับใช้มาตรา 20 นั้นจะไม่ใช้กับกรณีเว็บไซต์ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางการเมือง ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของประชาชนที่พึงกระทำได้ อันไม่ขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด

และหากมีการปิดบล็อกเว็บไซต์ที่มีได้เป็นการกระทำผิดตามกฎหมายฉบับนี้ คำสั่งบล็อกเว็บไซต์ดังกล่าวถือว่ามิชอบ ผู้มีส่วนได้เสียสามารถร้องขอให้ศาลเพิกถอนและเรียกค่าเสียหายได้ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับเสรีภาพในปรัชญาของมอง-ปอล ซาร์ตร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทยนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณารวบรวมงานวิจัย บทความ เอกสาร ข้อมูลข่าวสาร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและลักษณะของการใช้เสรีภาพดังกล่าว ซึ่งข้อมูลที่ได้รวบรวมมาเบื้องต้นมีความแตกต่างกันออกไป อธิบายได้ดังนี้

Thai Netizen Network (2559) ได้เปิดเผยรายงาน “เสรีภาพบนอินเทอร์เน็ต ปี 2558 กรณีประเทศไทย” ซึ่งเป็นรายงานประจำปีที่ Freedom House องค์กรคิดตามตรวจสอบเสรีภาพทาง

ประชาธิปไตย และการแสดงความคิดเห็นของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งได้ร่วมมือกับนักวิจัย 65 ประเทศทั่วโลก ได้ทำการสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ต โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจากอุปสรรคการเข้าถึง การจำกัดเนื้อหา และการละเมิดสิทธิผู้ใช้งานคือ 0-30 คะแนน หมายถึง มีเสรีภาพ 31-60 คะแนน หมายถึง มีเสรีภาพเพียงบางส่วน 61-100 คะแนน หมายถึง ไม่มีเสรีภาพ และจากรายงานพบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยไม่มีเสรีภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ต มีการปิดกั้นเนื้อหาทางการเมือง มีการจับกุมบล็อกเกอร์ รวมคะแนนได้ 58 จาก 100 คะแนน ซึ่ง 100 คะแนนหมายถึงการมีเสรีภาพน้อยที่สุด โดยที่รัฐบาลใช้หลากหลายวิธีการในการละเมิดเสรีภาพของผู้ใช้บริการออนไลน์ ซึ่งกระทำผ่านกฎหมายอาชญากรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ได้บัญญัติขึ้นหลังจากการทำรัฐประหาร พ.ศ.2549 ควบคู่กับการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาและบทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐบาลได้ใช้กฎหมายเหล่านี้ปิดกั้นเว็บไซต์และจับกุมบุคคลจำนวนมากที่เผยแพร่ข้อมูลและความคิดเห็นออนไลน์ทั้งในคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ ทุกคนสามารถกล่าวโทษเนื้อหาออนไลน์ว่าเป็นการหมิ่นประมาทหรือเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งเป็นช่องว่างให้บุคคลสามารถมีบทบาทในการฟ้องคดีกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง หรือเพื่อกีดกันการเคลื่อนไหวของพลเมืองในสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่มีการแบ่งขั้วอย่างรุนแรง ซึ่งภายในคดีความจำพวกนี้ ผู้กระทำผิดจะถูกดำเนินคดีในศาลทหาร และไม่สามารถอุทธรณ์ได้ (Thai Netizen Network, 2559)

มติชนออนไลน์ (2560) ได้นำเสนอข่าวในหัวข้อ “พ.ร.บ.คอมพ์ฉบับใหม่ มุ่งป้องปรามหรือลดรอนเสรีภาพ” ในเนื้อหาข่าวมีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1. พิเชฐ คุรงคเวโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอี) กล่าวว่า การปรับปรุง พ.ร.บ.คอมพ์ฉบับใหม่ ถือเป็นเรื่องปกติที่สามารถกระทำได้ทั่วโลก เพื่อให้กฎหมายทันต่อยุคสมัยและเพื่อจัดการการกำกับดูแล รวมถึงวัตถุประสงค์หลักที่ไม่ใช่การจับผิดผู้ใช้งานทั่วไป แต่มีขึ้นเพื่อป้องปรามผู้กระทำความผิดและลดการเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาความรุนแรง การกดขี่ทางเพศ และการค้ามนุษย์ เป็นต้น 2. พันธุ์ศักดิ์ ศิริรัชตพงษ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอี) กล่าวว่า พ.ร.บ.คอมพ์ที่ออกมาดี มีข้อดี ปรับข้อกฎหมายให้ทันต่อเทคโนโลยี เนื่องจากพ.ร.บ.คอมพ์ฉบับก่อน เมื่อมีการนำมาใช้งานแล้วพบว่า มีความไม่ชัดเจนในการแก้ปัญหาหรือกำกับดูแล แต่ในประเด็นที่ประชานิวิจารณ์พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับใหม่นั้น ทางกระทรวงดีอีขออย่าว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ได้ลดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งประชาชนที่ไม่เห็นด้วยสามารถเข้ามาเสนอความคิดเห็นได้ตลอด เพื่อหาทางอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขต่อไป 3. ยุทธพร อิศรชัย รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กล่าวว่า การออกกฎหมายต้องตั้งอยู่บนหลักนิติธรรม ต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากกว่าจำกัดสิทธิเสรีภาพ บทบาทการ

ใช้สื่อสารสนเทศเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนจำนวนมาก เพราะฉะนั้น ในการกำหนดกระบวนการทางกฎหมายที่จะให้เสรีภาพแคบหรือกว้างมากน้อยเพียงใด จำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่กรณี พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับใหม่ ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง อาจเรียกได้ว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ได้อยู่บนหลักนิติธรรม ส่งผลกระทบต่อสังคม ทำให้ประชาชนถูกปิดกั้นการแสดงออก ทั้งที่เสรีภาพในการแสดงออกเป็นหลักพื้นฐานของประชาธิปไตย 4. ยุคดิจิทัล อาจารย์คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับนี้มีประเด็น 2 มิติ คือ ด้านผู้ใช้บริการ และด้านของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการแยกสัดส่วนของบทลงโทษทั้ง 2 มิติอย่างชัดเจน แต่ปัญหาที่ตามมา คือ ความกังวลในเรื่องของการกีดกันแย่งชิงระหว่างผู้ให้บริการในแต่ละที่ ซึ่งผลกระทบต่อสังคม อาจทำให้ประชาชนอยู่บนความหวาดระแวง ทำให้ไม่มีความเชื่อใจซึ่งกันและกัน และพ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับนี้สะท้อนถึงความหวาดระแวงที่รัฐมีต่อผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากจนเกินไป สิ่งที่สามารถอธิบายได้ในสังคม คือ รัฐลงมาจับจ้องสังคมมากเกินไป ในขณะที่สังคมมีระบบควบคุมตนเองอยู่แล้ว 5. ยิ่งชีพ อัชฌานนท์ ผู้จัดการโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) กล่าวว่า พ.ร.บ.คอมพ์ มาตรา 14 (1) และ (2) จะทำให้มีคดีฟ้องร้องกันมากขึ้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับพิจารณาของศาล ซึ่ง พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับเก่า ประชาชนไม่ได้เข้าใจอย่างแท้จริง เมื่อเปลี่ยนมาเป็น พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับใหม่ ประชาชนก็ยังไม่ได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง กระแสต่อต้านที่เกิดขึ้นจะทำให้ประชาชนรู้และเข้าใจ พ.ร.บ.คอมพ์ มากขึ้น แต่ในเรื่องของความรู้และความเข้าใจของการมีขอบเขตการใช้บริการบนสื่อสังคมออนไลน์ยังไม่น่าจะมีมากเพียงพอ ซึ่งต้องติดตามอย่างสม่ำเสมอว่า พ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับใหม่จะถูกนำไปใช้ในทิศทางใดที่ไม่เป็นการกระทบต่อเสรีภาพของบุคคล (มติชนออนไลน์, 2560)

กรุงเทพธุรกิจ (2559) ได้นำเสนอข่าวการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น “ชีวิตออนไลน์” ไปทางไหนดี” ซึ่งจัดโดยมูลนิธิอินเทอร์เน็ตและวัฒนธรรมพลเมือง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลและ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อนกฎหมายประชาชน ได้สะท้อนเสียงจากภาคประชาชน นักวิชาการ เอกชน โดยระบุว่า ร่างแก้ไขพ.ร.บ.คอมพ์ ยังมีเนื้อหาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมถึงหลักความจำเป็นและสัดส่วนที่เหมาะสม นอกจากนี้ทางปฏิบัติมักถูกนำมาใช้กล่าวโทษปัจเจกบุคคล และผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้เสรีภาพแสดงออกอย่างเป็นธรรม ในพ.ร.บ.คอมพ์ ฉบับใหม่มีปัญหาก็เกิดขึ้นแล้ว ในมาตรา 14 ปัญหาเกี่ยวกับแนวคิด ทศนคดี เกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นที่มีอยู่แล้ว และมีการกำหนดอัตราโทษสูง ขอมความไม่ได้ ไม่มีหลักเรื่องความสุจริตหรือผลประโยชน์สาธารณะ และเป็นการคุกคามเสรีภาพสื่อ ซึ่งกระทบต่อบรรยากาศการใช้เสรีภาพในสังคม มาตรา 15 ควรกำหนดลักษณะความผิดของผู้ให้บริการให้ชัดเจน และควร

กำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมตามหลักกฎหมายอาญา ซึ่งทั้งหมดนี้ ขอให้คำนึงถึงหลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นหลักการสำคัญ (กรุงเทพธุรกิจ, 2559)

อภิวัฒน์ บุตรอุดม (2552) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องเสรีภาพของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล กับ ฌอง-ปอล ซาร์ตร์” ผลการศึกษาพบว่า 1. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล และฌอง-ปอล ซาร์ตร์ ให้ความสำคัญเสรีภาพว่าเป็นสิ่งที่สำคัญของชีวิต ซึ่งการแสดงออกของเสรีภาพจะต้องสัมพันธ์อยู่กับความรับผิดชอบเสมอ ทั้ง 2 ท่านมีทัศนะที่แตกต่างคือ เสกสรรค์มองว่า มนุษย์ไม่สามารถเลือกอย่างอิสระได้ในทุกโอกาส เพราะถูกกำหนดโดยเงื่อนไขที่ใหญ่กว่า ส่วนซาร์ตร์มองว่า มนุษย์เป็นเสรีภาพที่สมบูรณ์ มนุษย์คือเสรีภาพ มนุษย์จึงสามารถเลือกได้ในทุกโอกาสเสมอ 2. การให้คุณค่าของเสรีภาพที่มีผลต่อชีวิตและสังคมมนุษย์ ถ้าปัจเจกชนตระหนักถึงเสรีภาพ บุคคลนั้นจะให้ความสำคัญและสามารถสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองได้ การเลือกสร้างความหมายให้ตัวเองก็เป็นการสร้างคุณค่าให้แก่สังคมด้วย ข้อแตกต่างคือ เสกสรรค์มองเสรีภาพทางจิตวิญญาณ มนุษย์สามารถพัฒนาจิตวิญญาณของตนไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ ด้วยการชำระจิตใจตนเองให้บริสุทธิ์ ส่วนซาร์ตร์มองมิติเกี่ยวกับจิตใจ เสรีภาพเป็นคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ เป็นความตระหนักถึงความรับผิดชอบ เพราะมนุษย์สำนึกถึงเสรีภาพ มนุษย์จึงเป็นทุกข์และความทุกข์นี้จะติดตามมนุษย์ไปตลอด 3. เรื่องผลกระทบของแนวคิดเรื่องเสรีภาพต่อสังคมทั้งในทัศนะของเสกสรรค์และซาร์ตร์ พบว่า แนวคิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์อยู่กับคุณค่าความเป็นมนุษย์และความรับผิดชอบ ซึ่งปัจเจกบุคคลต้องรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม แม้ซาร์ตร์จะเสนอแนวคิดเรื่องเสรีภาพที่สมบูรณ์ แต่ไม่ได้หมายความว่า ซาร์ตร์ต้องการให้ผู้คนสร้างปัญหาหรือก่อความเดือดร้อนให้แก่สังคม เพราะซาร์ตร์เชื่อว่า การเลือกแต่ละครั้งของปัจเจก เขาย่อมเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง ซึ่งหมายความว่า เมื่อดีสำหรับตนเองแล้วย่อมดีสำหรับคนอื่นด้วย ในทัศนะของซาร์ตร์การเลือกของปัจเจกแต่ละคนจึงเป็นการเลือกในนามของมนุษย์ทุกคน เป็นการเลือกในเชิงสร้างสรรค์ด้วยความรู้สึกสำนึกรับผิดชอบต่อผลที่จะตามมา ซึ่งก็เท่ากับต้องรับผิดชอบต่อมนุษย์ทุกคนด้วย แนวคิดเรื่องเสรีภาพของทั้งสองทัศนะเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการเลือกเป็นวิถีในการดำเนินชีวิตให้มีคุณค่าและความสำเร็จได้อีกทางหนึ่ง (อภิวัฒน์ บุตรอุดม, 2552)

พระสุพรรณนา สุภโค (จาด) (2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง เสรีภาพของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ และของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)” ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเรื่องเสรีภาพของซาร์ตร์ ถือว่าเสรีภาพเป็นเรื่องพื้นฐานของมนุษย์ เสรีภาพอยู่ที่ความสามารถในการตัดสินใจเลือก ผลของการกระทำจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ถ้ามนุษย์ได้ตัดสินใจเลือกกระทำ ถือว่าได้สำเร็จขั้นต้นของการใช้เสรีภาพแล้ว เมื่อมนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกกระทำ มนุษย์ก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นเสมอ มนุษย์เป็นผู้กำหนด เป็นผู้เลือก

และเป็นผู้รับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือก ดังนั้น แนวคิดเรื่องเสรีภาพของชาร์ตต์ถือว่ามิใช่ประโยชน์ถ้าบุคคลรู้จักที่จะนำมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากสภาพแท้จริงของมนุษย์มีทั้งสุขและทุกข์ ความสามารถของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ความสำเร็จหรือการขับเคลื่อนต่าง ๆ ในสังคม ไม่ได้มาเพราะโชคชะตาหรือจากการอ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์ต่างหากที่เป็นผู้กำหนดโชคชะตาให้กับตนเองและสังคม มนุษย์จะดีหรือชั่ว ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกกระทำของแต่ละบุคคล ไม่มีความดีสุดและชั่วสุด มีแต่การตัดสินใจเลือกกระทำเท่านั้น คุณค่าของมนุษย์จะมีมากยิ่งขึ้น หากกระทำการใดก็ตามที่ตนเองเลือกและรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ลัทธิปรัชญาตามทัศนะของชาร์ตต์ สร้างขึ้นเพื่อค้นหาความจริง สนใจในเรื่องรอบ ๆ ตัวด้วยปัญญา นับว่าเป็นปรัชญาอีกแนวทางหนึ่งที่เสนอแง่มุมของการเลือกให้กับมนุษย์ ส่วนแนวคิดเรื่องเสรีภาพของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) เริ่มต้นจากหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ว่าชีวิตมนุษย์นั้นเกิดจากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างมาประสมกันขึ้น และมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยภายนอก การดำรงอยู่ของชีวิตอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และเหตุปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ เสรีภาพที่แท้จริงในมวลมนุษยชาติ คือเสรีภาพที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาปัจเจกภาพของบุคคลที่เกื้อกูลทั้งระบบชีวิตส่วนตัว ส่วนร่วม และสิ่งแวดล้อมทั้งหมด เสรีภาพจะเน้นที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ เพราะว่าการพัฒนาสิ่งใดก็ตาม ต้องเริ่มจากการพัฒนาที่ตัวบุคคลก่อนเสมอ เมื่อนำทั้งสองทัศนะมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ฉอง-ปอล ชาร์ตต์ เน้นคุณค่าของความเป็นปัจเจกบุคคล เน้นความหมายของการดำรงอยู่ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคล เพื่อให้เกิดความกล้าที่จะสามารถเลือกกระทำการใด ๆ ได้ และมีความรับผิดชอบต่อการเลือกกระทำนั้น ส่วนแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมคำสอนแห่งการแสวงหา การปฏิบัติและการนำไปใช้ซึ่งเสรีภาพทางกาย วาจา และใจ จัดเป็นคำสอนที่เน้นย้ำถึงความหมายอยู่ในตัวที่มุ่งสู่การปฏิบัติของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง ส่วนทัศนะที่สอดคล้องกันคือ ระบบทางสังคมที่ได้ต้องไม่ลดทอนเสรีภาพของบุคคล แต่ควรส่งเสริมให้มีเสรีภาพมากกว่า ส่วนระบบสังคมที่ปิดกั้นเสรีภาพไม่สามารถพัฒนาให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้อย่างแท้จริง (พระสุพรรณา สุขโต (จาด), 2555)

ณัฐชา วอเพชร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อฉอง-ปอล ชาร์ตต์กับเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชน” ผลการวิจัยพบว่า เสรีภาพและความรับผิดชอบต่อฉอง-ปอล ชาร์ตต์หมายถึง เสรีภาพในการเลือกที่มนุษย์มีเสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด โดยอยู่ภายใต้กรอบของความรับผิดชอบต่อตนเอง ส่วนเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อแนวคิดของสื่อมวลชน หมายถึง อิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลหรือไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐบาล เพราะเมื่อใดก็ตามที่สื่อมวลชนอยู่ภายใต้อิทธิพลรัฐบาล นั่นแสดงว่ารัฐบาลกำลังลดทอนสิทธิความเป็นมนุษย์ของประชาชน เพราะ

ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับรู้ส่วนความรับผิดชอบของสื่อมวลชนซึ่งแบ่งเป็นความรับผิดชอบทางกฎหมายและจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้บัญญัติขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามการแสดงจรรยาบรรณต่อสังคมด้วยกฎหมายหรือจรรยาบรรณก็ขึ้นอยู่กับตัวปัจเจกบุคคลของผู้ที่เป็นสื่อมวลชนเอง เนื่องจากการแสดงความรับผิดชอบของสื่อมวลชนก็จะต้องขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่เป็นผู้กระทำเหตุการณ์นั้นด้วย ดังนั้นจึงสรุปความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเสรีภาพและความรับผิดชอบทั้งสองแนวคิดนี้ได้ว่า เสรีภาพและความรับผิดชอบตามแนวคิดของชาร์ตต์เป็นเสรีภาพและความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นโดยตัวของตัวเองและรับผิดชอบด้วยตัวเองเช่นกัน ส่วนเสรีภาพและความรับผิดชอบของสื่อมวลชนเป็นเสรีภาพที่เกิดขึ้นจากการไม่ถูกควบคุมจากรัฐบาลหรือสภาวิชาชีพสื่อมวลชน คำรงวิชาชีพตามหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน ทั้งสองแนวคิดนี้จึงมีความแตกต่างกันที่บ่อเกิดของเสรีภาพและความรับผิดชอบที่มีที่มาต่างกันจึงมีการแสดงความรับผิดชอบต่างกัน แต่สุดท้ายแล้วทั้งเสรีภาพและความรับผิดชอบของทั้งสองแนวคิดต่างก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวปัจเจกบุคคลผู้ใช้เสรีภาพเช่นเดียวกัน เพราะสุดท้ายแล้วการที่มนุษย์จะเลือกทำอะไรก็ตามทุกการกระทำย่อมเกิดจากการตัดสินใจของตนเองก่อนเสมอ (ณัฐชา วอเพ็ชร, 2559)

ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) (2555) ได้จัดทำวิจัย เรื่อง “ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น” ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2550 ถึงเดือนธันวาคม 2554 แนวโน้มของประเทศไทย รวมทั้งปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อกฎหมายและการบังคับใช้ โดยเปรียบเทียบประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวกับต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงระยะเวลาการศึกษามีสถิติการระงับการเผยแพร่เนื้อหาโดยใช้อำนาจมาตรา 20 พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ผ่านคำสั่งศาลจำนวน 156 ฉบับ ซึ่งอันดับหนึ่ง คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ พระราชินี และรัชทายาท อันดับสอง คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับภาพลามกอนาจาร และอันดับสาม คือ เนื้อหาเกี่ยวกับยาและการทำแท้งด้วยตนเอง การเล่นเกมพนัน การหมิ่นศาสนา และเว็บไซต์ปลอมเพื่อการหลอกลวงและการเสี่ยงต่อการสร้างความวุ่นวายให้กับสังคม ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปิดกั้นเว็บไซต์ในประเทศไทย คือ ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราการแสดงออกในเรื่องการเมืองของประชาชนผ่านสื่อออนไลน์ โดยใช้อำนาจมาตรา 20 พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 ในการปิดเว็บไซต์ดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นในระดับสถานการณ์ปกติ ตลอดระยะเวลาที่บังคับใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ 2550 มีคดีความจำนวนทั้งสิ้น 325 คดี ถึงแม้ว่าจุดประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายจะมีขึ้นเพื่อพยายามอุดช่องว่างทางกฎหมาย และป้องกันอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า จำนวนคดีที่ขึ้นศาลที่มีความผิดจากการ

เผยแพร่เนื้อหาตามมาตรา 14-16 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 66.15 ในขณะที่คดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยแท้จริง ตามมาตรา 5-13 มีเพียงร้อยละ 19 เท่านั้น และจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่าจุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ คือ ทำให้การปิดกั้นเว็บไซต์ การขอและการส่งข้อมูลจรรยาบรรณคอมพิวเตอร์ มีความชัดเจนมากขึ้น เป็นไปตามขั้นตอนทางกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติการขอความร่วมมือจากภาครัฐอย่างเร่งด่วน ก็ยังมีปรากฏอยู่ด้วย ส่วนจุดด้อยของกฎหมายฉบับนี้ คือ ความไม่มั่นใจในการตีความกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้รับผิดชอบการบังคับใช้ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ เช่น การตีความมาตรา 14 (1) หรือความหมายของคำว่า “จงใจสนับสนุนหรือยินยอม” ของตัวกลางตามมาตรา 15 เป็นต้น และยังพบปัญหาเรื่องการขาดความรู้ของบุคลากรในหน่วยงานยุติธรรม จึงมีผู้เสนอว่า ประเทศไทยควรจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษ ซึ่งมีผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์คณะพิจารณาคดี และที่สำคัญกฎหมายฉบับนี้มีแนวโน้มละเมิดเสรีภาพมากกว่าคุ้มครองเสรีภาพ เพราะ สร้างความเสี่ยงต่อการทำผิดทางอาญาต่อตัวกลางผู้ให้บริการมากเกินไป มีความยุ่งยากในการให้บริการในเรื่องของข้อกำหนดก่อนการโพสต์เนื้อหา และเมื่อมีกฎหมายฉบับนี้ออกมา รัฐควรให้ความสำคัญต่อการรักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการ ไม่ทำให้ข้อมูลต่าง ๆ รั่วไหลออกไปก่อนที่ตัวบุคคลนั้น ๆ จะยินยอมได้ (ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw), 2555)

บทที่ 3

แนวคิดเรื่องเสรีภาพในทัศนะของฌอง-ปอล ซาร์ตร์

เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาของการใช้เสรีภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องอธิบายถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพตามทัศนะของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ ทั้งในส่วนที่กล่าวถึงบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ชีวิตของฌอง-ปอล ซาร์ตร์
2. ภาววิทยาของฌอง-ปอล ซาร์ตร์
3. ความเป็นมนุษย์ในทัศนะของฌอง-ปอล ซาร์ตร์
4. ข้อจำกัดการใช้เสรีภาพของบุคคล

ชีวิตของฌอง-ปอล ซาร์ตร์

การกล่าวถึงชีวิตของฌอง-ปอล ซาร์ตร์ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของเขาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่จำเป็นต้องศึกษา เพื่อให้เราเข้าใจถึงหลักปรัชญาของเขาวามีพื้นฐาน หรือปัจจัยสำคัญอย่างไรบ้าง

ฌอง-ปอล ซาร์ตร์ เกิดเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2448 เป็นนักปรัชญาเมธีชาวฝรั่งเศส เป็นนักประพันธ์ และนักเขียนบทละคร บิดาเป็นวิศวกรทหารเรือ เสียชีวิตตอนซาร์ตร์อายุเพียง 2 ขวบ ซาร์ตร์และมารดาจึงอาศัยอยู่กับตาและยาย ซึ่งตาของซาร์ตร์คือ ดร.ชาร์ลส์ สไวด์เซอร์ (Charles Schweitzer) เป็นคนแก่เรียนและเคร่งครัดในศาสนา ดร.ชาร์ลส์ต้องการให้ซาร์ตร์เป็นคนที่รอบรู้ วิทยาการต่าง ๆ ตั้งแต่เด็ก ดังนั้นจึงพยายามสอนทุกอย่างและสนับสนุนให้ซาร์ตร์สนใจอ่านหนังสือมากกว่าทำงานอย่างอื่น ซาร์ตร์สามารถอ่านและเขียนได้ตั้งแต่อายุ 6 ขวบ และจนถึงอายุ 19 ปี ซาร์ตร์ได้เข้ามหาวิทยาลัยและเลือกเรียนวิชาปรัชญา ซาร์ตร์มีโอกาสได้สัมผัสความมีเสรีภาพจนถึงขั้นเปลี่ยนบุคลิกของตนเอง จากคนขี้อาย ก็กลายมาเป็นคนกล้าคิดกล้าทำ ไม่ยึดติดกับขนบธรรมเนียมดั้งเดิม ซาร์ตร์มีหลักจริยธรรมของตนเองเป็นแนวทางให้ปฏิบัติ หลักจริยธรรมที่วานั้นได้มาจากการศึกษาปรัชญาและการพิจารณาไตร่ตรอง เพราะซาร์ตร์เล็งเห็นว่า หลักจริยธรรมเก่าแก่มิขึ้นมาเพื่ออะไร หากมีขึ้นเพื่อให้คนรุ่นหลังทำตามเพียงอย่างเดียว หลักจริยธรรมนั้นก็ไม่มีคุณค่าอะไร หลักจริยธรรมที่ดีควรมีขึ้นเพื่อเสริมสร้างสติปัญญา และสามารถทำให้ผู้คนเจริญเติบโตมาได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความต้องการของสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งหลังจากเรียนจบปริญญาเอก ซาร์ตร์ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์สอนวิชาปรัชญาที่มหาวิทยาลัยในเมืองต่าง

ๆ ในช่วงระยะเวลาไม่นาน และชาร์ตร์ก็ได้เดินทางไปศึกษาหาความรู้ทางด้านปรัชญาเพิ่มเติมที่ประเทศเยอรมนี

ในสมัยเรียน เพื่อนที่ชาร์ตร์สนิทด้วยได้แก่ ซีมอน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir), อัลแบร์ กามู (Albert Camus) และเรมองด์ อารอง (Raymond Aron) ซีมอนคือผู้หญิงเพียงคนเดียวที่ได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกับชาร์ตร์ แต่ความสัมพันธ์ของทั้งคู่แตกต่างจากชายหญิงทั่วไปในสังคมฝรั่งเศสสมัยนั้น เพราะทั้งคู่ไม่ได้แต่งงานกัน ซีมอนมาจากครอบครัวที่เคร่งครัดในเรื่องของศาสนา กฎระเบียบ การมีชาร์ตร์เข้ามาในชีวิตจึงเป็นความอันตรายในสายตาบิดา และมารดาของซีโมน แต่สุดท้ายแล้ว ซีมอนก็เลือกชาร์ตร์เป็นคู่ชีวิต การได้รู้จักและสนิทสนมกับชาร์ตร์ถือเป็นความแปลกใหม่ เพราะนั่นคือการเปิดโอกาสในซีโมนรู้จักความมีเสรีภาพ ชาร์ตร์ไม่เคยบังคับหรือชี้นำซีโมนไปในทางที่ตัวเองต้องการ และให้ซีโมนตัดสินใจและรับผิดชอบกับการตัดสินใจนั้นด้วยตนเอง ชาร์ตร์และซีโมนเห็นว่าความรักของชายหญิงเป็นเรื่องระหว่างคนสองคนเท่านั้น ไม่ควรมีบุคคลที่สาม และไม่ควรมีพิธี ประเพณี หรือศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะจะทำให้ความรักยุ่งยากและซับซ้อน ลักษณะการใช้ชีวิตของพวกเขาเป็นไปอย่างมีอิสระเสรีภาพแก่กัน ไม่พยายามเป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน เพราะถือว่าสิ่งที่ความรักต้องการคือความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางสติปัญญาและการเป็นเพื่อนชีวิต ชาร์ตร์และซีโมนได้สร้างมิติใหม่ของความรัก คือการที่พวกเขามีโอกาสตัดสินใจเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งสองฝ่ายมีอิสระภาพ เสรีภาพเสมอ ซึ่งผู้คนมักเข้าใจว่า คนที่รักอิสระเสรีมาก ๆ จะรักคนอื่นไม่เป็น แต่ความสัมพันธ์ของชาร์ตร์และซีโมนได้ทำให้ข้อสงสัยนั้นหมดไป ชาร์ตร์ไม่ได้คาดหวังว่าจะให้ซีโมนเป็นในสิ่งที่เธอไม่ต้องการ ส่วนซีโมนเองก็ไม่ได้คาดหวังให้ชาร์ตร์เปลี่ยนแปลงไปจากสิ่งที่เขาเลือกจะเป็น ซึ่งเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี ที่ชาร์ตร์และซีโมนได้ใช้ชีวิตร่วมกัน จนกระทั่งชาร์ตร์ได้เสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2523

ในยุคสมัยนั้น ผลงานของชาร์ตร์เป็นที่รู้จักกันในวงกว้าง โดยผลงานชิ้นแรกที่เขาสร้างชื่อให้กับชาร์ตร์คือ นวนิยายเรื่อง ความคลื่นเหียน (Nauseas) เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพลักษณ์ของสังคมสมัยนั้น ที่เห็นว่าวัฒนธรรม ประเพณี สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ล้วนเป็นสิ่งจอมปลอมที่สร้างขึ้นมาให้สวยงามเพื่อปิดบังลักษณะอันน่าเกลียดที่ถูกซ่อนไว้ ชาร์ตร์เขียนนวนิยายเล่มนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า ความงามของสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เราปรุงแต่งขึ้นมาเอง ไม่มีคุณค่าอะไรในตัวของมันเอง ซึ่งหลักการนี้ก็คือพื้นฐานของงานเขียนทางปรัชญาที่โด่งดังเรื่อง Being and Nothingness และอีกหลากหลายผลงาน เช่น Critique of Dialectical Reason, Existentialism is a Humanism, The Roads to Freedom, No Exit และ The Flies เป็นต้น (พินิจ รัตนกุล, 2555, หน้า 21-45)

ภววิทยาของฌอง-ปอล ซาทร์

ภววิทยา (Ontology) ของซาทร์ เป็นภววิทยาเชิงปรากฏการณ์ (Phenomenological Ontology) กล่าวถึงเรื่องของภาวะ (Being) เป็นภาวะที่เป็นขั้นสุดท้าย (The end) ที่ไม่ได้หมายถึงความจริงสูงสุดตามแบบอภิปรัชญาดั้งเดิม ที่เชื่อว่าพระเจ้าผู้เป็นเจ้าสร้างสรรพสิ่งให้เกิดขึ้นมาบนโลก รวมทั้งโลกและจักรวาลด้วย ซาทร์ปฏิเสธความจริงสูงสุดในลักษณะนี้ เพราะเขาเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมความว่างเปล่า ไม่มีธรรมชาติของมนุษย์ ไม่มีแบบ ไม่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งแนวคิดภววิทยาของซาทร์มีพื้นฐานมาจาก เรเน เดส์การ์ตส์ (Rene Descartes) ที่เริ่มต้นจากจิตสำนึก และได้รับอิทธิพลจากแนวคิดจิตสำนึกของแฟรงค์ เบรันทาโน (Franz Brentano) และเอดมุนด์ ฮุสเซิร์ล (Edmund Husserl) ซึ่งซาทร์ใช้จิตสำนึกเป็นจุดเริ่มต้นของการวิเคราะห์ทางปรัชญา สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 จิตสำนึก (Consciousness)

จิตคือความว่างเปล่า โปร่งใส และมีอยู่ในฐานะเป็นการสำนึกถึงอะไรบางอย่าง และนึกถึงตัวมันเองอยู่ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า ซาทร์อธิบายเรื่องจิตด้วยความสำนึกถึง (Intentionality) ซึ่งมีลักษณะพื้นฐาน ดังนี้

2.1.1 จิตที่เป็นการสำนึกถึงสิ่งอื่น ๆ ตัวมันเองจึงว่างเปล่า ไม่เป็นอะไร ดำรงอยู่ได้ แต่ไม่มีสารัตถะ

2.1.2 จิตที่เป็นการสำนึกอยู่เสมอ หมายถึง จิตมีสภาพโปร่งใส ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่ใน ความคิดเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในจิตที่มาจากการทำงานของจิตเอง ไม่จำเป็นต้องมีผู้คิดที่อยู่เหนือกระบวนการคิดของจิต ในทำนองเดียวกัน ความรู้เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีความคิดที่แตกต่าง หรือระยะห่างระหว่างผู้รู้กับวัตถุของความรู้ (พระมหายงยุทธ กนดาโก, 2558, หน้า 33-34)

ดังนั้น จิตจึงมีอยู่ก่อนการมีอยู่ จิตเป็นสิ่งที่อยู่เหนือปรากฏการณ์ จิตเป็นสิ่งสัมบูรณ์ คือทุกสิ่งทุกอย่างที่มันมีอยู่ ก็มีอยู่เพียงเพื่อมีอยู่สำหรับจิต จิตไม่สามารถถูกจำกัดด้วยสิ่งอื่น ยกเว้นมันจะถูกจำกัดด้วยตัวมันเอง มันมีความสัมพันธ์กับตัวของมันเอง เป็นเสรีภาพสัมบูรณ์

2.2 ภาวะและความว่างเปล่า (Being and Nothingness)

เสรีภาพอันสมบูรณ์ในความคิดของมนุษย์ที่ได้จากความรู้แจ้งทางเจตคติ ประสบการณ์ และทางเทววิทยา อันสัมพันธ์กันกับความอ้างว้าง หรือสุญญภาพ (Total Nothing) และการดำรงอยู่ (Existence) มีมาก่อนสาระ (Essence) โดยซาทร์ยกตัวอย่างความแตกต่างระหว่างมนุษย์และเครื่องตัดกระดาษ ความแตกต่างของสองสิ่งนี้คือเรื่องของการดำรงอยู่และสาระ กล่าวคือ สำหรับมนุษย์ไม่ได้ถูกออกแบบให้เป็นอะไรบางอย่าง มนุษย์มีมาก่อนและทำการนิยามตนเองภายใต้สถานการณ์

หนึ่งที่อยู่รอบข้างตนเอง ในลักษณะนี้การดำรงอยู่มีมาก่อนสาระเสมอ ส่วนที่ตัดกระดาษนั้น ก่อนที่เราจะสร้างมันขึ้นมา เราข้อมต้องมีมโนทัศน์เกี่ยวกับที่ตัดกระดาษก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งในแง่นี้สาระข้อมมาก่อนการดำรงอยู่ (Gordon Marino, 2004, pp. 341-350)

การอธิบายเรื่องภาวะการมีอยู่และความว่างเปล่า (Being and Nothingness) ของซาร์ตร์ จึงสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 ภาวะในตนเอง หรือ การมีอยู่ในตัวเอง (Being-in-itself) คือ การเป็นสิ่งที่มันเป็นด้วยตัวของมันเอง มันไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่มันได้อย่างไร เป็นสิ่งที่เต็มแน่น และไม่รู้จักความเป็นอื่น เพราะมันไม่เคยวางตัวของมันเองให้เป็นแบบอื่น ไม่เคยมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น มีแค่มันเท่านั้นที่เป็นตัวของมันเอง สิ่งนั้นคือวัตถุ ที่ไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน การมีอยู่ในตัวเองจะเป็นสิ่งอื่นไม่ได้ นอกจากตัวของมันเอง เช่น โต๊ะเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเองเพราะตัวของมันเองมีความอัดแน่นอยู่ใน โต๊ะ ไม่มีวันเปลี่ยนความหมายของมันได้ และสาระของโต๊ะก็มีมาก่อนการดำรงอยู่ของตัวมันเอง ด้วยเหตุนี้ตัวของมันเองจึงไม่สามารถเป็นอย่างอื่นได้ ไม่มีวิญญาน ไม่มีจิตสำนึก

2.2.2 ภาวะเพื่อตนเอง หรือ การมีอยู่เพื่อตนเอง (Being-for-itself) คือ การเป็นสิ่งที่มันเป็นและเป็นสิ่งที่มันไม่เป็น จะตรงกันข้ามกับการมีอยู่ในตัวเอง ซึ่งสิ่งนี้คือจิตมนุษย์ ที่เกิดขึ้นและมีขึ้นในโลก เมื่อเกิดและมีขึ้นมาแล้ว การนิยามตนเองจึงเกิดขึ้น มนุษย์ไม่มีธรรมชาติ เพราะไม่มีพระเจ้าที่จะสร้างธรรมชาติให้แก่มนุษย์ เช่น ในตอนนี้เราเป็นนักการตลาด ในอนาคตเรามีความใฝ่ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยความสามารถของสำนึก ทำให้เราเปลี่ยนในอาชีพในอนาคตที่เราอยากจะเป็นได้ ดังนั้น เราจึงเป็นสิ่งที่เราไม่ได้เป็น เพราะเราเปลี่ยนสิ่งที่ตนเองอยากจะเป็นไปได้เรื่อย ๆ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับ โต๊ะ ที่มันเป็นสิ่งที่มันเป็นและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซาร์ตร์พยายามอธิบาย Being-for-itself ว่าเป็นสิ่งที่พยายามจะนิยามคือการมีอยู่ที่เป็นมนุษย์ ในฐานะที่สิ่งนี้ได้สร้างเงื่อนไขให้ความว่างเปล่าปรากฏขึ้น และสิ่งนี้ปรากฏต่อเราในรูปของอิสรภาพ ดังนั้น อิสรภาพไม่สามารถแยกออกจากความเป็นมนุษย์

สิ่งที่ผลักดันทำให้มนุษย์ต้องเกิดการเลือก คือความหวนวิตก (Anguish) เพราะมนุษย์ต้องการเป็นในสิ่งที่ตนเองไม่ได้เป็นอยู่เสมอ ความเบื่อหน่าย ความปวดร้าว จะทำให้มนุษย์พยายามเป็นในสิ่งที่ตนเองไม่ได้เป็น และเมื่อมนุษย์มีความรู้สึกเหล่านั้นเกิดขึ้นกับตน จะเป็นช่วงเวลาที่มนุษย์ปฏิเสธตนเองและนำความว่างเปล่าเข้ามาแทนที่ ทำให้อิสรภาพแบบสัมบูรณ์เป็นไปได้ ความหวนวิตกจึงมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับความว่างเปล่าและอิสรภาพสัมบูรณ์ (Absolute Freedom) ของมนุษย์ ตามความเป็นจริง ภาวะทั้งสองประเภทนี้ เป็นภาวะเดียวกัน แต่มีคุณลักษณะสองอย่างที่แตกต่างกัน เมื่อกล่าวถึงความเป็นมนุษย์ ส่วนของร่างกายจะแน่นทึบเป็นวัตถุเหมือนวัตถุภายนอก

ทั่วไป ส่วนคุณลักษณะของความสำนึกหรือจิตใจเป็นภาวะว่างเปล่า โปร่งใส อันแสดงถึงความบกพร่องไม่ได้สมบูรณ์แบบเหมือนวัตถุ เพราะความพร่องนี้เองที่ทำให้ Being-for-itself ต้องการที่จะให้ตัวเองเป็นเหมือนวัตถุ โดยไม่ยอมเป็นสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ และต้องการเป็นสิ่งที่ตัวเองไม่เป็น นั่นหมายถึงมนุษย์คือสิ่งที่เป็นอนาคตได้ แม้เป็นสิ่งที่อยู่ในปัจจุบันแต่สามารถฝันถึงอนาคตของตัวเองและสามารถสร้างสรรค์มันให้เป็นจริงขึ้นมาได้ ซึ่งนอกจากภาวะทั้ง 2 ประเภทแล้ว ในการศึกษาของซาร์ตร์ยังต้องคำนึงถึงภาวะอีกประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า ภาวะเพื่อผู้อื่น หรือ การมีอยู่เพื่อผู้อื่น (Being-for-others) สิ่งนี้เป็นสถานการณ์ที่การมีอยู่เพื่อตนเองจำนวนมากกว่าหนึ่งขึ้นไปมาพบกัน การพบกันนี้ทำให้การมีอยู่เพื่อตนเองผู้หนึ่งอยู่ภายใต้ “การมอง (The look)” การมีอยู่เพื่อตนเองอีกผู้หนึ่ง ซึ่งซาร์ตร์ได้อธิบายการมีอยู่ลักษณะนี้ดังตัวอย่าง เช่น นายคำได้ทำอะไรบางอย่างที่ซุ่มซ่ามและหยาบคาย การกระทำนั้นติดอยู่กับตัวนายคำ นายคำไม่ได้ตัดสินใจกระทำของตนเอง เขามองมันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ทันใดนั้นเมื่อนายคำเงยหน้าขึ้นมา มีบางคนอยู่ตรงนั้นและเห็นเขา นายคำตระหนักถึงความซุ่มซ่ามของตนเองทันที นายคำอาย ความอายนั้น ไม่ใช่เกิดจากตัวนายคำเอง ตัวนายคำอายตรงเท่าที่เขาอยู่ต่อหน้าคนอื่น (Jean-Paul Sartre, 1997, pp. 73 - 260)

ฉะนั้น ภาวะในตัวเองและภาวะเพื่อตัวเองจึงเป็นภาวะเพื่อผู้อื่นและเป็นภาวะในโลกด้วย (Being-in-the-world) แต่ในความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ นั้นตรงจุดนี้แนวคิดของซาร์ตร์ออกจะค่อนข้างเป็นไปได้ในทางลบอยู่มาก ดังในบทละครเรื่อง ไม่มีทางออก (No Exit) ที่ซาร์ตร์กล่าวว่า “นรกคือคนอื่น” หมายถึงว่า เพราะการมีคนอื่นอยู่จึงทำให้เราไม่เป็นตัวของตัวเอง และไม่กล้าแสดงอะไรออกมาอย่างตรงไปตรงมาได้ จำต้องเสแสร้ง มนุษย์จึงมักใส่หน้ากากเข้าหากัน ตามทัศนะของซาร์ตร์นั้น มนุษย์ด้วยกันเองนั้นแหละที่ทำให้มนุษย์ด้วยกันเกิดความรู้สึกอับอายขายหน้า เป็นลักษณะของภาวะเพื่อคนอื่น มันเป็นไปได้เฉพาะสำหรับบุคคลที่รู้สึกแบบนี้ เพราะคนอื่น ๆ สามารถมองพวกเขาเป็นวัตถุที่น่าอับอายขายหน้าในโลก ไม่มีใครรู้สึกเงินอายหรือขายหน้าถ้าอยู่คนเดียว แต่เมื่อใดที่เราอยู่ต่อหน้าคนอื่น แล้วรู้สึกเงินอาย จนบางครั้งทำให้เราสูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเอง เมื่อนั้นตัวเราก็เป็นภาวะเพื่อผู้อื่น เมื่อใดที่เราเห็นคนอื่นที่อยู่ต่อหน้าเราแล้วรู้สึกเงินอาย เมื่อนั้นคนอื่นก็เป็นภาวะเพื่อเราด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ของภาวะทุกอย่างในโลก

นี่คือสิ่งหนึ่งที่การมีอยู่เพื่อตนเองไม่สามารถเลือกได้ ทั้ง ๆ ที่การมีอยู่เพื่อตนเองสามารถเลือกได้อย่างอิสระ การเลือกที่จะให้คนอื่นมองเราในลักษณะใดนั้น เป็นสิ่งที่เราเลือกไม่ได้ ความอาย คือสิ่งที่ผู้อื่นบอกเรา ทั้งๆ ที่ความจริงแล้ว เราอาจไม่ได้รับรู้ความรู้สึกนั้นหากในโลกนี้มีเราแค่คนเดียว ในแง่มุมนี้ คนอื่นมีส่วนเสมอในการนิยามความเป็นตัวเรา และนี่คือข้อจำกัดของอิสระภาพของการมีอยู่เพื่อตนเอง เพราะเมื่อมีคนอื่นมาอยู่ในโลกเดียวกับเรา ความสามารถในการนิยามตนเองจะบกพร่องลงทันที เราอาจกล่าวได้ว่าอิสระที่มนุษย์มีนั้นไม่ใช่อิสระที่อยู่นอกเหนือ

ความหมายของความสามารถของมนุษย์ที่อยู่ในโลกใบนี้ (Being-in-the world) การยอมรับเงื่อนไขของมนุษย์ในการมีอิสรภาพ เช่น เราเกิดมาพร้อมสี่มือ รูปร่างหน้าตา คือสิ่งหนึ่งที่ชาร์ตซ์ยอมรับได้ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญของการมีอิสรภาพอันสัมบูรณ์ อีกสภาวะหนึ่งของมนุษย์ คือการอยู่ในเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์เองตั้งแต่เกิดจนตาย ชาร์ตซ์ให้ความสำคัญกับเวลาในปัจจุบันมากที่สุด เพราะถือว่าเป็นช่วงเวลาที่มนุษย์จะไม่หยุดนิ่ง เป็นช่วงเวลาที่เสรีภาพจะนำพาแต่ละคนก้าวไปข้างหน้าเสมอ เพียงเพื่อจะเป็นสิ่งที่ไม่ได้เป็นอยู่ในขณะนั้น ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่าปัจจุบันจะสำคัญมากจนมนุษย์ไม่สนใจอดีตและอนาคต เวลาสองช่วงหลัง มีความสำคัญที่แตกต่างกัน อดีตไม่ได้สำคัญไปกว่าอนาคตสำหรับชาร์ตซ์ อนาคตคือสิ่งที่เปิดกว้าง เพราะเราสามารถกำหนดได้ว่าเราอยากเป็นอะไร นั่นคือศักยภาพของเรา ส่วนอดีตคือส่วนหนึ่งของชีวิตที่สิ้นสุดลงแล้ว เป็นสิ่งที่ตายตัวเมื่อเทียบกับปัจจุบันที่เรามีเสรีภาพแบบไม่ตายตัว อีกทั้งอดีตเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงมันได้ มันเลยมีความสำคัญน้อยกว่าปัจจุบันและอนาคต (พรรณี นิจยะ, 2546, หน้า 23-24)

ความเป็นมนุษย์ในทัศนะของฌอง-ปอล ชาร์ตซ์

ชาร์ตซ์เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความว่างเปล่า คือ ไม่มีธรรมชาติของมนุษย์ ลักษณะทางจริยธรรม เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นหลังจากมนุษย์เกิดขึ้นแล้ว คนที่จะเป็นคนชั่วลาด ไม่ใช่เพราะว่าเขา มีความขลาดคิดตัวมา แต่เป็นเพราะเขาตัดสินใจเลือกเป็นคนชั่วลาด ในทำนองเดียวกันแม้ว่ามนุษย์ จะมีความสามารถทำบาป แต่มนุษย์ไม่ได้เป็นคนบาปดังที่ศาสนาสอน เพราะบาปนั้น ไม่ใช่สิ่งที่คิดตัวมาแต่เกิด มนุษย์มากำหนดชะตาชีวิตของตนเองขึ้นภายหลังจากเกิด มนุษย์จึงเป็นผู้กำหนดตัวเอง เมื่อจิตเป็นความว่างเปล่า เราสามารถที่จะปฏิเสธหรือไม่ยอมรับสิ่งต่าง ๆ ในโลกได้ และเราก็สามารถที่จะยอมรับอะไรก็ได้ทั้งนั้น นั่นคือ สิ่งที่เป็นแก่นของมนุษย์อีกอย่างหนึ่งก็คือ เสรีภาพ (freedom) เป็นเสรีภาพที่จะทำอะไร หรือจะเลือกอะไรก็ได้ เสรีภาพจึงเป็นลักษณะแท้ของจิตมนุษย์ เพราะเราสามารถปฏิเสธ หรือยอมรับและเราสามารถเลือกได้ นั่นคือความสามารถในการตัดสินใจเลือก (Choice) จึงเป็น Absolute Freedom เป็นเสรีภาพอย่างแท้จริงของมนุษย์ที่มนุษย์จะเลือกได้ มนุษย์จึงไม่สามารถจะหนีพ้นเสรีภาพของตัวเอง และจำเป็นที่จะต้องยอมรับเสรีภาพนั้น ชาร์ตซ์จึงกล่าวว่า **มนุษย์ถูกสาปให้มีเสรีภาพ (Man is condemned to be free)** มนุษย์จึงไม่สามารถที่จะปฏิเสธเสรีภาพได้

3.1 มนุษย์แบบจอมปลอม (Inauthenticity)

ความว่างเปล่าจึงเป็นพื้นฐานของเสรีภาพ เสรีภาพที่สามารถเลือกให้ความหมายแก่ตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งต่างจากภาวะในตัวเองที่มีลักษณะถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่

ดีกว่าได้สาระสำคัญในความคิดทั้งหมดทั้งมวลที่เกี่ยวข้องกับการเป็นมนุษย์ที่แท้จริง (Authenticity) ของชาร์ตอร์ เป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้อย่างกระจ่าง เพราะชาร์ตอร์ไม่ได้ได้อธิบายเกี่ยวกับการเป็นมนุษย์ที่แท้จริงไว้ วิธีการที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นอธิบายพัฒนาการต่อมูมมองของชาร์ตอร์เกี่ยวกับการเป็นมนุษย์ที่แท้จริงก็คือ การพิจารณาถึงคำอธิบายของชาร์ตอร์เกี่ยวกับการเป็นมนุษย์แบบจอมปลอม (Inauthenticity) ซึ่งหากว่าจะมีคุณสมบัติหนึ่งคุณสมบัติใด ที่จะสามารถกล่าวได้ว่าเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ที่แท้จริง ชาร์ตอร์ถือว่า คุณสมบัตินั้นจะต้องปฏิเสธ การหลอกลวงตัวเอง (Bad Faith) การหลอกลวงตัวเองในความหมายของชาร์ตอร์นั้นก็คือ การเป็นมนุษย์แบบจอมปลอมนั่นเอง ซึ่งการหลอกลวงตัวเอง มีรูปแบบดังนี้

1. การเล่นไปตามบทบาท (The Role-Playing) คือ รูปแบบที่ใช้หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่อการเลือกของตนเองในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ โดยโยนความรับผิดชอบทั้งหมดไปให้บทบาท หรือหน้าที่ต่าง ๆ ที่กำลังปฏิบัติอยู่ เช่น การเป็นพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหาร ต้องมีกริยาท่าทางที่คล่องแคล่ว ว่องไว มีน้ำเสียงสุภาพและกล่าวขอบคุณลูกค้าทุกคนที่เข้ามาในร้านอาหาร ต้องกระทำลักษณะนี้ทุกครั้งที่อยู่ในบทบาทของพนักงานเสิร์ฟ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ไม่มีพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหารแห่งนั้น มีเพียงบุคคลที่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระ แต่บุคคลนั้นพยายามที่จะคิดและหลอกลวงตัวเองว่าตัวเองเขาคือพนักงานเสิร์ฟ เพราะฉะนั้นการกระทำของเขาในฐานะพนักงานเสิร์ฟ จึงต้องเป็นไปตามที่สังคมกำหนด ที่สังคมคาดหวังไว้ การกระทำในลักษณะจึงมาได้มาจากการตัดสินใจของตนเองอย่างแท้จริง

2. การเลือกที่จะไม่เลือก (A Choice not to Choose) คือ การใช้เสรีภาพในทางลดทอนของมนุษย์ เป็นการหลอกลวงตัวเองโดยทำตัวเองให้เหมือนวัตถุสิ่งของที่ไม่สามารถเลือกกระทำได้ ทั้ง ๆ ที่จริงแล้วสามารถเลือกกระทำได้ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการหลอกลวงตัวเองที่มนุษย์ไม่ต้องมารับผิดชอบต่อการตัดสินใจเลือกของตน

3. การไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง (Insincerity) คือ การแสดงออกมาในลักษณะต้องการปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ได้เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีตของตนเอง โดยการอ้างว่าการกระทำต่าง ๆ มันก็เป็นเพียงอดีตที่เคยเกิดขึ้นและได้สิ้นสุดลงแล้ว ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องรับผิดชอบมัน ซึ่งหากพิจารณาให้ชัดเจนจะเห็นว่า คนที่ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองเหล่านี้ นอกจากพวกเขาจะไม่รับผิดชอบต่อการกระทำในอดีตของตนเองแล้ว แม้ในปัจจุบันพวกเขาก็ยังคงมีพฤติกรรมหลอกลวงตัวเองเหมือนที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วอย่างในอดีตอีกด้วย

4. ผู้เปี่ยมด้วยความจริงใจ (Champion of Sincerity) คือ การพยายามพูดถึงความรับผิดชอบสำหรับอะไรที่บุคคลเหล่านั้นเป็น โดยการประกาศว่า “ฉันเป็นอะไรที่ฉันเป็น” (I am what I am) ซึ่งหมายถึง มันช่วยไม่ได้ที่ฉันเป็นอะไรที่ฉันเป็น มันเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ เพราะฉัน

เป็นของฉันทันอย่างนี้ บุคคลเหล่านั้นพยายามทำตัวเองให้มีความหมายเหมือนกับสิ่งตัวเองคิดว่าตัวเองเป็น ดังนั้น ความจริงใจ (Sincerity) ที่ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการหลอกตัวเองนั้น แท้จริงแล้วก็คือการที่มนุษย์เชื่ออย่างสนิทใจว่าตนเองเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการหลอกตัวเองในรูปแบบนี้ พวกเขา ก็จะปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการกระทำในอดีตของตนเอง อีกทั้งยังปฏิเสธการก้าวข้ามไปสู่ภาวะใหม่ที่จะปลดปล่อยตนเองออกจากการหลอกตนเองอีกด้วย (วิทยาศาสตร์, 2536)

3.2 มนุษย์ที่แท้จริง (Authenticity)

จากลักษณะทั้ง 4 แบบที่กล่าวมา คือลักษณะที่ตรงข้ามกับความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงของชาร์ตอร์ บุคคลที่เป็นมนุษย์ที่แท้จริง จะต้องมีความรับผิดชอบเสมอ แนวคิดทางปรัชญาเสรีภาพ ซึ่งชาร์ตอร์ยอมรับเฉพาะ “การมีอิสระในการเลือก” ตามความเป็นจริง มนุษย์ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งที่กำหนดให้ (The given) คือสิ่งที่มีอยู่โดยธรรมชาติ หรือ สิ่งแวดล้อม เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นมนุษย์ก็รู้ว่ามันมีอยู่ มันจะมีต้นกำเนิดมาอย่างไรเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ เหมือนกับการเกิดของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ เช่น ต้นไม้ ทะเล ภูเขา อากาศ เป็นต้น เสรีภาพเกิดขึ้นได้โดยการทำลายคุณค่าของสิ่งที่กำหนดให้ จนทำให้มนุษย์สามารถมีอิทธิพลเหนือสิ่งที่กำหนดให้ แต่มนุษย์กลับชอบคิดว่าสิ่งแวดล้อมมีอำนาจต่อการตัดสินใจของเรา

ในความเป็นจริงแล้ว การที่สิ่งแวดล้อมมีอำนาจเช่นนี้ได้ก็เพราะเราเลือกให้เป็นเช่นนั้น สิ่งที่กำหนดให้โดยตัวมันเองแล้วไม่ได้ยับยั้งเสรีภาพเลย มันมีสภาพกลาง ๆ สิ่งที่กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งในสิ่งที่ไม่ได้เลือกของเสรีภาพ ซึ่งตามทัศนะของชาร์ตอร์นั้น สิ่งที่กำหนดให้ประกอบไปด้วยสถานการณ์ 5 อย่าง ดังนี้

1. สถานที่ (Place) คือสถานที่ปัจจุบันที่มนุษย์อาศัยอยู่ตั้งแต่เกิดจนตาย รวมถึงการย้ายถิ่นฐานด้วย ทำให้มนุษย์มีความผูกพันกับสถานที่นั้น ๆ

2. อดีต (Past) คือการมีอยู่ของช่วงเวลาในชีวิตมนุษย์แต่ละคน ที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและจบลงไปแล้ว การกระทำให้อดีตไม่สามารถตัดสินใจของปัจเจกบุคคลในปัจจุบันได้ถึงแม้ว่าอดีตจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ แต่ก็ไม่ได้มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจเลือกของสติสัมปชัญญะของมนุษย์ มนุษย์ปฏิเสธการมีอยู่ของอดีตไม่ได้ เช่นเดียวกับมนุษย์ไม่สามารถปฏิเสธการมีอยู่ของสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำหนดให้ เป็นข้อเท็จจริงสำหรับการมีอยู่ของมนุษย์ มนุษย์ต้องรับรู้การมีอยู่ของอดีต แต่สามารถเลือกที่จะให้หรือไม่ให้ความสำคัญแก่อดีตได้

3. สิ่งแวดล้อม (Environment) คือข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับอรรถภาวะของมนุษย์ เมื่อมนุษย์จะกระทำการใด มนุษย์ก็ต้องกระทำในสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นไปไม่ได้ที่จะ

เกิดการกระทำขึ้นโดยไม่มีสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมไม่ได้เป็นสิ่งที่มาจำกัดเสรีภาพ แม้ว่า สิ่งแวดล้อมบางอย่างจะเป็นอุปสรรคต่อการกระทำของเรา เช่น เราต้องการจะปั่นจักรยานไปในเมือง ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าบังเอิญยางรถจักรยานแบนเสียก่อน แสงแดดที่ร้อนจัด ลมพัดปะทะ ตัวแรงเกินไป ทำให้เราปั่นจักรยานไปในเมืองไม่ได้ สิ่งที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้าที่เกิดขึ้นเหล่านั้น คือสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของเราไม่ประสบความสำเร็จ จุดมุ่งหมายแต่ละอย่าง จะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเลือกใช้วิธีการอย่างเสรีเพื่อให้จุดมุ่งหมายสำเร็จตามเจตจำนงที่ได้ตั้งไว้ (Free will) ซึ่งนอกจากนี้ ยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม กฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ด้วยตัวของมันเองแล้วไม่มีอำนาจที่จะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของเรา สิ่งต่าง ๆ จะมีความหมายก็ต่อเมื่อเรายอมรับและปฏิบัติตาม ถ้าหากเราเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตาม สิ่งแวดล้อมทางสังคมก็จะไม่มีความหมาย เป็นเพียงแค่ตัวอักษรที่อยู่บนแผ่นป้าย หรือในหนังสือเท่านั้น ระบบของสังคมก็เช่นกัน เราไม่จำเป็นต้องอยู่ในระบบของสังคมใดที่เราไม่ชอบ แม้แต่ในระบบการปกครองของทราช เราก็ยังมีทางเลือก เช่น เลือกที่จะอยู่ภายใต้การปกครองระบบนี้หรือย้ายไปอยู่ที่อื่น ถึงแม้ว่าการกระทำตามการตัดสินใจจะยากลำบาก หรือแทบจะเป็นไปไม่ได้ แต่การที่เราสามารถเลือกได้นั้น เป็นสิ่งสำคัญมากกว่า

4. คนใกล้ชิด (Fellowman) คือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และมนุษย์บน โลกใบนี้ บางครั้งการมีอยู่ของบุคคลอื่นก็สามารถสร้างความทุกข์ให้แก่เราได้ เพราะการมองของบุคคลอื่น ทำให้ตัวเราเองกลายเป็นวัตถุสำหรับคนอื่น ตัวเราเองกลายเป็นสิ่งที่มีฐานะเช่นเดียวกับภาวะในตัวเอง ที่มีบุคคลอื่นมาให้คุณค่า แต่โดยธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสิ่งที่มีสติสัมปชัญญะ ย่อมไม่พอใจที่จะต้องอยู่ในฐานะที่ถูกมองจากบุคคลอื่น ทางออกในกรณีนี้ของมนุษย์คือการประกาศชาติพันธุ์ขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีฐานะความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน สามารถอยู่ในสังคมร่วมกันได้ด้วยความเข้าใจกัน และมีความรับผิดชอบต่อกัน เพื่อรักษาคุณค่าของชาติพันธุ์มนุษย์เอาไว้ ซึ่งก็คือการมีอยู่ของมนุษย์นั่นเอง แต่ถ้าหากมนุษย์กระทำการ โดยมุ่งเชิดชูชาติพันธุ์ ชนชั้น หรือ สัญชาติมากเกินไป ซาร์ตร์ถือว่าการกระทำนั้นเป็นการหลอกตัวเอง เพราะการกระทำในลักษณะเช่นนั้น เกิดจากความเข้าใจผิดตรงที่มนุษย์ได้ลดคุณค่าของตัวเองลง แล้วไปยกคุณค่า ความสำคัญให้ชาติพันธุ์หรือสัญชาติ ซึ่งอันที่จริงเป็นสิ่งที่เกิดจากตัวมนุษย์

5. ความตาย (Death) คือ เรื่องของแต่ละบุคคล ที่จะต้องเผชิญด้วยตนเอง ความตาย เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่ซาร์ตร์ไม่ได้ต้องการให้ความตายมีอำนาจเหนือชีวิต ความตายมีลักษณะเหมือนอดีต คือสามารถสร้างลักษณะเฉพาะลักษณะหนึ่งลักษณะใดที่ตายตัวแน่นอนให้แก่เรา และเมื่อสิ่งนั้นเกิดขึ้นแล้ว เราไม่สามารถแก้ไขมันได้ เมื่อคนเราตายไป สภาพก็ไม่ต่างจากวัตถุ ไม่มีชีวิตจิตใจที่มีเสรีภาพอีกต่อไป ความตายจะทำให้เราตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่น โดยสิ้นเชิง บุคคล

อื่นสามารถทำอะไรกับร่างกาย หรือชื่อเสียงของเราก็ได้ เพราะเราไม่สามารถปกป้องตนเองได้ เหมือนตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ (Yutasin Aramsri, 2016, pp. 1966-1970)

ดังนั้น สถานการณ์ก็คือสิ่งแวดล้อมทุกอย่างที่มีอยู่ของมนุษย์แต่ละคน จนดูเหมือนว่า สถานการณ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกของมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อเราจะตัดสินใจว่าการกระทำใดมีเสรีภาพหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาถึงสภาพข้อเท็จจริงของสถานการณ์ของการกระทำนั้น ประกอบด้วย ซึ่งในบางทีชาร์ตส์ใช้ในความหมายของคำว่า “สิ่งที่กำหนดให้” ตามธรรมชาติ โดยเขากล่าวว่าสิ่งที่กำหนดให้ปรากฏออกมาในหลายทาง แต่ก็มีเอกภาพอันสมบูรณ์คือ แสดงออกมาเป็นสถานที่ อดีต สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น เป็นต้น เนื่องจากชาร์ตส์สร้างปรัชญาเพื่อยกย่องให้ความมีอยู่ของมนุษย์มีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด จึงพยายามอธิบาย สถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วเน้นให้เห็นว่าสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ต้องยอมรับ มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ในทัศนะของชาร์ตส์ เสรีภาพของมนุษย์ไม่มีขอบเขตจำกัด จนน่าวิตกว่าเมื่อนำความคิดนี้ไปใช้ในสังคมจะทำให้เกิดความวุ่นวาย และควบคุมไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าชาร์ตส์เสนอความคิดในแนวนี้ต้องการให้ มนุษย์ก่อความร้ายแรงขึ้นในสังคม ชาร์ตส์ชี้ให้เห็นว่า เสรีภาพและความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่จะต้องไปด้วยกัน การแสดงออกของเสรีภาพที่ไม่มีความรับผิดชอบอยู่ด้วยเป็นสิ่งไม่มีค่า ไร้ความหมาย ความรับผิดชอบที่เป็นเสมือนคุณสมบัติของความ เป็นมนุษย์ ความรับผิดชอบเป็นความคิดสำคัญที่ทำให้เสรีภาพมีค่ามากขึ้น ไม่ใช่เป็นเรื่องเลื่อนลอย หรือเป็นเรื่องการปล่อยให้อารมณ์เป็นใหญ่เหนือจิตใจและนำไปใช้ในชีวิตจริงไม่ได้ ชาร์ตส์ได้ แสดงความจริงจึ่งในการเสนอความคิดยกย่องคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ลดค่าของความเป็นมนุษย์ให้กลายเป็นผู้ใช้เสรีภาพอันเหลวไหล ไร้ระเบียบกฎเกณฑ์ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ลักษณะเช่นนั้นคงจะเลวร้าย เท่ากับปล่อยให้มนุษย์มีแนวความคิดยกย่องสารัตถะให้มีความสำคัญเหนือ ชีวิตมนุษย์ ความรับผิดชอบคือการยอมรับว่า ตัวเองเป็นผู้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยตัวเอง และยินดีรับผลของการกระทำนั้น นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังหมายถึงการใช้สติสัมปชัญญะ พิจารณาถึงความเหมาะสมของการกระทำในแต่ละครั้งอีกด้วย (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, 2521, หน้า 16 – 50)

ปรัชญาตามทัศนะของชาร์ตส์ไม่ได้พยายามทำให้มนุษย์กลายเป็นคนสุดโต่งในเรื่องของการใช้เสรีภาพ เพราะชาร์ตส์ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบมากพอ ๆ กับที่ให้ความสำคัญกับ เสรีภาพเสมอ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคม มีขึ้นเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถตัดสินใจเลือก ได้ว่าจะกระทำตามสิ่งนั้น ๆ หรือไม่ โดยสิ่งที่ถูกสร้างมานี้ ส่วนมากแล้วสร้างขึ้นเพื่อจำกัดเสรีภาพ

ของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนควรเลือกที่จะมีเสรีภาพเป็นของตนเอง ย่อมเป็นทางที่ดีกว่า แต่เมื่อมีการเลือกแล้ว มนุษย์ก็ต้องรู้จักรับผิดชอบต่อการเลือกนั้นด้วย

การมีความรับผิดชอบต่อการใช้เสรีภาพ คือสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงมี เพราะนั่นหมายความว่า เราจะไม่ยอมให้ผู้อื่นมาละเมิดเสรีภาพของเราเช่นกัน การที่เรารับผิดชอบต่อตนเองได้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการที่เราจะไม่ไปละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น และรู้จักรับผิดชอบต่อผู้อื่นถ้าเราไปละเมิดเสรีภาพของเขา แต่สิ่งที่ดูเหมือนว่าเราไม่สามารถเลือกได้ที่คนส่วนใหญ่อ้างว่า เราจะสามารถรับผิดชอบต่อตนเองได้อย่างไร ในเมื่อเราเลือกเกิดไม่ได้ ซึ่งเรื่องนี้ชาร์ตเองก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าเราไม่สามารถเลือกเกิดได้ ถึงแม้เราจะอยากปฏิเสธการเกิดของเราเองก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ความคิดที่ว่าเราควรรับผิดชอบต่อการกระทำที่เราเลือกได้เองอย่างอิสระเพียงอย่างเดียว เป็นความคิดที่พยายามหลีกเลี่ยงการมีความรับผิดชอบ ในทางกลับกัน ถ้าเราคิดว่าการเกิดคือความรับผิดชอบต่อเรา เพราะเราเกิดมาว่างเปล่า และเป็นตัวของเราเองที่ให้ความหมายแก่ชีวิต เช่น เราเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน ความยากจนไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้เสรีภาพของเราหายไป สภาพยากจนคือตัวของเรา เป็นความรับผิดชอบต่อเราไม่ใช่ของคนอื่น เราไม่อาจเอาความยากจนมาเป็นข้ออ้างใด ๆ ในการใช้ชีวิต แต่เราควรเปลี่ยนความคิดและขยันทำงาน เก็บเงิน เพื่อจะได้ไม่ยากจนไปตลอดชีวิต นั่นคือชีวิตที่เราสามารถเลือกเองได้ เป็นต้น มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพที่จะเลือกทัศนคติต่อการเกิดของตนเองได้เสมอ และจงใช้เสรีภาพนั้น ไปในทางที่ถูก และเป็นประโยชน์ ชีวิตจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกของเราเองทั้งนั้น

เมื่อเรามีความรับผิดชอบต่อตนเอง เราก็ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นด้วย การมีชีวิตอยู่ในโลกใบนี้ (Being-in-the-world) ไม่ใช่เรื่องง่ายในฐานะที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราไม่สามารถปล่อยให้ตนเองล่องลอยไปตามกระแสเวลา เราต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและโลกด้วย การตัดสินใจเลือกแต่ละครั้งของเรา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องส่วนร่วม ย่อมมีผลกระทบต่อผู้อื่นเสมอ เช่น เราตัดสินใจไปเรียนต่อต่างประเทศ เราเลือกที่จะเป็นคนไป เมื่อเราเลือกที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศ การรับผิดชอบต่อเราคือ การที่เราต้องดำเนินการทางเอกสาร และเดินทางไปเรียนต่างประเทศจริง ๆ แต่การตัดสินใจนี้จะส่งผลถึงคนในครอบครัว เพราะ คนในครอบครัวเป็นคนรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการตัดสินใจของเรา ไม่ว่าจะครอบครัวจะยากจนหรือร่ำรวย การไปเรียนต่อต่างประเทศของเราก็ส่งผลกระทบต่อการใช้เสรีภาพของคนในครอบครัวเสมอ เพราะพวกเขาก็สามารถเลือกที่จะไม่รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายได้เหมือนกัน หรือ เมื่อ 5 ปีที่แล้วเราซื้อลูกสุนัขมาเลี้ยง เพราะมันเป็นลูกสุนัขที่ตัวเล็กและน่ารัก ในตอนนี้เมื่อมันโตขึ้น จากลูกสุนัขก็กลายเป็นสุนัขที่โตเต็มวัย ตัวใหญ่ และดูแลยาก เราเลยเลี้ยงไม่ไหวและนำสุนัขตัวนั้น ไปปล่อยที่วัด

ซึ่งเป็นการกระทำที่ไร้ซึ่งความรับผิดชอบต่อสัตว์ และเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ภายใน วัตถุประสงค์จะเกิดขึ้นจากการขาดความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เรากระทำ เป็นต้น

เสรีภาพแยกไม่ออกกับความรับผิดชอบ ทั้งสองอย่างนี้ต้องดำเนินไปด้วยกันเสมอ และถือเป็นหลักสำคัญในปรัชญาของซาร์ตร์ กระแสสังคมทำให้คนจำนวนมากยอมละทิ้งเสรีภาพที่ตนเองมีอยู่ และต้องล่องลอยไปตามกระแสแห่งเวลาที่ไม่ได้สร้างประโยชน์อะไรให้กับ มนุษย์ควรใช้เสรีภาพในทางสร้างสรรค์ไม่ใช่ทำลาย เพราะเสรีภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่แยกมนุษย์ออกจากธรรมชาติ ทำให้มีความคิด และเลือกที่จะกระทำได้ การปฏิเสธเสรีภาพและความรับผิดชอบ ถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดในปรัชญาของซาร์ตร์ เพราะทำที่สุดแล้ว การใช้เสรีภาพในทางที่ทำลาย จะไม่นำมาซึ่งความดีและความสุขในชีวิตของมนุษย์ได้เลย (Jean-Paul Sartre, pp. 433 - 600)

ในสังคมปัจจุบัน การใช้เสรีภาพมีหลากหลายรูปแบบ เพราะสถานการณ์ในแต่ละอย่างที่เป็นไปมีความหลากหลายมากขึ้น วันเวลาเปลี่ยนไป สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ความเจริญของยุคสมัยก็เปลี่ยนไป เมื่อสังคมโลกมีความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีก็ก้าวหน้าตาม ซึ่งเทคโนโลยีมีความสำคัญมากกับสังคมสมัยใหม่ เสรีภาพถูกนำมาใช้ในทุกรูปแบบที่มนุษย์มีความเกี่ยวข้อง หรือมีการทำกิจกรรมร่วมกัน การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่คนในสังคมนิยมใช้เป็นอย่างมาก ซึ่งก่อนที่จะอธิบายถึงการใช้เสรีภาพในด้านดังกล่าว ผู้วิจัยขออธิบายคุณธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

ข้อจำกัดการใช้เสรีภาพของบุคคล

การใช้เสรีภาพตามแนวทางปรัชญาอัตถิภาวนิยมของซาร์ตร์ ดูเหมือนเป็นเรื่องที่สุดโต่งพอสมควร จึงทำให้มีนักปรัชญาหลายคน และคนนอก ไม่เห็นด้วยกับปรัชญาลักษณะนี้ อีกทั้งการใช้เสรีภาพตามแบบของซาร์ตร์ในชีวิตจริงอาจจะไม่สามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจากทุกสังคมมีกฎระเบียบ ที่คนในสังคมต้องปฏิบัติตาม จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของการใช้เสรีภาพ ดังนี้

4.1 ด้านสังคม

เสรีภาพไม่มีขอบเขตที่จำกัด เหตุที่ซาร์ตร์เชื่อแบบนี้ เพราะเขาเน้นเสรีภาพในการเลือกเพียงอย่างเดียว ไม่ได้นึกถึงความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง ตามหลักความเป็นจริงแล้ว เราคงต้องยอมรับว่าหากเสรีภาพที่เรามีไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เสรีภาพนั้นคงไม่มีความหมายอะไรเลย เช่น นักโทษคดียาเสพติด เขาถูกจับเพราะมียาเสพติดไว้ในครอบครอง เขาเลือกที่จะตอบรับหรือปฏิเสธข้อกล่าวหาก็ได้ เพราะเขายังมีเสรีภาพในการเลือกอยู่ ผลของการเลือกคือสิ่งที่เขาต้องรับผิดชอบ เมื่อเขาไปอยู่ในเรือนจำ เขาอยากแหกคุกด้วยการปีนกำแพงเรือนจำหนีออกไป เขาสามารถคิดที่จะกระทำได้เลยเสมอ และตลอดเวลา แต่ตามหลักความเป็นจริงแล้ว มีผู้คุมคอยควบคุม

บรรดานักโทษอย่างเข้มงวดตลอดเวลา มีกล้องวงจรปิด และมีระบบลงโทษที่เด็ดขาดสำหรับนักโทษที่ทำการหนีออกจากเรือนจำ เขาไม่สามารถหนีออกจากเรือนจำได้จริง เป็นต้น การยึดถือตามหลักเสรีภาพของชาร์ตอร์ กลายเป็นเสรีภาพในโลกของความฝัน เพราะเสรีภาพนั้นไม่ได้มาพร้อมการกระทำที่เป็นจริงได้

หากเสรีภาพและความสำเร็จเป็นสิ่งที่คู่กัน เสรีภาพของมนุษย์ย่อมมีขอบเขตที่จำกัด ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีของชาร์ตอร์ เพราะเสรีภาพในการเลือกเป็นของเรา ย่อมไม่มีข้อจำกัดอยู่แล้ว แต่ในทางกลับกัน ความสำเร็จที่มาจากทางเลือกตัดสินใจจากการมีเสรีภาพมันมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ ต้องร่วมด้วยเสมอ ดังนั้นเสรีภาพในการเลือกกระทำจึงมีขอบเขตที่จำกัด เพราะในแต่ละสถานการณ์ของชีวิต เราไม่สามารถกำหนดอะไรที่แน่นอนตายตัวได้ หากสิ่งนั้นเกี่ยวข้องกับผู้อื่น หรือสิ่งอื่นนอกเหนือจากตัวของเราเอง บางสถานการณ์ บางสิ่งแวดล้อม ก็ส่งผลให้การใช้เสรีภาพในการเลือกมีขอบเขตที่จำกัด แต่สุดท้ายแล้ว มนุษย์ก็สามารถยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งเหล่านั้นได้อยู่ดี ชาร์ตอร์ไม่ได้กล่าวถึงระดับของความรับผิดชอบที่มนุษย์แต่ละคนควรมี เพราะต้องการให้มนุษย์แต่ละคนดูแลเอาใจใส่สังคมและโลก เฉกเช่นเดียวกับที่เราดูแลเอาใจใส่ตนเอง หากสังคมใดมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคมนั้นก็ย่อมว่าสังคมที่มีความรับผิดชอบต่อสูง และการที่มนุษย์ยังมีสังคมโลกจนถึงทุกวันนี้ เพราะมนุษย์ส่วนมากในโลกยังมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอยู่ แต่ระบบความคิดลักษณะนี้ของชาร์ตอร์จะทำให้มนุษย์เกรงกลัวการปฏิบัติ ถือเป็นความชั่วร้ายในชีวิตที่มนุษย์ต้องเผชิญ เพราะหากมนุษย์มีเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการเลือกกระทำ แต่ไม่ได้กระทำ และไม่หยุดที่จะใช้เสรีภาพทางความคิด สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นการปฏิบัติในตนเอง ซึ่งผลสุดท้ายแล้วมนุษย์เหล่านั้นก็ต้องใช้ความพยายามเพื่อเอาชนะ เพื่อให้ได้มาในทางปฏิบัติ และอาจส่งผลกระทบต่อทางใดทางหนึ่งก็ได้

4.2 ด้านจริยธรรม

หลักจริยธรรมตามทฤษฎีของชาร์ตอร์ถือว่า เสรีภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและดีที่สุดของมนุษย์ และเนื่องจากมีความสำคัญมาก จึงทำให้เสรีภาพอยู่เหนือหลักคุณธรรม และจริยธรรม คุณธรรมและจริยธรรมจะไม่มี ความหมายอะไรเลยหากไร้ซึ่งเสรีภาพ เพราะถ้ามนุษย์ถูกบังคับให้ทำความดี ซึ่งสิ่งที่ดีควรจะเป็นนั่นคือ ความดีควรมาจากจิตใจของมนุษย์ทุกคน โดยการเลือกกระทำอย่างมีเสรีภาพ เสรีภาพและจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องมาคู่กัน เหมือนที่เสรีภาพและความรับผิดชอบต่อมาคู่กันเสมอ

ข้อขัดแย้งที่สำคัญและเห็นได้ชัดเมื่อศึกษาหลักจริยธรรมตามทฤษฎีของชาร์ตอร์ คือ หากชาร์ตอร์กล่าวว่าเสรีภาพอยู่เหนือหลักคุณธรรม จริยธรรม แล้วจริยธรรมในโลกใบนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร มนุษย์จะมีชีวิตที่ดีได้อย่างไร หากทุกคนยึดถือเสรีภาพของตนเองเป็นใหญ่ ซึ่งชาร์ตอร์ได้

พยายามอธิบายบริบทของเสรีภาพกับจริยธรรมอย่างที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น แต่สุดท้ายแล้วการอธิบายก็ดูเหมือนจะวนไปวนมา เพราะท้ายที่สุดแล้วชาร์ดก็ยืนยันว่าเสรีภาพอยู่เหนือหลักคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งหากพิจารณาตามหลักปรัชญาทั่วไป ที่มีเกณฑ์การตัดสินจริยธรรมอยู่ การกระทำที่มีเจตนาดีถือว่าเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรม ไม่ว่าจะเจตนาดีหรือไม่ดี การที่ชาร์ดใช้เสรีภาพเป็นตัวกำหนดจริยธรรม เป็นเรื่องที่ยากในเชิงปฏิบัติ เช่น นายเอเป็นคนขี้ขลาด แต่ในสังคมของนายเอชอบช่วยเหลือคนยากไร้ และตนขอทาน คนในสังคมชอบบริจาคสิ่งของ และเงินให้กับขอทาน เมื่อนายเอเดินผ่านขอทาน นายเอจำใจให้เงินขอทาน เพราะคนในสังคมถือปฏิบัติกัน หากใครไม่ให้เงินขอทานจะถูกมองว่าแปลกแยก ทั้งที่ความจริงแล้ว นายเอไม่ได้เต็มใจให้เงินกับขอทานคนนั้น เท่ากับว่านายเอมีเสรีภาพเลือกที่จะไม่ให้เงินขอทานก็ได้ แต่ที่ต้องเลือกให้ เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน สิ่งแวดล้อมในสังคมบีบบังคับให้นายเอกระทำเช่นนั้น เป็นต้น จึงเป็นเรื่องยากในเชิงปฏิบัติสำหรับเสรีภาพของชาร์ด เพราะการจะพิจารณาว่าเจตนาของนายเอดีหรือไม่ดี ก็จะต้องยากขึ้น เพราะการจะตัดสินว่าเจตนาของคน ๆ หนึ่งดีหรือไม่ดี เป็นเรื่องที่ยากและซับซ้อน ในเรื่องนี้นักปรัชญาที่เห็นต่างกับชาร์ด เช่น อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant : 1724 - 1804) ได้ให้ความเห็นว่า การกระทำที่ดีเกิดจากเจตนาที่ดี และสิ่งเหล่านั้นเป็นหน้าที่ ซึ่งต้องเกิดจากการตรองเหตุผลรอบคอบแล้ว เจตนาดีต้องทำให้เป็นหลักสากล คือทุกคนยอมรับว่าถูกต้อง จนเป็นกฎแห่งเหตุผล หรือกฎศีลธรรม และการกระทำตามกฎศีลธรรมถือเป็นการทำตามคำสั่งเด็ดขาด ซึ่งในลักษณะนี้คานท์ถึงจะยอมรับว่ากฎศีลธรรมที่เป็นกฎสากลให้มนุษย์ทุกคนต้องปฏิบัติตาม คือหลักเสรีภาพอย่างแท้จริงที่จะปลดปล่อยมนุษย์จากสิ่งชั่วร้าย มนุษย์ต้องปฏิบัติตามกฎสากล ซึ่งทุกคนยอมรับได้ ไม่ใช่การมีเสรีภาพทางความคิดที่ต้องเลือกระหว่างการทำความดีหรือไม่กระทำก็ได้ (สุเมธ เมธาวิทยกุล, 2540, หน้า 76)

4.3 ด้านการเมือง

ในด้านการเมือง หากกล่าวถึง ปรัชญาอรรถิภาวนิยม จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงปรัชญามาร์กซิสม์ เพราะชาร์ดเคยมีทัศนะในเรื่องการเมืองที่ช่วงหนึ่งเชิดชูปรัชญามาร์กซิสม์ แต่สุดท้ายชาร์ดก็ไม่ได้สานต่อตามเจตนาเดิม จนกลายมาเป็นปรัชญาอรรถิภาวนิยมในแบบของชาร์ด ในปรัชญามาร์กซิสม์ และลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเสรีภาพของมนุษย์ เพราะเสรีภาพนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรแก่สังคม (พินิต รัตนกุล, 2555, หน้า 108) แต่สำหรับชาร์ดแล้วนั้น เห็นว่าปรัชญามาร์กซิสม์ให้อำนาจกับสังคมมากเกินไป และทำให้สังคมมีอำนาจเหนือปัจเจกชนโดยสิ้นเชิง และเพราะปรัชญามาร์กซิสม์ให้คุณค่ากับวัตถุนิยมมากเกินไป ชาร์ดจึงไม่สามารถยอมรับความคิดนี้ได้ แต่ชาร์ดเข้าใจว่าวัตถุและสังคมมีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลก แต่ก็ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์เองก็ไม่ใช่วัตถุ เพราะมนุษย์มีเสรีภาพ การอยู่ในสังคมหากปราศจากเสรีภาพ

แล้วนั้น สังคมนั้นจะดำรงอยู่ต่อไปไม่ได้ การปกครองสังคมด้วยระบบมาร์กซิสม์ถือเป็นการ
ลดทอนเสรีภาพของมนุษย์ แต่เมื่อพิจารณาถึงแก่นแท้ของปรัชญามาร์กซิสม์แล้วนั้น ชาร์ตร์เองก็
ยอมรับว่าปรัชญานี้พยายามทำให้มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาค สิ่งที่ปรัชญานี้ต้องการสื่อและสื่อให้
มนุษย์ปฏิบัติตามเป็นเรื่องที่น่าขบข่อย ถือว่าปรัชญามาร์กซิสม์เป็นปรัชญาแห่งยุคอย่างแท้จริง
ชาร์ตร์เคยพยายามรวมปรัชญาทั้งสองสำนักนี้เข้าด้วยกัน ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นสิ่งที่เป็นไปได้
เพราะจุดยืนของทั้งสองสำนักต่างกัน หากมนุษย์ต้องการให้ความสำคัญกับวัตถุและสังคม ก็เข้าร่วม
ปรัชญาของชาร์ตร์ไม่ได้ แต่หากมนุษย์คนใดต้องการเสรีภาพและให้ความสำคัญกับการตัดสินใจ
เลือก ก็เข้าร่วมปรัชญามาร์กซิสม์ไม่ได้เช่นเดียวกัน

บทที่ 4

แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์

การมีเสรีภาพตามแนวคิดของชาร์ลส์ อาจกระทำได้อย่างยากลำบากในรูปแบบของรูปธรรม เพราะในสังคมไทยนั้น การแสดงออกทางความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้อย่างอิสระ เพราะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ควบคุมอยู่ ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น การโต้ตอบของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ คือ Facebook ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมไทย เป็นบริการบนอินเทอร์เน็ตบริการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลาย ๆ กิจกรรมกับผู้ใช้ Facebook คนอื่น ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ เขียนบทความหรือบล็อก และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ที่มีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งแอปพลิเคชันดังกล่าวได้ถูกพัฒนาเข้ามาเพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ ทำให้ Facebook ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากสังคมไทยและสังคมโลก ทำให้ในบางกรณีการสื่อสารหรือการแสดงความคิดเห็นบางอย่างเป็นเรื่องใหญ่ และลุกลามปานปลายเป็นอย่างรวดเร็ว และสำหรับสังคมไทยที่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทำให้การใช้เสรีภาพใน Facebook ถูกจำกัดอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดดังนี้

1. การมีเสรีภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
2. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์
3. การแก้ไขปัญหาต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

การมีเสรีภาพตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายไทย มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2550 ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งผ่านการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ประกาศลงราชกิจจานุเบกษา โดยมีชื่อว่า “พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560” พระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้ คือร่างแก้ไขของ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ปี 2550 ที่ถูกปรับปรุงให้ทันสมัย เหมาะสมกับเวลาและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ดังนั้นโครงสร้างของกฎหมายสองฉบับจึงเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ และแน่นอนกฎหมายทั้งสองฉบับก็

ต้องมีส่วนที่แตกต่างกันอยู่หลายประเด็น และประเด็นที่แตกต่างกัน ก็ถูกตั้งคำถามจากผู้คนมากมาย ว่ามีความเป็นธรรม และเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่

มาตรา 14 การนำเข้าข้อมูลปลอม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศและสร้างความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

มาตรา 15 การที่ผู้ให้บริการให้การสนับสนุน ยินยอม ผู้กระทำความผิดนำเข้าข้อมูลตาม มาตรา 14

มาตรา 16 การนำเข้าข้อมูลโดยการตัดต่อ ดัดแปลง ฯ ที่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น

มาตรา 20 การนำเข้าข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ และขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีของประชาชน

โดยทั่วไป การประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์มัก มีผลต่อการใช้งานของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมเสมอ เพราะประชาชนจะไม่สามารถใช้เสรีภาพ ที่มีได้อย่างเต็มที่ ดังเช่นข้อกำหนดทั้ง 4 มาตราข้างต้น หากพิจารณาตามข้อกำหนดที่เกิดขึ้น ข้อดี คือ ประชาชนมีความตระหนักรู้ และคำนึงถึงผลของการกระทำที่จะตามมา หากมีการกระทำผิด เกิดขึ้น บุคคลนั้นต้องได้รับโทษตามกฎหมายอย่างแน่นอน ข้อเสีย คือ การกำหนดกฎหมายขึ้นมา เป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยแท้ ประชาชนควรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง สังคม ความเป็นไปในชีวิตประจำวัน เป็นต้น เพราะการรับฟัง และรับข้อคิดเห็นจากทุกฝ่ายถือเป็นเรื่องที่ดีในสังคมควรกระทำ ในการกำหนดข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์ จึงถือเป็นการจำกัดเสรีภาพใน ทัศนะของชาร์ดร์

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

เมื่อเสรีภาพถูกจำกัด การแสดงออกทางความคิดเห็นของบุคคลย่อมถูกจำกัดตามไปด้วย เสรีภาพการแสดงออก (Freedom of Expression) เป็นสิทธิที่เราสามารถแสดงออกหรือสื่อสาร ความรู้สึกด้วยการพูด การแสดงท่าทาง การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถแสดงออกได้ทุก ช่องทางการสื่อสาร รวมถึงสังคมออนไลน์ด้วย ซึ่งในระดับปัจเจกบุคคล เสรีภาพในการแสดงออก จะทำให้บุคคลอื่น ได้เห็นถึงตัวตนของบุคคลนั้น ๆ จากการกระทำหรือสารที่แสดงออกมา ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย การใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็นบน Facebook หรือการแสดงออกในรูปแบบ อื่น ในแง่ของการเรียกร้องความเป็นธรรม เสรีภาพในการแสดงออกมีความสำคัญเป็นอย่างมากใน กรณีที่กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถเอาผิดผู้ที่กระทำผิดได้ เช่น เมื่อถูกเจ้าหน้าที่รัฐรับสินบน

หรือข่มขู่ การแสดงข้อเท็จจริงบนพื้นที่ Facebook ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นข่มขู่เป็นสิ่งจำเป็นและควรได้รับการคุ้มครอง (iLaw Freedom, 2559)

ในกรณีของชุมชนและประเทศชาติ การมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือเสรีภาพในการแสดงออกทางด้านต่าง ๆ ข่มขู่เปรียบเสมือนสิ่งที่คอยกระตุ้นผลการดำเนินงานของผู้นำชุมชนหรือผู้บริหารประเทศ หากมีปัญหากเกิดขึ้นมาอย่างใดอย่างหนึ่ง ปัญหานั้นได้รับการร้องเรียนและแก้ไขอย่างถูกต้องหรือไม่ การที่ปัญหานั้นอยู่ในโลกของสังคมออนไลน์ ประชาชนจะให้ความสนใจและติดตามข่าวสารความคืบหน้าอยู่เสมอ ทำให้ผู้นำของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเร่งแก้ไขปัญหาก็รีบร้อน เพราะเมื่อปัญหาถูกเผยแพร่สู่สาธารณะ การแสดงศักยภาพของผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข่มขู่เป็นไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังถือว่าหากมีการแก้ไขปัญหาย่างถูกต้องและให้ผลสำเร็จ การพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ก็จะตามมาด้วย

เมื่อกล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ ตัวอย่างที่เห็นชัดที่สุดและเข้าถึงได้ง่ายคือ Facebook ในสังคมไทยมีกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ คอยควบคุมความเรียบร้อย ซึ่งมีเนื้อหาใจความตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น แต่การควบคุมนี้ก็ไม่สามารถทำให้การกระทำความผิดบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์หมดไป เพราะยังมีการกระทำความผิดบนสื่อสังคมออนไลน์อยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างภาพที่ 1 ข่าวนาย‘พิชัย’ ส่งทนายขอเลื่อนคดีโพสต์เฟซบุ๊กห้ามขายนิตยสารไทม์ปก บิ๊กตุ๋

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์

“พิชัย” ส่งทนาย ขอเลื่อนเข้าพบพนักงานสอบสวน ปอท. ตามหมายเรียกครั้งที่ 1 เป็นวันที่ 16 ส.ค. นี้ ตามความผิด พ.ร.บ.คอมฯ กรณีโพสต์เฟซบุ๊กส่วนตัวห้ามขายนิตยสารไทม์ปก ‘บิ๊กตุ๋’ ในประเทศไทย

เมื่อเวลา 11.00 น. วันที่ 2 ก.ค. 61 ที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) นายยอดชาย ศิลนำสุข ทนายความ นายพิชัย นริพทะพันธุ์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน คณะทำงานด้านเศรษฐกิจพรรคเพื่อไทย เดินทางเข้าพบตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) ตามหมายเรียก หลังตัวแทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) แจ้งความดำเนินคดีในความผิดฐานนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชนตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ภายหลังเข้าพบตำรวจ ปอท. มีรายงานว่า พนักงานสอบสวนดำเนินคดีนายพิชัย จากกรณีทีโพสต์เฟสบุ๊กส่วนตัวเรื่องห้ามจำหน่ายนิตยสาร ไทม์ในประเทศไทย และจากกรณีการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในการคุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคเพื่อไทย และในวันนี้ทนายความยังนำคำให้การของนายวัฒนา เมืองสุข อดีต ส.ส. พรรคเพื่อไทย มายื่นให้พนักงานสอบสวน ปอท. ในความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ด้วย สำหรับนายพิชัย ถูกดำเนินคดีที่ บก.ปอท. ในความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14(2) ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 และมีคดีที่ สน.คูสิต ในความผิดเคลื่อนไหวทางการเมือง และยังถูกเชิญไปปรับทัศนคติอีก 8 ครั้ง นับจากมีรัฐบาลของ คสช. (ไทยรัฐออนไลน์, 2561)

ตัวอย่างภาพที่ 2 ข่าวกการแจ้งข้อหา นศ.มหาวิทยาลัยชื่อดัง แพร่คลิปกลางสระว่ายน้ำ

ที่มา : MThai

จากกรณีมีการได้แชร์คลิปวิดีโอความยาวประมาณ 53 วินาที เกี่ยวกับงานปาร์ตี้สระน้ำที่โรงแรมแห่งหนึ่งในเมืองพัทยา โดยภายในงานมีนักปาร์ตี้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าร่วมจำนวนมาก อีกทั้งมียังการกระทำส่อในลักษณะอนาจาร คล้ายมีเพศสัมพันธ์กันในสระว่ายน้ำ ซึ่งมีผู้

เข้าไปแสดงความคิดเห็นถึงความไม่เหมาะสมของกิจกรรมดังกล่าว ยังมีการแชร์โพสต์กันอย่าง ต่อเนื่องในขณะนี้ ความคืบหน้าล่าสุดวันนี้ (21 ส.ค.) พ.ต.อ.อภิรัชย์ กรอบเพชร ผกก.สภ.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี เปิดเผยว่า ทั้งนี้จากการที่ตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด ซึ่งต้องแบ่งการสืบสวนออกเป็นส่วนๆ ในส่วนของโรงแรมนั้นเป็นผู้ให้เข้าสถานที่ซึ่งมีการควบคุม กำกับดูแล จึงถือว่าไม่มีความผิดตามกฎหมาย เนื่องจากขณะมีผู้ถ่ายคลิปวิดีโอ ทางโรงแรมได้ไป ห้ามปรามแล้วจนหยุดการกระทำนั้น ส่วนผู้ที่ถูกดำเนินคดีนั้น คือ นายรัชกฤช วงศ์แหลมทอง อายุ 23 ปี หนุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยชื่อดัง ผู้โพสต์คลิปวิดีโอต้นเหตุ ที่มีความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ โดยกล่าวหาว่านำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่อันมีลักษณะ เป็นการลามกอนาจาร และข้อมูลนั้นประชาชนอาจเข้าถึงได้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนผู้ที่กระทำอนาจารนั้นมีด้วยกัน 1 คู่ ทราบชื่อ คือ นายดาเนียด สมิท อายุ 33 ปี สัญชาติ อังกฤษ ซึ่งมีการออกหมายเรียกพร้อมหญิงสาวชาวไทยอีก 1 คน ที่ยังไม่ทราบชื่อ เพื่อมาดำเนินคดีในข้อหากระทำการอนาจารอันควรถวายหน้าต่อหน้า ชารกานัล ซึ่งหากไม่พบเจ้าหน้าที่ก็จะทำการออกหมายจับตามขั้นตอนต่อไป ด้านนายโครัน มาโรนี ผู้จัดการงานชาวออสเตรเลีย จากการสอบปากคำพร้อมตรวจสอบหนังสือเดินทาง และใบอนุญาตการทำงานในประเทศไทย พบว่ามีเอกสารถูกต้องตามกฎหมาย และอาชีพที่ประกอบนั้นก็ไม่ได้ผิด กฎหมายแต่อย่างใด โดยขณะนี้เจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบเว็บไซต์เกี่ยวกับงาน โฆษณาการ จัดการ หากพบว่ามีผิดจะเรียกตัวมาดำเนินคดีอีกด้วย ในส่วนของการปล่อยปละละเลยให้มีการลามกอนาจารนั้น จากการตรวจสอบพบว่า นายโครัน ไม่มีจุดประสงค์ให้มีการกระทำการอนาจาร โดยผู้ก่อเหตุเป็นนักท่องเที่ยวที่กระทำการอนาจารเอง จึงถือว่า นายโครัน ยังไม่มีความผิดในส่วนนี้ รวมไปถึงโรงแรมที่จัดงานด้วย ทั้งนี้ ที่ผ่านทางเจ้าหน้าที่ได้มีการชี้แจงคัดค้านผู้ประกอบ ในเรื่อง การจัดงานจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย และให้มีการ ขออนุญาตอย่างถูกต้อง ซึ่งการจัดงานดังกล่าวได้มีการขออนุญาตอย่างถูกต้องครบถ้วน (MThai, 2561)

ตัวอย่างภาพที่ 3 ข่าวการแชร์ภาพตึกผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

ที่มา : MGR ONLINE

วันนี้ (15 ส.ค.) เมื่อเวลา 13.00 น. ผู้สื่อข่าวรายงานบรรยากาศบริเวณไซต์งานก่อสร้างอาคารโรงแรม โรสวู้ด กรุงเทพฯ ย่านเพลินจิต ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ว่า มีกลุ่มประชาชนและคนงานก่อสร้างจำนวนมากต่างยื่นจับกลุ่มพูดคุยถึงกรณีที่มีการโพสต์ภาพ พร้อมข้อความว่าตึกเอียงและกำลังทรุดตัว โดยคนงานส่วนหนึ่งไม่ยอมกลับเข้าไปทำงาน เนื่องจากเกรงว่าตึกจะทรุดตัวตามข่าวที่เผยแพร่ออกไป ทั้งนี้ โรงแรม โรสวู้ด กรุงเทพฯ เป็นอาคาร 32 ชั้น สูง 120 เมตร เริ่มก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 15 พ.ย. 58 กำหนดแล้วเสร็จ 15 ก.พ. 61 มี บริษัท ฤทธา จำกัด เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง พ.ต.ท.ดวงโชติ สุวรรณจรัส รอง ผกก.ป.สน.ลุมพินี เผยว่า ทันทีที่ทราบเรื่องได้ส่งสายตรวจออกไปตรวจสอบในทันที ปรากฏว่า การเอียงของตึกนั้น เป็นดีไซน์จากการออกแบบก่อสร้างเท่านั้น ขอให้ประชาชนอย่าตื่นตระหนก ด้าน ดร.อัศวิน วาณิชย์ก่อกุล ผู้อำนวยการด้านเทคนิคของโครงการเปิดเผยว่า ทันทีที่มีผู้โพสต์ภาพลงโซเชียลมีเดีย ก็รีบมาตรวจสอบ พร้อมยืนยันว่า ไม่มีการทรุดตัวของอาคารแต่อย่างใด และที่มีกระแสข่าวว่า มีนั่งร้าน หรือเศษหินตกลงมา ก็ไม่เป็นความจริง ขอยืนยันว่า เหตุการณ์ดังกล่าวที่มีการแชร์ ไม่มีการทรุดตัวของอาคาร โดยเป็นดีไซน์ที่ออกแบบในรูปแบบทรงสามมิติ ได้รับแรงบันดาลใจจากการพนมมือ ซึ่งการก่อสร้างมีความคืบหน้าไปมาก จึงได้เปิดสแลนกันบางส่วนออกไป จนทำให้เห็นโครงสร้างภายในที่ถูกออกแบบให้ลาดเอียงตั้งแต่ชั้น 17 ซึ่งเป็นสระว่ายน้ำ ตามแบบก่อสร้าง จากการตรวจสอบก็ตรงตามแบบที่ก่อสร้าง จึงทำให้ผู้พบเห็นเกิดความเข้าใจผิด ทั้งนี้ ตึกดังกล่าวหากแล้วเสร็จจะกลายเป็น ไอคอนแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานครเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ขณะเกิดเหตุมีคนงานก่อสร้างออกมาจับกลุ่มกันที่ด้านหน้าโครงการก่อสร้าง เพราะเข้าใจว่าตึกเอียงนั้น ทางผู้ควบคุมการก่อสร้างได้ชี้แจงว่าไม่เป็นความจริงก่อนจะให้พนักงานกลับเข้าไปทำงานตามปกติต่อไป ต่อมา เมื่อเวลา 16.00 น. วันเดียวกัน พล.ต.

ท.ศานิตย์ มหาวรร ผบช.น. ได้สั่งการให้ พล.ต.ต.มงคล วรุณ โฉ ผบก.น.5 และ สน.ลุมพินี เร่งรัด ติดตามหาตัวผู้โพสต์ภาพตีกดงกล่าวมาดำเนินคดีโดยเร็ว ตามความผิด พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 14(2) ขอให้เข้าสู่อินเทอร์เน็ตเป็นเหตุ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน โทษจำคุก 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (MGR ONLINE, 2560)

ตัวอย่างภาพที่ 4 ชาวเช็คก่อนแชร์

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์

กรณี นายพิท แผลงแตก พ่อค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการถ่ายรูปถือสลากกินแบ่งอ้างว่าเป็นของลูกค้าถูกรางวัลที่ 1 เงินรางวัล 90 ล้านบาทนั้น ในเรื่องความผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ เท่าที่ตรวจสอบข้อมูลล่าสุดพบว่า สก. โคกขาม โดย พ.ต.ท.อนุรักษ์ ศิคล้าย สว.(สอบสวน) สก. โคกขาม ได้ขออนุมัติศาลจังหวัดสมุทรสาครออกหมายจับนายพิท ในข้อหาข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบเมื่อวันที่ 8 ก.ย. ตามที่มีข่าวเสนอไปแล้วนั้น เมื่อเวลา 17.00 น. วันที่ 9 ก.ย.61 พ.ต.อ.ศิริวัฒน์ ดีพอ ผกก.3 บก.ปอท. ในฐานะรองโฆษก บก.ปอท. กล่าวว่า กรณีพ่อค้าขายหวย 90 ล้านบาท ที่เป็นข่าวโกลະพ่อล่าสุดนั้น เพราะมีการหลงเชื่อข้อมูลทางโซเชียลนั้น จึงอยากฝากเตือนสติบรรดาผู้ใช้สื่อออนไลน์ในการโพสต์ภาพหรือข้อความสื่อสารถึงกันในปัจจุบันนี้ว่า อาจจะฝากเตือนให้พิจารณาเวลาเล่นด้วย โดยเฉพาะการรับข้อมูลที่มีการบิดเบือน ให้ร้ายอีกคน การให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความจริง ดังนั้นการเล่นโซเชียลก็ขอให้ใช้วิจารณญาณในการรับรู้ โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งพบว่ามีการผลิตและส่งข้อมูลข่าวสารปลอมกันเยอะ ขอให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารนั้นๆ "รวมถึงการตรวจสอบกับเว็บไซต์ที่เป็นมาตรฐานทั้งของรัฐบาล และสื่อออนไลน์หลักๆ รายใหญ่ๆ เป็นต้น ดูว่าเรื่องเหล่านั้นเป็นเรื่องจริงหรือเปล่า ก่อนที่จะเอาไปส่งหรือแชร์ต่อไปให้คนอื่น

เพราะว่าการส่งต่อโดยที่รู้ว่าเป็นเรื่องไม่จริงจะมีความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีอัตราโทษค่อนข้างสูง จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นขอให้ใช้ความคิดอย่างรอบคอบก่อนที่จะแชร์หรือส่งข้อมูลต่อไป การกระทำด้วยความคึกคะนองอาจจะมี ความผิดติดคุกได้ถ้าข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ” พ.ต.อ.ศิริวัฒน์ กล่าว (ไทยรัฐออนไลน์, 2561)

ตัวอย่างภาพที่ 5 ข่าวการ โปสต์ไม่คิดเสี่ยงติดคุก

ที่มา : ควงพร อุดมทิพย์

เมื่อเร็วๆ นี้เว็บไซต์ www.brandbuffet.in.th ได้ลงบทความโดยอ้างอิงข้อมูลจาก “We Are Social” ดิจิทัล เอเจนซี และ “Hootsuite” ผู้ให้บริการระบบจัดการ โซเชียลมีเดียระบุว่า ในปีที่ผ่านมา มีผู้ใช้สมาร์ทโฟนเครื่องแรกในชีวิตไม่ต่ำกว่า 200 ล้านคน และประชากรของโลก 7,600 ล้านคนนั้น พบว่า 2 ใน 3 มีโทรศัพท์มือถือถือ จำนวนผู้คนที่ใช้สมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้นนี้เอง ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดย 9 ใน 10 คน ของคนใช้งานโซเชียลมีเดียใช้ผ่านทางสมาร์ทโฟน ขณะที่ประเทศไทยมีผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียจำนวน 51 ล้านคน จากประชากร 69.11 ล้านคน โดยมีผู้ใช้งานโทรศัพท์มือถือ 93.61 ล้านเลขหมาย ซึ่งพบว่ามีคนไทยที่ใช้โซเชียลมีเดียเป็นประจำผ่านทางสมาร์ทโฟน 46 ล้านคน สถิติที่ยกมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าในปัจจุบันการใช้โซเชียลมีเดียผ่านทาง “สมาร์ทโฟน” แพร่หลายไปทุกพื้นที่ ในคนทุกระดับชั้น ขณะเดียวกัน ข่าวการใช้โซเชียลมีเดียไปในทางที่ผิด ละเมิดสิทธิของผู้อื่นก็เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว มีทั้งแบบ ไร้สติ หรือเอาแต่สนุกโดยไม่คิดถึงผลกระทบของผู้อื่น ทั้งที่เป็นการโพสต์ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ผสมผสานกับการกดไลค์ กดแชร์ ทำให้แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น บางครั้งอาจหลงลืม หรือ ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย อาจนำไปสู่การติดคุกติดตะรางเอาได้ง่ายๆ ฉะนั้น ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 หรือเรียกสั้นๆ ว่า พ.ร.บ.คอมฯ ขึ้นพื้นฐานไว้กันบ้าง เพื่อที่จะไม่ต้องมานั่งเสียเวลา เสียเงินไปกับเรื่อง

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพียงแค่คิดสนุกๆ เล่นๆ ไม่ได้คิดอะไร แต่อาจทำให้เราเดือดร้อนได้เช่นกัน เพราะเมื่อโพสต์ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอไปแล้ว มีการกดไลค์ กดแชร์ ส่งต่อ การจะตามไปลบข้อความทุกข้อความที่แชร์ออกไปนั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและลำบากมาก เพราะไม่รู้ข้อมูลนั้นได้ ล่องลอยไปอยู่แห่งหนใด แม้บางครั้งจะประกาศแจ้งผ่านสังคมออนไลน์ว่า ได้ลบข้อความนั้นไปแล้ว แต่ก็รู้ว่าวันข้างหน้า ข้อมูลนั้นอาจย้อนกลับมาได้อีก ยกตัวอย่างกรณีที่มีการนำรูปเด็กที่ถูกทำร้ายมาโพสต์ แม้จะลบรูปแล้วในวันนี้ แต่ไม่รู้ในอนาคต รูปภาพเหล่านั้นอาจวนกลับมาตอกย้ำความเจ็บปวดนั้นอีกก็เป็นได้ ฉะนั้น ไม่จำเป็นก็อย่าโพสต์ข้อความ รูปภาพ ที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นๆ และอีกหลายๆกรณีทีโพสต์ไปแล้ว แต่ต้องการลบข้อมูลนั้น ก็ไม่สามารถลบได้หมด ดังนั้นลองมาทำความเข้าใจกับ พ.ร.บ.คอมฯ แบบง่ายๆ ถึงสิ่งที่ไม่ควรกระทำตามที่กฎหมายระบุไว้ดังนี้

1. ห้ามโพสต์ข้อความใดๆ หรือสร้างเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ ถือว่ามีโทษผิดร้ายแรง มีโทษจำคุก 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังมีโทษตามกฎหมายอาญา มีโทษจำคุก 3-15 ปี

2. ห้ามโพสต์ค่าว่าผู้อื่น เรื่องที่ไม่เป็นจริง ข่าวลือ หลอกหลวง และทำให้เกิดความชุลมุนวุ่นวาย ผู้อื่นเสียหาย เดือดร้อน มีโทษจำคุก 3 ปี ปรับ 200,000 บาท

3. ห้ามนำภาพและคลิปวิดีโอของบุคคลทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิตมาเผยแพร่ โดยไม่ได้รับอนุญาต และยังนำมาดัดแปลง ตัดต่อ จนทำให้เกิดความเสียหาย สร้างความเดือดร้อน หากบุคคลในภาพนำไปฟ้องร้องดำเนินคดี บุคคลที่ถ่ายภาพ หรือนำภาพนั้นไปแชร์ต่อ ก็จะมีควมผิด มีโทษจำคุก 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ

4. ห้ามโพสต์ภาพโป๊ เปลือย สิ่งลามกอนาจารทั้งหลายมีโทษจำคุก 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท

5. ห้ามส่งภาพหรือข้อมูลที่เป็นการรบกวนผู้อื่น เช่น ฝากร้านค้าในเฟซบุ๊ก ไลน์ หากมีการฟ้องร้อง ก็จะมีโทษปรับ 100,000 บาท

6. ห้ามนำภาพ เพลง วิดีโอ ที่มีลิขสิทธิ์มาโพสต์ มาแชร์ เพราะจะมีความผิด พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2558

7. ห้ามโพสต์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยไม่ปิดบังใบหน้า ยกเว้นเป็นการเชิดชู ชื่นชมอย่างให้เกียรติ

8. ห้ามเข้าใช้มือถือ คอมพิวเตอร์ เฟซบุ๊ก ไลน์ คนอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าแอบเข้าไปใช้ มีโทษจำคุก 6 เดือน

9. ห้ามเจาะระบบคอมพิวเตอร์ หรือมือถือ แล้วเอาข้อมูลไปเผยแพร่ให้คนอื่น มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี

สังคมออนไลน์ เปรียบเสมือนดาบสองคม หากผู้ใช้ขาดคุณธรรมจริยธรรม สามัญสำนึก การไม่รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นและไม่มีความระมัดระวังในการใช้งาน ก็จะทำให้สังคมออนไลน์ แปรร่างกลายเป็น “สังคมอันตราย” ทั้งนี้ คั้งนั้น ก่อนโพสต์ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ต้อง “คิดให้ดี” เพราะหากโพสต์ผิด ชีวิตเปลี่ยนทันที จากชีวิตที่อยู่ดี อาจจะไปอยู่ในคุกได้ (ดวงพร อุคมทิพย์, 2561)

ในปัจจุบัน มีการดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการดำเนินชีวิตบนโลกสังคมออนไลน์ หรือวิธีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้อยู่ในกรอบของความถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดอย่างแท้จริง ตามทัศนคติของชาร์ตส์ เสรีภาพในการแสดงออกถือเป็นสิ่งพื้นฐานที่ทุกคนควรมี มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด โดยการเลือกใช้เสรีภาพนั้นต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเอง แต่ในส่วนของการใช้เสรีภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ คือการให้ประชาชนใช้เสรีภาพที่ตนเองมีภายใต้กฎหมายที่กำหนด ซึ่งจะเป็นการกระทำที่ตรงข้ามกับแนวคิดเรื่องเสรีภาพของชาร์ตส์ เพราะเสรีภาพของชาร์ตส์มีจุดกำเนิดที่การเลือกของบุคคล จริงอยู่ว่าการเลือกนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เสมอ หากบุคคลเลือกที่จะแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นการโจมตีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และบุคคลนั้นยินยอมที่จะได้รับความผิดทางกฎหมายต่อการกระทำของตนเอง นั้นหมายความว่า บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบต่อทัศนคติของชาร์ตส์ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วบุคคลในสังคมไทยก็ไม่สามารถใช้เสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างแท้จริง การมีจริยธรรมที่ดีของบุคคล จะเกิดได้จากการกระทำที่มาจากเจตนาที่เป็นเสรีภาพของแต่ละบุคคล จริยธรรมที่ดีต้องเกิดมาจากความสมัครใจของผู้กระทำเอง การถูกบังคับให้กระทำดีด้วยกฎหมาย หรือค่านิยมในสังคม การกระทำนั้นไม่ใช่จริยธรรมที่ดี และไม่ใช่วิถีชีวิตที่แท้จริงตามทัศนคติของชาร์ตส์

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในสังคมไทยขัดต่อลักษณะการใช้เสรีภาพของชาร์ตส์อย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในแต่ละมาตราที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

มาตรา 14 ประเด็นสำคัญคือ การนำเข้าข้อมูลที่ผิดตามพระราชบัญญัติ ฯ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ โปสต์ข้อมูลปลอม ทูจริต หลอกหลวง โปสต์ข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ปลอดภัย โปสต์ข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ก่อการร้าย โปสต์ข้อมูลลามก ที่ประชาชนเข้าถึงได้ และเผยแพร่ ส่งต่อข้อมูล ที่รู้แล้วว่าผิด (อย่างเช่น กด Share ข้อมูลที่มีเนื้อหาเข้าข่ายความผิดพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์) ในมาตรานี้สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นแรก คือการสร้างข้อมูลที่เป็นเท็จขึ้นมาจริง และมีการนำข้อมูลนั้นมาเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ และมีประชาชนกระจายข้อมูลนั้นในวงกว้าง ความเสียหายที่เกิดขึ้นคือ สร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคล หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้อง นั่นถือว่าเป็นการใช้เสรีภาพในทางที่ผิด เพราะตั้งใจใช้เสรีภาพที่ตนเองมีแล้วไปกระทบต่อบุคคลหรือสิ่งอื่น

ประการที่สอง คือการนำเข้าข้อมูลที่เป็นความจริง แต่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องเห็นว่าเป็นความผิด กล่าวคือ ประชาชนอาจมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเหตุการณ์บางอย่าง แล้วนำการสงสัยนั้นตั้งเป็นประเด็นขึ้นมาในโลกสังคมออนไลน์ มีการเผยแพร่ความสงสัยนั้นในวงกว้าง และเมื่อภาครัฐรับรู้ถึงเหตุการณ์นั้น จึงได้เข้าดำเนินการจับกุม หรือระงับการเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าว เพราะเห็นว่าเป็นภัยต่อรัฐบาล ซึ่งเหตุสงสัยของประชาชนเพียงแค่ต้องการข้อเท็จจริง ความสงสัยนั้นก็หมดไป แต่รัฐบาลไม่ชี้แจงความจริง แต่ใช้กฎหมายที่มีกับประชาชน ซึ่งเสมือนว่า ประชาชนไม่มีสิทธิ์หรือมีเสรีภาพมากพอที่จะวิจารณ์รัฐบาล หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ตัวอย่าง เช่น

ดำเนินคดี อ.ชาญวิทย์ ตาม พ.ร.บ.คอมฯ เหตุโพสต์ภาพกระเป๋ากรรณยานกฯ

“...เมื่อวันที่ 31 ม.ค.2561 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) อ.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และนักวิชาการ พร้อม นายกฤษฎาภักดิ์ นุตจรัส ทนายความ เดินทางเข้าพบ พ.ต.ท.กฤต เสนีวงศ์ ณ อยุธยา รอง ผกก. กก.3 บก.ปอท. เพื่อรับทราบข้อกล่าวหา ตามความผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ กรณีแชร์ภาพกระเป๋าถือของนางนราพร จันทร์โอชา ภริยาของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และแสดงความคิดเห็นในลักษณะว่า “เป็นกระเป๋าแบรนด์เนมดัง มีราคาแพง ที่คนชั้นสูงใช้กัน” โดยมีกลุ่มมวลชนมาอบดอกไม้มอบและให้กำลังใจเป็นจำนวนมาก อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดเผยก่อนเข้าพบพนักงานสอบสวนว่า ตนถูกเรียกตัวมารับทราบข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการโพสต์ข้อความในเฟซบุ๊ก ตนยังไม่ทราบว่าเรื่องอะไรและใครเป็นต้นเรื่อง โดยส่วนตัวเชื่อว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ได้ผิดกฎหมายและศีลธรรม เป็นการแสดงความคิดเห็นในฐานะประชาชนคนหนึ่งเกี่ยวกับบุคคลระดับสูงหรือเรียกว่าบุคคลสาธารณะ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งนี้ เฟซบุ๊กเป็นเทคโนโลยีที่เผยแพร่อย่างรวดเร็ว จะให้มาตรวจสอบก็คงเป็นไปได้ยาก ส่วนกรณีตนเพียงแค่ตั้งข้อสังเกตว่าบุคคลระดับสูง ส่วนใหญ่จะใช้ของราคาสูงๆ และใช้ของราคาถูกนั้นหาค่อนข้างยาก แต่ราคาและยี่ห้ออะไรนั้นไม่ใช่สิ่งที่ตนรู้ได้ มันคนละประเด็น...” (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

จากข่าวจะพบว่า เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นที่เป็นการตั้งข้อสงสัย หากรัฐบาลตอบข้อสงสัยนั้นได้ ประเด็นข้อสงสัยก็จะหมดลง ไม่จำเป็นต้องทำให้เป็นเรื่องราวบานปลาย ซึ่งจะทำให้

ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเสียเวลา และประวัติเสีย รัฐบาลไม่ได้ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่สังคมออนไลน์แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว แต่รัฐบาลหาวิธีที่จะระงับการแพร่กระจายนั้น เพียงเพราะต้องการไม่ต้องการให้เกิดประเด็นอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลเกิดขึ้น แต่รัฐบาลต้องไม่ลืมว่า มีประชาชนในสังคมที่ทุกคนมีเสรีภาพอยู่ในมือ การห้ามไม่ให้ทุกคนใช้เสรีภาพทางความคิดเลยเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก

มาตรา 15 ประเด็นสำคัญคือ การให้ความร่วมมือ ยินยอม รู้เห็นเป็นใจกับผู้ร่วมกระทำผิด นำข้อมูลเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในมาตรานี้เป็นเหมือนการสร้างช่องโหว่ทางกฎหมายให้เกิดขึ้น เพราะในบางกรณี ผู้ประกอบการไม่อาจล่วงรู้ได้เลยว่าตนกำลังถูกกลั่นแกล้งจากคู่แข่งหรือไม่ มีบทวิเคราะห์จากเวทีจุฬาฯ ครั้งที่ 3 ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำ ความผิดตามมาตรา ๑๔ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษ เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือน การระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจาก ระบบคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้ให้บริการพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตาม วรคสองผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” (iLaw Freedom, 2559)

ไพบุลย์ กล่าวว่า หลังร่างพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ประกาศใช้แล้ว จะมีการเขียนประกาศกระทรวงดิจิทัลขึ้นตามมา เพื่อแยกประเภทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตตามมาตรา 15 ที่ไม่ต้องรับผิดชอบ ต่อเนื้อหาด้วย ได้แก่ 1) ผู้ให้บริการเป็นการประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์อัตโนมัติ 2) ผู้ให้บริการ เก็บข้อมูลชั่วคราว หรือ system caching 3) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูล เช่น Cloud 4) ผู้ให้บริการอื่นๆ โดยต้องไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้จากการที่โพสต์ข้อความผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามถ้าเกิด เป็นผู้เลือกคอนเทนต์ไปใส่เองก็เป็นความผิด

ผศ.ดร.ปรีณา ให้ความเห็นว่า การเขียนประกาศกระทรวงเช่นนี้อาจเป็นการก้าวล่วงอำนาจศาล เนื่องจากพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ เขียนไว้ให้ผู้ให้บริการมีความผิด แต่ในกฎกระทรวงที่เป็นกฎหมายลูกกลับบอกว่าไม่เป็นความผิด

ศรัทธา หุ่นพยนต์ หัวหน้าฝ่ายกฎหมาย บริษัท lazada (Thailand) กล่าวว่า ยังกังวลในเรื่องการตีความของผู้บังคับใช้กฎหมาย แม้ว่ามาตรา 15 ที่เขียนออกมาใหม่นั้นทำให้ผู้ประกอบการสบายใจขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาคือ ถ้อยคำบอกว่าผู้ให้บริการที่ไม่ได้รับผลตอบแทนหรือประโยชน์ใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางตรงหรือทางอ้อมจากการกระทำที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากทาง Lazada เป็นธุรกิจ ได้รับผลตอบแทนอยู่แล้วไม่ว่าจะมีการกระทำอะไรเกิดขึ้นก็ตาม

ถ้าข้อกำหนดมาอย่างนี้ E-commerce ทุกรายคงไม่ได้รับการยกเว้น เพราะเป็นถ้อยคำที่กว้างเกินไป จึงกังวลว่าผู้บังคับใช้กฎหมายอาจมองว่าเราได้คำตอบแทนแสดงว่าเราต้องรับผิดชอบ

ศรัทธา อธิบายต่อว่า มาตรา 15 กำหนดให้จัดทำขั้นตอนและวิธีการแจ้งเตือน หรือ “รีพอร์ต” ให้เป็นกิจจะลักษณะเป็นทางการขึ้น ถือว่าสมเหตุสมผล แต่ปัญหาอาจมีว่าการระบุตัวตนของคนแข็งนั้นจะสามารถยืนยันหรือเชื่อถือได้หรือไม่ว่าเป็นคนตามที่กล่าวอ้างนั้นจริงๆ เพราะ Lazada เองก็ประสบปัญหาที่ผู้ประกอบการร้องเรียนหรือกลั่นแกล้งกันเป็นปกติ ถ้ามีมาตรการที่สามารถใช้ยืนยันตัวตนได้ก็อาจลดปัญหาได้

ตามที่ร่างแก้ไข พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ เขียนมาตรา 15 เรื่องความรับผิดชอบเนื้อหาของผู้ให้บริการขึ้นใหม่ โดยให้มีประกาศกระทรวงกำหนดเรื่องขั้นตอนการแจ้งเตือน และหากผู้ให้บริการปฏิบัติตามขั้นตอน คือ ลบเนื้อหาที่ผิดกฎหมายออกเมื่อได้รับแจ้งเตือนแล้ว ผู้ให้บริการก็ไม่ต้องรับโทษ

ตัวอย่างภาพที่ 6 การหารือเวทีจุฬาฯ ครั้งที่ 3

ที่มา : iLaw Freedom

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ ผู้อำนวยการสถาบันอิสระฯ ให้ความเห็นว่า มาตรา 15 ที่กล่าวว่าผู้ให้บริการไม่ต้องรับโทษ อาจตีความได้ว่าเรายังมีความผิด ตามหลักการแล้วถ้าไม่เจตนาต้องไม่มีความผิด มาตราเนี่ยยังอาจเปิดช่องให้กลั่นแกล้งกันได้ ถ้าผมแกล้งทำเป็นแจ้งให้เว็บคู่แข่งลบเนื้อหา ทีนี้อีกคนไม่ลบ เราก็ไปแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรื่องไปถึงศาล ก็เป็นภาระไปสู่กระบวนการพิสูจน์กันในศาลศาล ส่วนนายอาทิตย์ กล่าวคล้ายกับนายประสงค์ พร้อมยกตัวอย่างสถิติจากกูเกิล ว่าคำร้องให้ลบเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ตมากกว่าครั้งที่ถูกลบได้รับมาจากคู่แข่งทาง

การค้า ดังนั้นควรเขียนประกาศให้ชัดเจนเพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งกัน อาทิ ยกตัวอย่างว่า กฎหมายของแคนาดาไม่ได้ใช้หลักให้แจ้งเตือนและต้องลบออกทุกครั้ง แต่ใช้หลักการ notice-notice คือ เมื่อผู้ให้บริการเว็บไซต์ได้รับแจ้งให้ลบเนื้อหาใด ก็ให้ผู้ให้บริการเว็บไซต์ส่งแจ้งเตือนไปยังเจ้าของเนื้อหา ก่อน เป็นการเพิ่มเจ้าของเนื้อหาเข้ามาในสมการ ไม่ใช่เพียงแค่ผู้ให้บริการกับภาครัฐเท่านั้น (iLaw Freedom, 2559)

จะเห็นว่า มาตรา 15 ได้สร้างความยุ่งยากให้เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการ ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงผู้ประกอบการที่เป็นร้านค้า กิจการ เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงการเป็นเจ้าของเพจใน Facebook หัวข้อกระทู้ข่าว หรือเครือข่ายต่าง ๆ ด้วย โอกาสในการกลั่นแกล้งโยนความผิดให้กันจึงสูงมากขึ้น รัฐบาลสร้างความลำบากใจให้กับผู้ประกอบการทุกรูปแบบ เพราะถ้าหากผู้ประกอบการที่โดนกลั่นแกล้งไม่สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้ ก็จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

มาตรา 16 ประเด็นสำคัญคือ การตัด ต่อ เติม หรือตัดแปลงภาพที่เป็นเท็จ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในมาตรานี้จุดประสงค์หลักของความผิด ขึ้นอยู่กับการใช้เสรีภาพของแต่ละบุคคล เพราะเป็นความผิดที่ต้องมีการจงใจกระทำ หากมีกฎหมายมาบังคับใช้ ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว อีกทั้งการกระทำความผิดตามมาตรา 16 ผู้กระทำจะต้องจงใจใช้เสรีภาพที่ตนมีเพื่อไปใส่ร้าย และเบียดเบียนเสรีภาพของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นเจตนาที่ไม่ดี

มาตรา 20 ประเด็นสำคัญคือ การนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีของประชาชน ในมาตรานี้เป็นการอธิบายฐานความผิดที่มีความหมายกว้างขวางมากพอสมควร เพราะหลักศีลธรรมอันดีของรัฐบาล และของประชาชน อาจจะเป็นคนละความหมาย แต่ในการบังคับใช้กฎหมาย หากรัฐบาลเห็นว่าเป็นการกระทำที่ผิด ก็ถือว่าเป็นความผิดได้ทันที ศีลธรรมอันดีของประชาชน ควรมาจากประชาชน ไม่ใช่มาจากการนิยามความหมายจากรัฐบาล ความหมายของมาตรา 20 โดยสรุปแล้วไม่ต่างอะไรกับมาตรา 14 เพราะเป็นการห้ามกระทำความผิดที่ขัดต่อกฎหมายเช่นเดียวกัน

ในมาตรา 14, 15 และ 20 ถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อการใช้เสรีภาพของชาร์ตเตอร์ เพราะเป็นการบังคับให้ประชาชนใช้เสรีภาพที่มีอยู่อย่างจำกัด การตีความหมายของกฎหมายคลุมเครือ ไม่สามารถระบุชัดเจนได้ สามารถระบุทุกอย่างโดยภาพรวมได้เท่านั้น ทำให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เห็นว่าครอบคลุมทุกความผิด เท่ากับว่าได้ครอบคลุมการใช้เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ไปด้วย หากไม่มีกฎหมายมาตราดังกล่าว ในระดับประชาชนด้วยกันที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง และมีการดำเนินคดีตามกฎหมาย สามารถชี้มูลความผิดเป็นเรื่องของการแสดงความรู้สึกชอบต่อเสรีภาพที่ผู้กระทำผิดได้ใช้ไป ซึ่งจะดำเนินคดี หรือมี

บทลงโทษอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายที่สังคมกำหนด แต่ในระดับภาครัฐ ถึงแม้บุคคลจะใช้เสรีภาพเพื่อแสดงความคิดเห็นขัดแย้งบนสื่อสังคมออนไลน์ก็ยังไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมหรือรัฐบาลแต่ประการใด แต่รัฐบาลเองกลับกลัวการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งในฐานะรัฐบาลหรือบุคคลในสถาบันสูงสุดใด ๆ ก็คือปัจเจกชนภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน ไม่ควรจะมีอิทธิฤทธิ์เหนือบุคคลอื่น ในทางกลับกัน รัฐบาลควรวางตัวเป็นกลางทางการเมืองและใช้เสรีภาพที่มีให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้า คงมีประโยชน์กว่าการมาห้ามประชาชนไม่ให้แสดงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์

การแก้ไขปัญหาต่อการใช้เสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

ปัญหาที่เป็นรูปธรรมและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน คือความขัดแย้งของการใช้เสรีภาพบน Facebook ที่ผู้ใช้งานคือประชาชนที่มีสิทธิ์ที่จะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แต่ผู้ที่ควบคุมการเผยแพร่ หรือคอยตรวจสอบความเรียบร้อยคือภาครัฐ ที่มีกฎหมายเป็นตัวกำหนดในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบน Facebook ของประชาชน ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 องค์กรฟรีดอมเฮาส์ (Freedom House) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนเพื่อประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพระบุว่าในปีที่ผ่านมาระบอบประชาธิปไตยทั่วโลกเผชิญกับภาวะถดถอยมากที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน หลายประเทศมีการลดรอนสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมืองเพิ่มขึ้น จากรายงานพบว่า ในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยมีเสรีภาพในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพียงบางส่วน มีการปิดกั้นเนื้อหาทางการเมือง มีการจับกุมบล็อกเกอร์ ซึ่งเป็นการปิดกั้นเสรีภาพของประชาชน (Thai Netizen Network, 2559)

ตัวอย่างภาพที่ 7 ตารางการจัดอันดับเสรีภาพของสื่อประจำปี 2553 ของฟรีดอม เฮาส์

ประเทศ	อันดับโลก	อันดับในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก	ระดับคะแนน	สถานภาพ
ฟิลิปปินส์	97	21	78	มีเสรีภาพบางส่วน
อินโดนีเซีย	107	23	52	มีเสรีภาพบางส่วน
ไทย	124	27	58	มีเสรีภาพบางส่วน
กัมพูชา	134	29	61	ไม่มีเสรีภาพ
มาเลเซีย	141	31	64	ไม่มีเสรีภาพ
สิงคโปร์	151	32	68	ไม่มีเสรีภาพ
บรูไน	163	34	75	ไม่มีเสรีภาพ
เวียดนาม	177	36	82	ไม่มีเสรีภาพ
ลาว	181	37	84	ไม่มีเสรีภาพ
พม่า	194	39	95	ไม่มีเสรีภาพ

ที่มา : *Freedom of the Press*

กระบวนการจัดระดับเสรีภาพสื่อเน้นความมีเหตุผลและความสมดุล รวมทั้งการพิจารณาอย่างรอบคอบโดยปราศจากอคติ ดังนั้นวิธีการตรวจสอบระดับของเสรีภาพสื่อในแต่ละประเทศประกอบด้วย ชุดคำถามทั้งหมด 23 ข้อ รวม 100 คะแนน ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 3 หมวด ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย (Legal Environment)
2. สภาพแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment)
3. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment)

คะแนนที่ใช้กำหนดเสรีภาพของสื่อ คือ 0-30 คะแนน หมายถึง สื่อมีเสรีภาพ 31-60 คะแนน หมายถึง สื่อ มีเสรีภาพเพียงบางส่วน และ 61-100 คะแนน หมายถึง สื่อไม่มีเสรีภาพ และสำหรับประเทศไทยคะแนนที่ได้คือ 58 จาก 100 คะแนน เท่ากับว่ามีเสรีภาพบางส่วน ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาทางการเมืองที่ผ่านมา (Freedom of the Press, 2010) ขณะที่รัฐบาลไทยได้อธิบายว่ามีความเอาใจใส่ในสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองไทย และไม่มีกีดกันสิทธิแต่อย่างใด นั่นคือการกล่าวที่เป็นการขัดแย้งกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ หากประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่าน Facebook และความเห็นนั้นมีถ้อยคำหยาบคาย แสดงความเห็นเพื่อโจมตีสังคมการเมือง มีคำกล่าวพาดพิงถึงบุคคลอื่น หรือแสดงภาพอนาจาร เป็นต้น บุคคลอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหาย สามารถฟ้องร้องเอาผิดต่อบุคคลต้นเหตุได้ทันที เพราะมี

กฎหมายรองรับอยู่แล้ว นั้นแสดงให้เห็นว่า บุคคลมีเสรีภาพในตนเองทุกคน แต่ไม่สามารถไปละเมิดเสรีภาพของบุคคลอื่นได้ และการใช้เสรีภาพนั้นก็มิชอบเขตจำกัดชัดเจน

เสรีภาพใดที่ถูกจำกัดขอบเขต เสรีภาพนั้นจะขัดแย้งกับทัศนคติของชาร์ตอร์ เพราะชาร์ตอร์ยืนยันเสรีภาพในการเลือกกระทำได้อย่างไม่มีสิ่งจำกัด ทุกมนุษย์ต้องการมีหลักการของตนเอง เมื่ออยู่ในกลุ่มชนมีความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผลและหลักการที่จะไม่ยอมถูกชักจูงอย่างง่าย ๆ กล่าวที่จะออกความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วยอย่างมีหลักการและด้วยวิธีการที่เหมาะสม รวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ๆ การกระทำที่ถูกจำกัดขอบเขต ถือว่าเป็นการกระทำที่ไร้คุณธรรม เพราะคุณธรรมจะไม่มี ความหมายหากปราศจากเสรีภาพ เช่น ถ้าเราถูกบังคับให้เป็นคนดี เราจะไม่เป็นคนดีในความหมายที่แท้จริง ความดีต้องมาจากการเลือกตัดสินใจกระทำของตัวเอง เสรีภาพกับคุณค่าทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ไม่ว่าจะกระทำใดก็ตามที่เป็นทางเลือกของตนเอง ความรับผิดชอบต่อเสรีภาพที่มีบ่อเกิดมาจากตนเอง จะตามมาทันที แต่สำหรับการใช้เสรีภาพบน Facebook ในสังคมไทย ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น เกิดจากการถูกกำหนดขอบเขตการใช้เสรีภาพโดยรัฐบาล และความรับผิดชอบนั้นก็เป็นการรับผิดชอบต่อกฎหมาย ไม่ได้มีคุณค่าทางจริยธรรมตามทัศนคติของชาร์ตอร์ ความรับผิดชอบของชาร์ตอร์เป็นการกระทำที่เป็นนามธรรมสำหรับสังคมไทย เพราะไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ประชาชนในสังคมก็ไม่สามารถมีปัญห หรือขัดแย้งกับรัฐบาล และกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ได้ นั่นจึงเป็นเหตุผลที่ความรับผิดชอบของหรือการปฏิบัติตนตามทัศนคติของชาร์ตอร์ อาจไม่ใช่สิ่งที่ดีพอที่จะกระทำในสังคมไทย หากใช้หลักการในเรื่องความรับผิดชอบของชาร์ตอร์เพียงอย่างเดียว คงไม่สามารถแก้ไขปัญหาและไม่มีทางที่จะอยู่กับสังคมที่ถูกจำกัดเสรีภาพได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางปรัชญาที่เกี่ยวกับ สังคมในอุดมคติ และ รัฐในอุดมคติ มาเป็นเครื่องมือเพื่อหาหลักความยุติธรรม และเพื่อให้มนุษย์สามารถรับมือกับปัญหาเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างยั่งยืน

3.1 สังคมในอุดมคติ

สังคมที่ดี คือสังคมที่ไม่ใช่เครื่องจักรกล และไม่ได้เป็นเครื่องมือของผู้ใด เสรีภาพคือสิ่งสำคัญสูงสุดของสังคม ค่านิยมและทัศนคติคือปัจจัยภายในที่ทำให้คนในสังคมดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนการปรับตัวที่จะไม่ทำให้กลืนหายไปกับวัตถุนิยม คือปัจจัยภายนอก ในทางภววิทยา บุคคลจำเป็นต้องใช้ชีวิตไปตามหลักการของเสรีภาพที่ประกอบไปด้วยความรับผิดชอบ ส่วนสังคมในทางปฏิบัติ ชาร์ตอร์เห็นว่าโลกมีความซับซ้อนมาก การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการพัฒนาบุคคลในสังคมก่อนจึงเป็นสิ่งจำเป็น แล้วเสรีภาพที่แท้จริงจึงจะเกิดขึ้น การรวมกลุ่มกันของบุคคลที่ส่งเสริมเสรีภาพทางปฏิบัติ โดยอาศัยความแตกต่างระหว่างกันมาเติมเต็มให้แก่กัน มีการใช้อำนาจ

ในการตัดสินใจร่วมกัน รวมตัวกันเพื่อขยายขอบเขตเสรีภาพมากกว่าการลิดรอน มีการจัดการปัญหาาร่วมกันที่จะสร้างความผูกพันกันทางสังคมในรูปแบบคำมั่นสัญญาไม่ใช่ลักษณะของสัญญาประชาคม ซึ่งทั้งหมดจะต้องกระทำโดยการสื่อสารที่มีคุณภาพและมีความเข้าใจร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งหมดนี้จะนำมาซึ่งจิตสำนึกและจริยธรรมของคนในสังคม

3.2 รัฐในอุดมคติ

การกระทำของคนในสังคมจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเกิดจากการกระทำด้วยอำนาจของตนเอง โดยอิสระเท่านั้น สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความเป็นประชาธิปไตย สังคมที่อาศัยอยู่ต้องไม่แบ่งแยกชนชั้น และรัฐจะต้องไม่ควบคุมวิถีชีวิตของคนในสังคมไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตาม สังคมต้องมีความเป็นประชาธิปไตยโดยแท้ และประชาชนสามารถเคลื่อนไหวทางการเมือง การแสดงออก การแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี สิ่งที่รัฐควรกระทำได้ และถือเป็นเรื่องที่ดี คือ รัฐจะเข้ามาแทรกแซงในเรื่องการช่วยส่งเสริมให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ การจัดการเรื่องสาธารณะประโยชน์ให้มีมาตรฐาน ให้มีความสุขสบายไปตามยุคสมัย ต้องเฝ้าระวังการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของคนในสังคม รวมทั้งต้องส่งเสริมให้มีการศึกษาทั้งทางสังคมและวิทยาศาสตร์เพื่อก้าวข้ามปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ การปกป้องเสรีภาพของประชาชนและการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างชีวิตตามหลักเสรีภาพ ถือเป็นกรกระทำที่รัฐที่ดีควรมี (ชัชชนะ ปิ่นเงิน, 2558, หน้า 9-24)

รัฐบาลไทย ควรใส่ใจในเรื่องของการให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสังคมที่มีเสรีภาพทางความคิดและเสรีภาพทางการเมือง ที่กฎหมายที่จำเป็นในเรื่องต่าง ๆ เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และควรสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน เพราะประชาชนคือผู้ที่มีอำนาจอธิปไตยและสามารถขึ้นรัฐบาลได้ด้วยเหตุผล รัฐบาลต้องไม่เลือกปฏิบัติและให้ผลประโยชน์แก่บุคคลทางการเมือง และบุคคลสาธารณะ อำนาจที่แท้จริงมีไว้เพื่อส่วนรวมและต้องใช้อำนาจอย่างมีเหตุผลสมควร ต้องจัดการผูกขาดในทุกเรื่องที่ประชาชนจะได้รับความเดือดร้อน การตัดสินใจแก้ปัญหของรัฐบาลจะต้องไม่ขัดกับหลักการสร้างสังคมที่ดีในอุดมคติ การที่รัฐบาลมีความรู้ความสามารถในการจัดการที่ดี จะทำให้รับมือกับทุกปัญหาในสังคมได้อย่างมีสติ และไม่บังคับใช้กฎหมายที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของประชาชน ตัวอย่างประเทศที่มีการจัดการระบบเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่ดี เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Expression) ไว้ในรัฐธรรมนูญ และได้มีการวางบรรทัดฐานไว้ว่าเสรีภาพเป็นกลไกสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในระบบตลาดเสรี (Free Market of Ideas) ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถเข้าใจและตัดสินใจข้อมูลในสังคมอุดมปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การปิดกั้นการใช้เสรีภาพจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

โดยมีรายละเอียดของกฎหมาย คือ **หลักกติกาสากล (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)** ที่ได้กำหนดหลักประกันเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ตาม มาตรา 19 (2) กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงสิทธิในการแสวงหาและ ได้รับข้อมูลโดยปราศจากการปิดกั้น การแสดงออกดังกล่าวจะต้องดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ และหน้าที่ในการเคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ๆ ดังนั้น รัฐจึงอาจกำหนดข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็น โดยจะต้องบัญญัติเป็นกฎหมายเท่าที่จำเป็นโดยกฎหมายนั้น จะต้องตราขึ้นเพื่อรักษา ชื่อเสียงของบุคคลอื่น และเพื่อปกป้องความมั่นคงของรัฐและศีลธรรมอันดีเท่านั้น สิทธิและ เสรีภาพดังกล่าวจึงเป็นสิทธิที่ไม่สมบูรณ์เพราะถูกจำกัด องค์การสหประชาชาติได้อธิบายเพิ่มเติมว่า รัฐที่เป็นภาคีสมาชิกของกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ อาจตราข้อจำกัดที่เป็นผลไม่ร้ายแรงถึงขนาด ไม่ให้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยกฎหมายที่ตราขึ้นจะต้องเป็นสิ่งที่จำเป็น เท่านั้น และการตรากฎหมายขึ้นจะต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติเพื่อปกป้องสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในส่วนของหลัก ศีลธรรมอันดีที่แต่ละสังคมมีแตกต่างกัน องค์การสหประชาชาติได้เน้นย้ำว่าการอ้างหลักการนี้ จะต้องเป็นหลักแห่งศีลธรรมสากลที่มนุษยชาติยอมรับ (in the light of universality of human rights) และภายใต้หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ (principle of non-discrimination) รัฐห้ามให้ ความสำคัญต่อมาตรฐานทางศีลธรรมของตนเองอยู่เหนือกว่ามาตรฐานกฎหมายอื่น ๆ และ **หลัก รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา: การคุ้มครอง กฎเกณฑ์ และข้อยกเว้น** คือ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น กำหนดไว้ว่ารัฐบาลจะต้องไม่กำหนดกฎหมายใดที่เป็นการจำกัดต่อ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการตีพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสิทธิในการชุมนุม และ การเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในสังคม หากรัฐจำเป็นต้องตรา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกหรือการแสดงความคิดเห็น รัฐจำเป็นต้องมีมาตรฐานในการ ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะต้องไม่ขัดกับหลักรัฐธรรมนูญ ในสหรัฐอเมริกา การให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนและสื่อมวลชนในการเข้าถึง การบริหารงานของรัฐบาล ถือเป็นหลักการสำคัญที่จะต้องได้รับความคุ้มครอง เพราะในกรณีที่มีผู้ เหยยเกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็น สำหรับบุคคลทั่วไป อาจจะฟ้องร้องเสียค่าปรับได้ แต่ถ้า ผู้เสียหายเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลสาธารณะ จะต้องมีการพิสูจน์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ บุคคลสาธารณะนั้น ๆ มีการแจ้งข้อเท็จจริงแก่ประชาชนแล้ว แต่ประชาชนยังแสดงการโจมตีอยู่ใน กรณีนี้สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีความได้ แต่ถ้าหากพิสูจน์ข้อเท็จจริงไม่ได้ ก็ไม่มีสิทธิใช้ความเป็น รัฐบาลเพื่อหนีให้หลุดพ้นข้อกล่าวหาได้ (ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ, 2558, หน้า 156-168)

สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นถือว่าเป็นสิ่งพื้นฐานที่ทุก สังคมควรมี ในการวิพากษ์วิจารณ์ และการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จึงถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานด้วย

เช่นกัน ในฐานะรัฐบาลที่มีอำนาจในการใช้กฎหมายเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และเป็นไปเพื่อให้ประเทศชาติสงบสุข ไม่ควรมากังวล หรือเกรงกลัวต่ออำนาจในเรื่องเสรีภาพที่ประชาชนพึงมี การเป็นรัฐบาล หรือบุคคลสาธารณะ จึงเป็นที่จะต้องมีความเที่ยงตรง เทียบธรรม และมีความโปร่งใสในการทำงานอยู่เสมอ การกล่าววิพากษ์วิจารณ์จึงไม่ใช่ประเด็นหลักที่ภาครัฐต้องให้ความสนใจ ถึงขนาดบัญญัติกฎหมายขึ้นมาจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพราะในขณะเดียวกัน การใช้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือในด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งบ่งชี้ว่าประเทศนั้นให้ความสำคัญและให้ความเคารพในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยเฉพาะความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของรัฐบาล และการเป็นบุคคลสาธารณะ ที่หมายถึงการรับเงินเดือนจากภาษีของประชาชน จึงจะต้องมีความอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และสามารถให้ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นตรวจสอบการทำงานได้อย่างตรงไปตรงมา การตรากฎหมายเพื่อปิดกั้นเสรีภาพดังกล่าว จึงควรกระทำอย่างจำเป็นและรอบคอบที่สุด ไม่ควรกระทำเพื่อเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่สมเหตุสมผล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาทร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีเสรีภาพ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
2. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขการใช้เสรีภาพของบุคคลบนสื่อสังคมออนไลน์ ตามแนวคิดของฌอง-ปอล ซาทร์ (Jean Paul Satre)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาทร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีเสรีภาพตามปรัชญาของฌอง-ปอล ซาทร์ ต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมไปถึงศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น มีขอบเขตด้านเนื้อหาเรื่องเสรีภาพของฌอง-ปอล ซาทร์ จากหนังสือเรื่อง Being and Nothingness เป็นหลัก และเนื้อหากฎหมายจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ที่จำกัดระยะเวลาตั้งแต่ ช่วงปี พ.ศ. 2550 จนถึงปี พ.ศ. 2561 โดยมีสื่อสังคมออนไลน์ คือ Facebook เป็นตัวอย่างสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลด้านเสรีภาพ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุปผลการศึกษาดมวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ประชาชนในสังคมไทยสามารถใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีขอบเขตจำกัด เพราะประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 (ฉบับที่ 2) คอยควบคุมทุกการกระทำที่เกี่ยวกับกิจการทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งมาตราที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นทางสังคมออนไลน์ มี 4 มาตรา ซึ่งทั้ง 4 มาตราสามารถตีความหมายครอบคลุมการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ของปัจเจกบุคคลและผู้ให้บริการ อีกทั้งการตีความหมายเพื่อบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐยังคงคลุมเครือ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้น ๆ จะพิจารณาความผิดตามแต่ละมาตราว่าอย่างไร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายทั้ง 4 มาตราไม่ชัดเจน ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะยืนยันว่าไม่ได้ลดเสรีภาพของประชาชนในสังคม แต่

การบังคับใช้กฎหมายนี้เท่ากับว่าเป็นลดทอนเสรีภาพของประชาชนในบางส่วน รวมถึงข้อเท็จจริงในสังคมปัจจุบันที่มีประชาชนถูกดำเนินคดีจากการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์หลายต่อหลายคดีที่ปรากฏตามข่าว นั้นแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ได้มีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์จากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างแท้จริง

สรุปผลการศึกษาดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แก่นแท้ของมนุษย์คือเสรีภาพ และเสรีภาพตามทัศนะของฌอง ปอล ซาร์ตร์ คือเสรีภาพที่ไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะมนุษย์คือเสรีภาพ การตัดสินใจกระทำทุกอย่างต้องเป็นไปด้วยการมีอิสระเสรีภาพอย่างแท้จริง ซาร์ตร์ให้ความสำคัญกับการคิดตัดสินใจกระทำของมนุษย์เสมอ เสรีภาพของมนุษย์ไม่ควรถูกจำกัดไม่ว่ากรณีใดก็ตาม แต่ตามทัศนะของซาร์ตร์ เมื่อมนุษย์มีเสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตที่จำกัด มนุษย์ก็ย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ๆ ด้วย เป็นการแสดงถึงวิธีการแก้ไขปัญหาต่อการใช้เสรีภาพตามทัศนะของซาร์ตร์ เพราะการที่มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อการใช้เสรีภาพของตนเอง นั่นคือการที่มนุษย์แต่ละคนไม่ยอมให้บุคคลอื่นมาละเมิดเสรีภาพของตน และเป็นพื้นฐานสำคัญของการไม่ไปละเมิดเสรีภาพของผู้อื่นเช่นเดียวกัน เสรีภาพแยกไม่ออกจากความรับผิดชอบ ทั้งสองอย่างต้องดำเนินไปพร้อมกันเสมอ และสำหรับสังคมไทย การใช้เสรีภาพในระดับเหตุผล หรือระดับกลาง ถือเป็นเสรีภาพที่เหมาะสมต่อการใช้แสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ เพราะประชาชนสามารถพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย ต่อการใช้เสรีภาพที่ตนเองพึงมีได้เอง การสร้างสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นหรือการวางรากฐานให้คนในสังคมรู้จักการมีเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อ การเติมเต็มช่องว่างระหว่างกัน รวมไปถึงการใช้อำนาจตัดสินใจร่วมกัน จะทำให้เกิดความผูกพันกันทางสังคม สิ่งเหล่านี้จะทำให้สังคมพัฒนาและเป็นสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างแท้จริง รัฐบาลที่ดี มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาด้านสังคม วิทยาศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นได้ และไม่ควรปิดกั้นเสรีภาพในการเข้าถึง หรือการแสดงออกในทุกด้าน ควรปกป้องเสรีภาพของประชาชนในสังคม รัฐบาลไม่ควรมีขอบเขตการใช้เสรีภาพที่จำกัดหรือถ้ามีการจำกัด ก็ควรมีอย่างจำเป็นเท่านั้น เพราะการกระทำที่จำกัดขอบเขตมากเกินไปเปรียบเสมือนรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นภายใต้การปกครองในระบบประชาธิปไตย การเป็นรัฐบาลหรือบุคคลสาธารณะ ควรมีความอดทน อดกลั้น ต่อการวิพากษ์วิจารณ์ และต้องมีการทำงานที่สุจริตพร้อมให้ประชาชนหรือสื่อมวลชนตรวจสอบเสมอ เพราะประชาชนคือเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยแท้จริง

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “เสรีภาพในปรัชญาของฌอง-ปอล ซาทร์ : กรณีศึกษาของสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย” สามารถนำมาอภิปรายผลในทางแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าเป็นการศึกษาเรื่องเสรีภาพของประชาชนแทบทั้งสิ้น งานวิจัยที่ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษาของศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw), 2555 เรื่อง “ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น” ที่ได้อธิบายถึง ผลกระทบจากการบังคับใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้ในปี 2550 พบว่าตลอดเวลาที่บังคับใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มีคดีความเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายขึ้นเพื่ออุดช่องว่างทางกฎหมาย และป้องกันอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้คือการปิดกั้นเว็บไซต์ การขอและการส่งข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์ และจุดด้อยคือภาครัฐไม่มีความมั่นใจในการตีความกฎหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐยังขาดความรู้ในเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงข้อมูลส่วนตัวของประชาชนบางส่วนอาจรั่วไหลได้ ซึ่งกฎหมายมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากกว่าเป็นการคุ้มครองเสรีภาพ ประชาชนในสังคมไทยไม่ได้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางคอมพิวเตอร์ได้อย่างแท้จริง ทุกการกระทำบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นไปอย่างมีขอบเขตจำกัดทั้งจากกฎหมาย

งานวิจัยที่ใกล้เคียงกับในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการศึกษาของณัฐชา วอเพชร (2559) เรื่อง “การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องเสรีภาพและความรับผิดชอบของฌอง-ปอล ซาทร์กับเสรีภาพและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน” ยังมีความชัดเจนว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทย อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งขัดต่อหลักการใช้เสรีภาพตามทัศนะของซาทร์ ในความเป็นจริงแล้วนั้น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นคือสิ่งพื้นฐานที่ประชาชนพึงมี รัฐบาลไม่ควรกลัวการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น การบัญญัติกฎหมายที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในสังคมคือสิ่งที่ไม่ควรกระทำ การเป็นรัฐบาล หรือบุคคลสาธารณะ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระมัดระวังการใช้อำนาจของตนให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เมื่อทุกอย่างมีเหตุและผลของ การปรับตัวและทำความเข้าใจก็จะเป็นประโยชน์ต่อการทำให้ชีวิตดำเนินต่อไปได้อย่างสงบสุข

ข้อเสนอแนะ

1. เชนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรยอมรับว่ามีการจำกัดเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์จริง และควรมีการปรึกษาหารือกับประชาชน เพื่อหาจุดกลางในการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่พึงพอใจของทั้งภาครัฐและประชาชน

1.2 ควรมีการบัญญัติกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของประชาชนในสังคมเกี่ยวกับการใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพราะทุกวันนี้ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบได้เลยว่ามีข้อมูลส่วนตัวรั่วไหล หรือรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงได้จริงหรือไม่

1.3 ควรมีการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นข้อเท็จจริงได้ดีกว่าปัจจุบัน หากรัฐบาลบังคับให้ประชาชนมีเสรีภาพในเรื่องดังกล่าวอย่างมีขอบเขตที่จำกัด รัฐบาลก็ควรจะมีพื้นที่หรือช่องทางอื่นเพื่อให้ประชาชนได้เสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้ทราบและทำการแก้ไขได้

2. การทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีบทสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ หรือแกนนำที่สนับสนุนในเรื่องของเสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้วิจัยมีมิติในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

2.2 ควรขยายขอบเขตเรื่องเสรีภาพทางปรัชญาที่ศึกษา อาจจะมากกว่าแนวคิดของฌอง-ปอล ซาทร์ และควรมีการศึกษาที่ลึกซึ้งมากกว่านี้ เพราะแนวคิดหรือทัศนะของนักปรัชญาคนอื่นอาจมีประเด็นหรือปัญหาที่เด่นชัดมากกว่า

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *หลักสูตรการปฏิบัติและการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท ลีอกซ์เลย์ จำกัด.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2559). *หวั่นร้าย พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ ละเมิดสิทธิ-จำกัดเสรีภาพ*. วันที่สืบค้นข้อมูล 24 เมษายน 2561, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/722624>.
- กิติมา สุรสนธิ. (2548). *ความรู้ทางการสื่อสาร (Introduction to Communication)*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ไกรฤกษ์ สีลาคม. (2555). การวิเคราะห์เสรีภาพเชิงปรัชญาและแนวทางประยุกต์ใช้เสรีภาพเพื่อสังคม. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม 13(1)*, 62-74.
- ชัชณะ ปิ่นเงิน. (2558). แนวคิดความยุติธรรมเชิงสังคมของ ฌอง-ปอล ซาทร์. *วารสารปณิธาน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 11(17)*, 9-24.
- ณัฐชา วอเพ็ชร. (2559). การวิเคราะห์แนวคิดเรื่องเสรีภาพและความรับผิดชอบของฌอง-ปอล ซาทร์ กับเสรีภาพและความรับผิดชอบของลือมวอลเซน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 42(1)*
- ดวงพร อุดมทิพย์. (2561). “โพสต์” ไม่คิดเสี่ยงติดคุก. วันที่สืบค้นข้อมูล 24 เมษายน 2561, จาก <https://www.thairath.co.th/news/business/1213843>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). *เช็กก่อนแชร์*. วันที่สืบค้นข้อมูล 2 สิงหาคม 2561, จาก <https://www.thairath.co.th>
- _____. (2561). *ดำเนินคดี อ.ชาญวิทย์ ตาม พ.ร.บ.คอมฯ เหตุโพสต์ภาพกระเป๋าสรรยานายกฯ*. วันที่สืบค้นข้อมูล 2 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.thairath.co.th>
- _____. (2561). *‘พิชัย’ ส่งหมายขอเลื่อนคดีโพสต์เฟซบุ๊กห้ามขายนิตยสารไทม์ปกบ๊ิกคู่*. วันที่สืบค้นข้อมูล 2 สิงหาคม 2561, จาก <https://www.thairath.co.th>
- น. ชญาตุตม์. (2523). *อิสรภาพ : รวมทั้งสถานะทางปรัชญาของ นักคิด นักเขียน และนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- บุญมี แทนแก้ว. (2540). *ปรัชญา (Philosophy)*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.
- พระมหาชยุต คุนดาโก. (2558). *วิเคราะห์อรรถิภาวนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุพรรณ สุกโต (จาต). (2555). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง เสรีภาพของฌอง-ปอล*

- ชาร์ตซ์ และของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรรณิ นิยะ. (2546). *ความคิดทางจริยศาสตร์ของชาร์ตซ์ : ศึกษาการวิเคราะห์ของฟรองซิส ซองซอง*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พินิจ รัตนกุล. (2555). *ปรัชญาชีวิต มอง-ปอล ชาร์ตซ์ ชีวิตและแนวคิดของเจ้าสำนักเอกซิสเตนเซียลิสต์*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- ภคพล สวัสดิ์เวช. (2553). *ปัญหาทางกฎหมายและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของข้าราชการพลเรือนสามัญ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มติชนออนไลน์. (2560). *พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ มุ่งป้องปรามหรือลดรอนเสรีภาพ*. วันที่สืบค้นข้อมูล 1 ตุลาคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_442358.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒)*, 134(10 ก), 24-35.
- วิทยา เศรษฐวงษ์. (2536). *แนวคิดของชาร์ตซ์ว่าด้วยความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2521). *พัฒนาการความคิดเรื่อง เสรีภาพและความรับผิดชอบในปรัชญา ของชาร์ตซ์*. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ. (2558). *สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น : ความแตกต่างในการวิพากษ์วิจารณ์ตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย*. เชียงใหม่: วารสารวิชาการทางกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw). (2555). *ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สุกัญญา บุรณเดชาชัย. (2545). *การสื่อสารมวลชน*. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเมธ เมธาวิทยกุล. (2540). *ปรัชญาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- อภิวัฒน์ บุตรอุดม. (2552). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องเสรีภาพในทัศนะของเฮกสตรัคต์ ประเสริฐกุล กับ มอง-ปอล ชาร์ตซ์*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Freedom of the Press. (2010). *Freedom of the Press 2010*. วันที่ สืบ ค ้น 1 ตุลาคม 2561, จาก <http://en.wikipedia.org/wiki/Freedom-House>.
- Gordon Marino. (2004). *Basic Writings of Existentialism*. United States of America: Random

House.

iLaw Freedom. (2559). *เสรีภาพการแสดงออก เสรีภาพของทุกคน*. วันที่สืบค้น 1 ตุลาคม 2561, จาก <https://freedom.ilaw.or.th/freedom-of-expression-101/concept-and-history>.

Jean-Paul Sartre. (1997). *Being and Nothingness, Translated by Hazel E. Barnes*. London: Methuen & Co. Ltd.

Marketing Oops. (2011). *การเติบโตของ Facebook ในประเทศไทย*. วันที่สืบค้น 1 ตุลาคม 2561, จาก <https://www.marketingoops.com/reports/thailand-southeast-asia-lead-facebook-growth/>.

MGR ONLINE. (2560). *คร.ล่ามือโพสต์ภาพตึกเอียง ทำประช.ตื่นตระหนก ผิดพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ*. วันที่สืบค้น ข้อมูล 1 ตุลาคม 2561, จาก <https://mgronline.com/uptodate/detail/9600000083633>.

MThai. (2561). *แจ้งข้อหา! นศ.มหาวิทยาลัยชื่อดัง มือแพร์คลิปลาวกลางสระว่ายน้*. วันที่สืบค้น ข้อมูล 1 ตุลาคม 2561, จาก <https://today.line.me/th/pc/article>.

Thai Netizen Network. (2559). *เสรีภาพบนอินเทอร์เน็ตปี 2558 กรณีประเทศไทย*. วันที่ค้นข้อมูล 24 เมษายน 2561, จาก <https://thainetizen.org/2016/05/freedom-on-the-net-2015-report-thailand>.

Yutasin Aramsri. (2016). *Concept of Suicide: Belief, Intention, and not Coercion?*. Khon Kaen: Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวชมขวัญ มาปาเดิด
วัน เดือน ปี เกิด	17 กันยายน 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	117-119 อาคารซีทีเคอร์ท ซอยรัชดาภิเษก 13 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย เขต ดินแดง แขวงดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	เลขานุการผู้บริหาร ธนาคารกสิกรไทย
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยบูรพา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ปรัชญา มหาวิทยาลัยบูรพา
รางวัลหรือทุนการศึกษา	-